

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANA BİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK PROGRAMI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KENDİLİK ALGILARI VE YALNIZLIK DÜZEYLERİNİN
SOSYAL AĞ KULLANMA ALIŞKANLIKLARI VE AMAÇLARINI YORDAMA
GÜCÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET KILIÇ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi EBRU ÖZTÜRK

İstanbul,
Mart 2018

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANA BİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK PROGRAMI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KENDİLİK ALGILARI VE YALNIZLIK DÜZEYLERİNİN
SOSYAL AĞ KULLANMA ALIŞKANLIKLARI VE AMAÇLARINI YORDAMA
GÜCÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET KILIÇ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi EBRU ÖZTÜRK

İstanbul, Mart 2018

ONAY SAYFASI

Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalında Mehmet KILIÇ tarafından hazırlanan "Lise Öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ kullanma alışkanlıkları ve amaçlarını yordama gücü" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 29.03.2018

Jüri Üyesi;
(Danışman) Yrd. Doç. Dr. Ebru ÖZTÜRK Biruni Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık ve
Rehberlik Bölümü

Jüri Üyesi; Yrd. Doç. Dr. Kadir KOZAN Bilgi Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği
Bölümü

Jüri Üyesi; Yrd. Doç. Dr. M. Zeki ILGAR Biruni
Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik
Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü

Tez hakkında alınan jüri kararı, Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Adnan ÖMERUSTAOĞLU
Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Mehmet Bilir

ÖZET

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KENDİLİK ALGILARI VE YALNIZLIK
DÜZEYLERİNİN SOSYAL AĞ KULLANMA ALIŞKANLIKLARI VE
AMAÇLARINI YORDAMA GÜCÜ

Kılıç, Mehmet

Yüksek Lisans, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr.Öğr. Üyesi *Ebru ÖZTÜRK*

Mart 2018, 101 Sayfa

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığına bağlı liselerde öğrenim gören öğrencilerin kendilik algılarının ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ kullanma alışkanlıklarını ve amaçlarını yordayıp yordamadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. İlişkisel tarama yönteminin kullanıldığı araştırmanın evrenini, Şanlıurfa ili Haliliye ilçesinde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini uygun/kazara örnekleme yöntemi ile belirlenen 8 okuldaki 514 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubuna Sosyal Karşılaştırma Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır. Öğrencilerin kendilik algı düzeyleri ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ kullanma alışkanlıkları ve sosyal ağ kullanma amaçlarının önemli birer yordayıcısı olup olmadıkları çoklu regresyon, lojistik regresyon ve multimonimal lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir. Öğrencilerin kendilik algı düzeyleri ve yalnızlık düzeylerinin öğrencilerin demografik özelliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik bağımsız gruplar t testi ve tek faktörlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi kullanılmış, .05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Öğrencilerin kendilik algı düzeyleri, sosyal ağlarda geçirilen süreyi ve sosyal ağ kullanım amaçları ölçeğinin araştırma, işbirliği, iletişimi sürdürme alt faktörlerini yordamaktadır. Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin ise sosyal ağlarda harcanan süre, kullanılan sosyal ağ sitesi ve sosyal ağ kullanım amaçları ölçeğinin araştırma ve iletişim kurma alt faktörlerini yordadığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kendilik Algısı, Yalnızlık, Sosyal Ağ Kullanma Alışkanlıkları,
Sosyal Ağ Kullanma Amaçları

ABSTRACT

THE POWER OF SELF-PERCEPTION AND LONELINESS OF HIGH SCHOOL STUDENTS TO PREDICT SOCIAL NETWORKING HABITS AND SOCIAL NETWORKING INTENTIONS

Kılıç, Mehmet

Department of Guidance and Psychological Counseling

Tez Danışmanı: Asst.Prof.Dr. *Ebru ÖZTÜRK*

March 2018, 101 Page

In this study, it is aimed to determine whether the perceptions of the self and the loneliness of the high school students affiliated with the Ministry of National Education can predict the social network usage habits and aims. The target population of the research using the relational screening method is the high school students in the 2017-2018 academic year in the province of Haliliye in Şanlıurfa province. The sample/participants of the research consists of 514 students in 8 schools and was determined by the convenience/ accidental /incidental sampling method. The participants completed the Social Comparison Scale, UCLA Loneliness Scale, Social Network Usage Scale and the Personal Information Form. Multiple regression, logistic regression and multinomial logistic regression analysis were used to examine whether students' self perception levels and loneliness levels are important predictors of social networking habits and social networking intentions. Independent groups t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used to determine whether the students' self perception levels and loneliness levels differ statistically according to their demographic characteristics. The Tukey test was used to determine the significant differences between the groups, based on a significance level of .05. As a result of the research, it was determined that the students' self perception was positive and the loneliness levels were low. The self-perception levels of students, the duration of using social networking and the social network usage purpose predict the sub-factors of research, cooperation, and maintaining communication. The loneliness levels of students, the duration of using social networking, used social networking site and the social network usage purpose predict the research and communication sub-factors.

Keywords: Self-Perception, Loneliness, Social Network Usage Habits, Social Network Usage Objectives

ÖNSÖZ

Bu araştırma, lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ kullanım alışkanlıkları ve amaçlarını yordayıp yordamadığını incelemek amacıyla Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı'nda yüksek lisans tez çalışması olarak gerçekleştirilmiştir.

Beş bölümden oluşan araştırmanın birinci bölümünde, araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, araştırmanın iç ve dış geçerliği, temel kavramların tanımları ve kısaltmaların açık yazılışları yer almaktadır. Araştırmanın ikinci bölümünde, araştırmanın kuramsal çerçevesi ve ilgili araştırmalar, üçüncü bölümde, araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanma süreci ve istatistiksel çözümlenmelere ilişkin bilgiler, dördüncü bölümde bulgular ve yorumlar, beşinci bölümde ise tartışma, sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Bu araştırmanın ilerlemesinde ve gerçekleşmesinde danışmanlığımı yapan, tez sürecinin başlangıcından sonuna kadar bilgisini, deneyimini ve hoşgörüsünü eksik etmeyen saygıdeğer hocam Dr.Öğr. Üyesi Ebru ÖZTÜRK'e teşekkür ederim.

Tez yazım sürecinde düşünce ve eleştirileri ile tezin oluşumuna katkı sunan Dr.Öğr. Üyesi Kadir KOZAN'a teşekkür ederim.

Yaşamımın her anında olduğu gibi araştırma süreci içerisinde de koşulsuz destek ve sevgilerini her daim yanımda hissettiğim, beni bugünlere getiren sevgili annem ve babam Fatma KILIÇ ve Ali KILIÇ'a minnet ve şükranlarımı sunarım.

Araştırma sürecinde bana yardımcı olan ve anlayış gösteren dostlarıma ve değerli öğrencilerime teşekkür ederim.

MEHMET KILIÇ
ŞANLIURFA, 2018

İÇİNDEKİLER

ONAY.....	ii
TEZ BİLDİRİMİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	xi
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Amaç.....	3
Önem	3
Varsayımlar	4
Sınırlılıklar.....	5
Araştırmanın İç ve Dış Geçerliliği.....	5
Tanımlar	5
Kısaltmalar	6
BÖLÜM 2.....	7
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
Kendilik Algısı	7
Kendilik Algısına İlişkin Kuramsal Açıklamalar	9
Ayna-benlik teorisi	9
Sosyal Karşılaştırma Teorisi.....	10
Bilişsel Temelli Yaklaşım	11
Kohut'un Kendilik Psikolojisi	11
Gerçek Kendilik Yaklaşımı	12
Yalnızlık	13
Yalnızlığın Nedenleri	14
Yalnızlığın Boyutları	16
Yalnızlığa İlişkin Kuramsal Açıklamalar	17
Psikodinamik Yaklaşım.....	18
Varoluşçu Yaklaşım	18

Bilişsel Yaklaşım.....	19
Sosyal Ağlar	20
İnternet.....	20
WEB Teknolojisi ve Önemi	21
Sosyal Ağ Siteleri	22
Facebook.....	24
İnstagram	25
Twitter	26
Youtube	26
Blog	26
Wikiler.....	26
Podcasting.....	27
Kendilik Algısı, Yalnızlık ve Sosyal Ağlara İlişkin Yapılan Çalışmalar	28
Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar:	28
Yurtdışında Yapılan Çalışmalar	30
BÖLÜM 3.....	31
YÖNTEM.....	31
Araştırmanın Modeli	31
Evren ve Örneklem.....	31
Verilen Toplanması ve Veri Toplama Araçları	32
Kişisel Bilgi Formu	32
UCLA Yalnızlık Ölçeği.....	32
Sosyal Karşılaştırma Ölçeği	33
Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği.....	33
Verilerin Analizi.....	34
BÖLÜM 4.....	35
BULGULAR VE YORUMLAR	35
Normallik Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	35
Öğrencilerin Demografik Özelliklerine ve Sosyal Ağ Kullanım Alışkanlıklarına İlişkin Betimsel Bulgular	36
Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarının Kendilik Algısı ve Yalnızlık Düzeylerine Göre Yordanması	38
Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Alışkanlıklarının Kendilik Algısı ve Yalnızlık Değişkenlerine Göre Yordanması	46
Öğrencilerin Kendilik Algılarının Demografik Değişkenlere Göre Yordanması	51
Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre Yordanması	55

BÖLÜM 5.....	58
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	58
Sonuçlar ve Tartışma.....	58
Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarının Kendilik Algısı ve Yalnızlık Düzeylerine Göre Yordanmasına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	58
Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Alışkanlıklarının Kendilik Algısı ve Yalnızlık Düzeylerine Göre Yordanmasına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	60
Öğrencilerin Kendilik Algılarının Demografik Değişkenlere Göre Yordanmasına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	62
Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre Yordanmasına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	63
Öneriler.....	65
Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	65
Uygulayıcılara Yönelik Öneriler.....	66
KAYNAKLAR.....	67
EKLER.....	85
EK A: İntihal Raporu.....	86
EK B: Etik Kurul Onayı.....	87
EK C: Veri Toplama Araçlarının Uygulanmasına Yönelik İzin Belgesi.....	89
EK D:Kişisel Bilgi Formu.....	90
EK E:UCLA Yalnızlık Ölçeği.....	93
EK F:Sosyal Karşılaştırma Ölçeği.....	95
EK G:Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği.....	96
EK H: UCLA Yalnızlık Ölçeği Kullanım İzni.....	98
EK I: Sosyal Karşılaştırma Ölçeği Kullanım İzni.....	99
EK İ: Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği Kullanım İzni.....	100
ÖZGEÇMİŞ.....	101

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1.Yalnızlığa ilişkin neden ve açıklamalar	15
Çizelge 2.Yalnızlık yönündeki teorik yaklaşımlara ilişkin özet tablosu	17
Çizelge 3.Web 1.0 ile Web 2.0 Arasındaki Temel Farklılıklar	21
Çizelge 4.Kullanım amaçlarına göre bazı sosyal ağ siteleri	24
Çizelge 5.Normallik Testine İlişkin Bulgular	35
Çizelge 6.Demografik değişkenlere yönelik tablo	36
Çizelge 7.Sosyal Ağ Kullanım Alışkanlıklarına Yönelik Tablo	37
Çizelge 8.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların Araştırma Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	38
Çizelge 9.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İşbirliği Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	40
Çizelge 10.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İletişimi Başlatma Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	41
Çizelge 11.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İletişim Kurma Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	42
Çizelge 12.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İletişim Sürdürme Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	43
Çizelge 13.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İletişimi Başlatma Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	44
Çizelge 14.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların Eğlence Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	45
Çizelge 15.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin Sosyal Ağlara Üyelik Durumlarını Yordamasına Yönelik Lojistik Regresyon analizi Sonuçları	46
Çizelge 15.1.Başlangıç modeli İterasyon Öyküsü	46

Çizelge 15.2.Lojistik Regresyon Sonucunda Elde edilen İlk Sınıflandırma Durumu....	46
Çizelge 15.3.Başlangıç Modelinde/Eşitlikte Yer Almayan Değişkenler	47
Çizelge 16.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin En Çok Kullandıkları Sosyal Ağ Sitelerini Yordamasına Yönelik Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları	47
Çizelge 16.1.Model Uygunluk Bilgisi	47
Çizelge 16. 2.Test Sonucu Olasılık Oranı	47
Çizelge 16. 3.Parametre Tahmini Tablosu	48
Çizelge 17.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin Sosyal Ağları Ne Kadar Süredir Kullandıklarını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	49
Çizelge 18.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin Sosyal Ağları Ne kadar Sıklıkla Kullandıklarını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	49
Çizelge 19.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algıları ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin Sosyal Ağlarda Harcadıkları Süreyi Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları	50
Çizelge 20.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	51
Çizelge 21.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının Sosyal Ağ Sitelerine Üyelik Durumlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	52
Çizelge 22.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının Sınıf Düzeylerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	52
Çizelge 23.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının Hangi Sınıf Düzeyleri Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tukey Testi Sonuçları.....	53
Çizelge 24.Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının Okul Türlerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	54

Çizelge 25.Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	55
Çizelge 26.Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağ Sitelerine Üyelik Durumlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	55
Çizelge 27.Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Sınıf Düzeylerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	56
Çizelge 28. Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Okul türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	57

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ve önemli kavramları açıklanmıştır.

Problem

İnsanlar sosyal yalıtılmışlık hissinden kurtulmak ve diğer insanlarla iletişim kurmanın alternatif bir yolu olarak sosyal ağ sitelerine katılmaya başlamıştır (Liu ve Baumeister, 2016). Sosyal ağlar, bir sosyal varlık olarak insanın arkadaşlık, sevgi gibi birtakım sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, gerçek yaşamda kurulması gereken sosyal ilişkilerin başlatılıp sürdürüldüğü, kişilerarası ilişkilerin sanal bir boyut kazandığı bir ortam olarak biçimlenmeye başlamıştır (Berber-Çelik ve Odacı, 2011). Kişilerin sosyal iletişim ihtiyaçlarını karşıladıkları sosyal ağ sitelerindeki hatalı veya yanlış etkileşim kurma çabası sonucu oluşacak başarısızlık, kişinin günlük yaşamdaki diğer insanlarla olan iletişimlerinin veya temsillerinin yerini alarak yalnızlıklarının yoğunlaşmasına neden olacaktır (Liu ve Baumeister, 2016). Kişilerin kendilerini nasıl gördükleri ve nasıl algıladıklarına bağlı olarak sosyal ağlarda elde ettikleri doyum veya beklentilerin karşılanıp karşılanamaması gibi etmenler, insanların kendi kişisel algılayış tarzlarını da olumlu veya olumsuz etkilemeye başlamıştır (Berber-Çelik ve Odacı, 2011). Bu nedenle, kişilerin sosyal ilişkilerini sosyal ağlar aracılığıyla nasıl kurduklarını ve biçimlendirdiklerini, kendilik algılarını, yalnızlığı ve potansiyel sebeplerini anlamak önemlidir (Pittman ve Reich, 2015).

Günümüzde bireyler sosyal ağlarda bulunma amaçlarına ve geçirdikleri sürelerin artışına bağlı olarak sanal dünyada kurulan arkadaşlıklara ve ilişki biçimlerine kendilerini daha fazla bağımlı hissetmektedirler. (Karakoç ve Taydaş, 2013). Bireyler bu ağlardaki faaliyetlerini genellikle yalnız yürütmektedirler. Bu durum onların insanlarla olan yüz yüze etkileşimlerini aksatmaktadır. (Shapiro ve Margolin, 2014). Karakoç ve Taydaş'a (2013) göre bu durumun etkisiyle sosyal ağ platformları, insanların gerçek yaşantılarında yüzyüze etkileşim kurabilecekleri yer ve zamanların yerini alarak yalnızlık gibi bir takım problem durumlarının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

Yalnızlık, insanların samimi olmayan ilişkilere sahip olması sonucu sosyal ihtiyaçlarını karşılayamaması nedeniyle hissettikleri olumsuz duygulardan oluşan karmaşık bir duygu grubudur (Ernst ve Cacioppo, 2000). Öznel bir deneyim olan yalnızlık bilinçli bir seçim olabileceği gibi bir arkadaştan ayrılmanın kısa süreliğine de olsa vermiş olduğu olumsuz bir duygusal etki de olabilmektedir (Griffin, 2010). Yalnızlığın olumsuz bir duygusal etkiye sahip olup olmadığına karar verebilmenin en önemli faktörü zamandır. Yalnızlık kişide negatif düşünceler, duygular ve davranışların kendi kendini güçlendiren bir kısır döngü haline gelecek kadar uzun bir süre yerleşmesi halinde bir endişe kaynağı haline gelmektedir. (Cacioppo ve Patrick, 2008).

Web 2.0 tabanlı olarak ortaya çıkan sosyal ağ siteleri, kişilerarası iletişim kalıplarını değiştirerek insanların yalnızlık duygularını giderebilecekleri alanlar olarak biçimlenmeye başlamıştır (Pittman ve Reich, 2015). İnsanların uzun bir süre boyunca kurmuş oldukları ilişkilerden beklentilerini karşılayamaması, bu ilişkilerden yeterli doyum alamaması insanların yalnızlıkla ilişkili olan duygusal düzenleme kapasitesini ve kişinin başkaları ile olan etkileşimlerini yorumlamasını sağlayan 'Sosyal biliş' olarak bilinen yapısını olumsuz anlamda etkilemeye başlayarak kişinin kendilik algılama biçiminin çarpıtılmasına neden olmaktadır (Griffin, 2010).

Kendilik algısı, "Kişinin kendi içsel durumu ve çevreden aldığı dönütlerle birlikte kendi hakkında edindiği düşünce ve inançlarıdır. Söz konusu düşünceler, kişinin ben algılamasını, benlik saygısını ve kendine olan öz saygısını oluşturur." (Tutar, Çakıroğlu ve Altınöz, 2009). Kişinin kendilik algısı özsaygısının ve özgüvenin de temelini oluşturmakta bu doğrultuda kendilik algısı insanların iş ve özel yaşamlarından kariyer çalışmalarına, esenlik duygularından iyi olma hallerine kadar kişinin kendini üretme ve var etmesi, kendini gerçekleştirme ile ilgili birçok durumunu etkilemektedir. (Tutar, Çakıroğlu ve Altınöz, 2009). Bu doğrultuda sosyal ağ siteleri, utanma veya reddedilmek gibi sosyal etkileşimi tehdit eden birçok faktöre rağmen özellikle kendilik algısı düşük olan kişilere diğer insanlarla bağlantı veya etkileşim kurma olanağı sunmakta, bu algı düzeyine sahip bireyler kendilerini daha iyi hissedecek biçimde sosyal ağ sitelerine katılabilmektedir (Liu ve Baumeister, 2016).

İnsanların sahip oldukları kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin bu denli günlük yaşama etki etmesi son yıllarda insan yaşamının kaçınılmaz bir parçası haline gelen sosyal ağların kullanımını da etkilemesini kaçınılmaz kılmaktadır. Bu doğrultuda lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ kullanma alışkanlıklarını ve amaçlarını yordayıp yormadığı bu araştırmada incelenecektir.

Amaç

Kimlik gelişim süreci içerisinde olan lise öğrencilerinin kendilik algıları öz saygılarını ve sosyal ilişkilerini yoğun bir biçimde etkileyerek yalnızlık duyguları üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu süreçte öğrenciler yalnızlık duygularını giderebilecekleri farklı arayışlara yönelmekte ve bu doğrultuda teknolojik gelişmelerin sunduğu olanaklardan yararlanma eğilimine girebilmektedir. Son yıllarda özellikle sosyal ağ uygulamalarının artmasına bağlı olarak, lise öğrencilerinin zamanlarının büyük bir kısmını bu ortamlarda geçirdikleri görülmektedir. Bu duruma bağlı olarak öğrencilerin iletişim ve yaşam biçimlerinin doğrudan doğruya etkilendiği ve sosyal ağ uygulamalarının öğrencilerin yaşamlarının olmazsa olmaz bir parçası haline geldiği görülmektedir. Bu da benlik gelişim sürecinin yoğun bir biçimde yaşandığı lise döneminde öğrencilerin kendilik algılarının ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ platformlarının kullanımına ve işlevselliğine olumlu veya olumsuz etkisini kaçınılmaz kılmaktadır.

Bu açıklamalar ışığında araştırmanın genel amacı “Lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri, sosyal ağ kullanma alışkanlıklarını ve amaçlarını anlamlı bir biçimde yordamakta mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen araştırma soruları şunlardır:

1. Lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri sosyal ağ kullanım amaçlarının anlamlı birer yordayıcısı mıdır?
2. Lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri sosyal ağ kullanma alışkanlıklarının (günlük kullanım miktarı, kullanım sıklıkları, sosyal ağ tercihleri vs.) anlamlı birer yordayıcısı mıdır?
3. Lise öğrencilerinin kendilik algıları demografik değişkenlere (cinsiyet, sınıf, okul türü) göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
4. Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri demografik değişkenlere (cinsiyet, sınıf, okul türü) göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

Önem

Kurulduklarından bu yana milyonlarca insanın ilgisini çeken sosyal ağ siteleri sayesinde iletişim kurmak, insan yaşamının olmazsa olmaz bir parçası haline gelmiştir (Boyd ve Ellison, 2007). Gelişmiş toplumlarda ergenlerin günlerinin yaklaşık yarım saatten daha fazla süresini sosyal ağlarda geçirdikleri bilinmektedir (Livingstone,

Haddon, Görzig ve Olafsson, 2011). İnsanlar bu süre içinde kendileri için önemli anlarını paylaşabilmekte, anlık olarak mesajlaşabilmekte, anılarını yazarak kaydedebilecekleri ve paylaşabilecekleri bloglar oluşturabilmektedir (Dijk, 2016). Sosyal ağların yükselişi ile beraber insanlar kendilerini istedikleri yönlerini gösteren fotoğraf, yazı veya videolarla daha geniş kitlelere tanıtma olanağı bulmuştur (Kramer ve Winter, 2008).

Gençler arasında sosyal ağ siteleri özellikle lise yıllarından itibaren onaylanma olarak da nitelenen kendini başkalarına kabul ettirme ihtiyaçlarının karşılandığı, kendilik algılarının yansıtıldığı birer sunum alanı haline gelerek sosyal ağlarda alınan beğeni veya onaylanma düzeyine göre kendilik algılamaları dışarıya yansıtılmaktadır. (Ertürk ve Eray, 2016). Bu nedenle lise öğrencilerinin kendilik algıları ile sosyal ağ kullanımları arasındaki etkileşim, bir araştırma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dijk'e (2016) göre sosyal ağlar bireyselleşmeyi arttırmakta ama insanları daha az sosyal yapmamaktadır. Diğer taraftan Dijk (2016) sosyal ağların bu tarz bir olumlu yanının yanı sıra, bazı insanların sosyal iletişim kurma tercihlerini tamamen sosyal ağlara kaydırarak sosyal ilişki kurabilme seçeneklerini azalttığını ve yalnızlık gibi problem durumlarının ortaya çıktığını ifade etmiştir.

Lise öğrencilerinin kendilerini veya kendilik algılarını yansıtılabildikleri birer sunum alanı olarak gördükleri ve yeni medya olarak da adlandırılan sosyal ağ siteleri, öğrencilerin iletişim kurma tercihlerini etkilemekte ve sosyal ilişkilerine sanal bir nitelik katmaktadır. Bu durum öğrencilerin kendilik algılarının ve yalnızlık düzeylerinin sanal dünyayı neden ve ne şekilde kullandıklarına yönelik etkisini bir araştırma alanı olarak karşımıza çıkarmaktadır. Bu doğrultuda bu çalışmada ilgili araştırmalara bir katkı getirilerek öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin, sosyal ağ kullanma alışkanlıkları ve amaçları üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin veriler ortaya konulmuştur.

Varsayımlar

Araştırmaya katılan öğrenciler araştırmada kullanılan ölçme araçlarını içtenlikle yanıtlamışlardır.

Sınırlılıklar

- 1.Araştırmanın örneklemini Şanlıurfa ili Haliliye ilçesi ile sınırlı tutulmuştur.
- 2.Veri toplama araçlarının her zaman aynı sırada verilmesi nedeniyle sıra etkisinden kaynaklı yanlışlıklar verilerin sınırlılığını oluşturmuştur.

Araştırmanın İç ve Dış Geçerliliği

Bu araştırmada araştırmanın sonuçlarının genellenebilirliğine ilişkin olarak örneklem grubunu oluşturmak amacıyla evrendeki en yüksek temsil oranına sahip üç ayrı lise türü (Anadolu liseleri, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, İmam Hatip Anadolu Liseleri) temsil edilebilecek biçimde 8 ayrı lise belirlenmiştir.

Öğrencilere yönelik ölçek uygulaması yapılmadan önce Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin alınmıştır (Ek A). Bu doğrultuda veri toplama araçlarının sağlıklı bir biçimde uygulanabilmesi için örneklemi oluşturan liselerin okul yöneticileri ile önceden konuşularak uygulamanın rehberlik dersi saatlerinde yapılması sağlanmıştır. Öğrenci motivasyonu için en uygun ders olan rehberlik dersi içerisinde uygulama yapılarak ders, dikkat ve motivasyon gibi faktörler nedeniyle veri toplama araçlarının dolduran örneklem grubundaki öğrencilerin olumsuz etkilenme olasılığı en az düzeye indirilmeye çalışılmıştır. Uygulama yapılmadan önce veri toplama araçları hakkında öğrenciler bilgilendirilmiş ve gönüllülük esasına göre uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu kontroller doğrultusunda araştırmanın iç ve dış geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Tanımlar

Sosyal Ağ: Kullanıcı adı verilen kişilerin sınırlı bir sistemde herkese açık veya yarı açık bir profil oluşturabildikleri, diğer kullanıcılarla etkileşime girebildikleri ve kişi listelerindeki diğer kullanıcıların sistem içerisinde neler yapabildiklerini görebildikleri web tabanlı hizmetlerdir (Boyd ve Ellison, 2007).

Yalnızlık: Bireyin var olan sosyal ilişkileri ile arzuladığı sosyal ilişkileri arasındaki farklılık sonucu yaşanan hoş olmayan duygu durumudur (Pepleu ve Perlman, 1984).

Kendilik algısı: “Kişinin kendi içsel durumu ve çevreden aldığı geri bildirimlerle birlikte kendi hakkında edindiği düşüncelerdir. Söz konusu düşünce ve inanç kişinin benlik algısını, benlik saygısını ve kendine olan öz saygısını oluşturur” (Tutar ve diğerleri, 2009).

Kısaltmalar

SKAÖ: Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği

SKÖ: Sosyal Karşılaştırma Ölçeği

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmada ele alınan kavramlar ve değişkenlerle ilgili kuramsal bilgilere ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

Kendilik Algısı

Kendilik kavramı ile ilgili ilk tanımlamayı William James (1890) yapmıştır. James'e (1890) göre kendilik; "Bilen (I)" kendilik ve "Bilinen (Me)" kendilik ile ilgili düşünce ve inançların toplamından oluşmaktadır. Kendilik kavramı ile kastedilen şey basitçe, ortak bir konuşmada konuşmanın zamirleri tarafından belirtilen "ben", "beni", "benim", "benimki" ve "kendim" gibi tekil şahısları ifade eder (Cooley, 1968). Kendilik kişiliğin merkezini oluşturmakta ve kişinin sahip olduğu algıların, düşüncelerin ve inanışların temelini yapılandırmaktadır (Tutar ve diğerleri, 2009).

Kendilik kavramı, nörofizyolojik bileşenlerin yanı sıra psikolojik bileşenleri içeren çok boyutlu bir kavramı ifade eder (Simons, Capio, Adriaenssens, Delbroek ve Vandenbussche, 2012). Kişinin bütünüyle kendi özelliklerinin, hayallerinin, düşüncelerinin tamamı olan kendilik (benlik) kavramı; kendilik bilgisi ve kendilik algısını içine alan çatı bir kavram olarak kabul edilmektedir (Güler ve Yetim, 2008).

Kendilik her şeyden önce kendimiz hakkında sahip olduğumuz inançların tamamıdır. Kendilik bilgimizin çoğu toplumsallaşma süreci ile gelir. Özellikle çocukluğumuz boyunca aile, arkadaş ve öğretmenlerimiz yoluyla kendiliğimize ilişkin algılar oluştururuz. Kültürel, etnik ve dini aktiviteler aracılığıyla kendiliğimize ilişkin bu algılarımız ve özelliklerimiz farklılaşmaktadır (Taylor, Peplau ve Sears, 2006).

Kohut'a (1977/1998) göre bebekliğin başlangıcında olmayan veya henüz nüve halinde olan kendilik duygusu zaman içinde gelişmekte ve oïdipal dönem ile beraber sağlam bir hale gelmektedir. Kendilik duygusunun yeni geliştiği bu dönemde dahi kendilik nesnelere kendiliğin yerini doldurmaktadır.

Montemayor ve Eisen'e (1977) göre insanlarda kendilik bilgisi bireyin yaşının artmasına bağlı olarak daha soyut bir hale gelmekte, çocuklar öncelikle kendilerini adresleri, fiziksel görünüşleri, sahip oldukları taşınmazları ve aileleri gibi somut ve nesnel kategoriler altında tanımlamakta; ergenler ise kişisel inançları, hedefleri ve kişilerarası özellikleri gibi daha soyut ve öznel tanımlamalar kullanmaktadırlar.

Gekas'a (1982) göre kendilik ile kendilik algısı arasında bir ayrım yapılmalıdır. Ona göre, kendilik "Ben"(I) ile "Kendi" (Me) arasındaki etkileşimden kaynaklanan bir süreçken kendilik algısı ise çeşitli kimliklerin ve özelliklerin bir organizasyonu (yapısı) ve bireyin refleksif, sosyal ve sembolik faaliyetlerinden geliştirilmiş değerlendirmeleridir.

Kendilik algısı, bir diğer tanımlamaya göre "kişinin kendi içsel durumu ve çevreden aldığı geri bildirimlerle birlikte kendi hakkındaki düşüncesidir. Bu düşünce, kişinin ben anlayışını, benlik saygısını ve kendilik saygısını oluşturur" (Tutar ve diğerleri, 2009). Kendilik algısı, benlik algısı, kendilik şeması, benlik saygısı, kendilik değeri, ideal benlik gibi kavramlar; kendilik ile ilgili kuramsal bakış açılarından ve araştırma bulgularından çıkan kavramlardan sadece bir kaçıdır (Çelenoğlu, 2011).

Shavelson ve Stanson'a (1976) göre kişinin kendini algılaması ve tanınması olarak nitelendirilebilecek kendilik algısı kişinin çevresi ile etkileşime geçerek elde ettiği deneyimlerden ve kendisi için önemli olan kişilerden etkilenecek oluşmaktadır. Yani kişinin sahip olduğu içsel ve dışsal motivasyon kaynaklarının etkileşimi sonucu ortaya çıkmaktadır (Calder ve Staw, 1974). Shavelson ve Stanson'a (1976) göre kendilik kavramı ile ilgili yapısal anlamda yedi temel özellik vardır:

Kategorik (Organize) olması: Kategoriler, deneyimleri organize etmenin ve onlara anlam ifade etmenin bir yolunu temsil eder. Bu durumda kendilik kavramının bir özelliği örgütlenmiş veya yapılandırılmış olmasıdır.

Çok yönlülük: Belirli özellikler, belirli bir kişi veya gruplar tarafından benimsenen kategori sistemlerini yansıtır.

Hiyerarşik olması: Kendilik kavramı ile ilgili temelinde belirli noktalardaki bireysel deneyimlerden, tepedeki genel benlik kavramına kadar bir hiyerarşi oluşturabilir.

İstikrarlı olması: Kendilik kavramı belirli bir düzeyde istikrar göstermektedir. Bireyin sağlıklı bir biçimde işleyişi için kendilik kavramının sürdürülmesi şarttır.

Gelişimsel yönü: Yaş ve tecrübe (özellikle sözel etiketler kazanma) arttıkça, kendilik kavramı giderek farklılaşıyor. Çocuk, zaman geçtikçe kendilik kavramının parçalarını koordine eder ve birleştirdiğinde çok yönlü, yapılandırılmış bir kendilik anlayışı ortaya çıkar.

Değerlendirici bir karaktere sahip olması: Birey belirli bir durum veya sınıfta kendisine ilişkin bir tanım yapar ve bu biçimde kendisini değerlendirir. Bu değerlendirmeler "ideal" gibi mutlak bir standartlara göre yapılabileceği gibi "diğerleri", "akranlar" ya da algılanan değerlendirmeler gibi göreceli standartlara karşı da yapılabilir.

Ayrırt edilebilir olması: Kendilik kavramı teorik olarak ilişkili olduğu diğer yapılardan farklılaşmaktadır (Shavelson ve Stanson, 1976).

Epsten'e (1974) göre kendilik kavramının özellikleri şu şekildedir:

1. Kendilik daha geniş bir kavramsal sistem içerisinde yer alan iç tutarlı, hiyerarşik olarak düzenlenmiş kavramların bir alt sistemidir.
2. Fiziksel kendilik, ruhsal kendilik ve sosyal kendilik gibi farklı görgül kendilikleri içerir.
3. Deneyimle değişen dinamik bir karaktere sahiptir.
4. Kişinin kendisi için önemli olan kişilerle olan sosyal etkileşim tecrübeleri sonucunda gelişir.
5. Bireyin işleyişini sağlıklı bir biçimde sürdürebilmesi için, kendilik anlayışının yapısının sürdürülmesi şarttır. Kendilik yapısı tehdit edildiğinde, birey endişe yaşar ve kendisini tehlide karşı savunma girişiminde bulunur.
6. Kendilik saygısı kendiliğin temel unsurudur ve bu kendiliğin tüm yönleriyle ilgilidir. Buna kıyasla hemen hemen tüm diğer ihtiyaçlar daha alt seviyededir.
7. Kendilik kavramının en az iki temel işlevi vardır. Birincisi, deneyim verilerini (özellikle sosyal etkileşimleri ilgilendiren deneyim verilerini) öngörülebilir eylem ve tepki dizilerine dönüştürerek düzenler. İkincisi, onaylama ihtiyacını isteyip kaygıdan kaçınarak bireyin ihtiyaçlarını karşılama girişimlerini kolaylaştırır.

Gekas'a (1982) göre kendilik algısının içeriği (kimlikler) ile kendilik değerlendirmeleri (benlik saygısı) arasında da bir ayırım yapmak gerekmektedir. Gekas'a (1982) göre kimlik, kendiliği bir nesne olarak tanımlayan anlamlara odaklanır, kendilik algısına bir yapı ve içerik getirir ve kendiliği sosyal sistemlere bağlar. Kendilik saygısı ise Baumeister, Krueger ve Vohs'a (2003) göre kişinin kendisini ne kadar değerli gördüğü yani kendilik anlayışının değerlendirici ve duygusal boyutlarıyla ilgilidir.

Kendilik Algısına İlişkin Kuramsal Açıklamalar

Ayna-benlik teorisi

Ayna benlik teorisine göre insanların bizimle ilgili düşünceleri ve algılamaları kendimize ilişkin duygularımızı etkilemektedir. Benlik, çocukluk döneminden başlayarak toplumsallaşma süreci içerisinde gelişmekte ve toplumsal benlik olarak da

nitelenen bu yapı ile herhangi bir kişi kendisini kendisinden daha büyük bir toplumla ilişkili olarak hissedilebilmektedir (Cooley, 1902).

Mead (1934) Cooley'in ayna benlik teorisi üzerine görüşlerini genişletmiştir. Mead'ın (1934) kendilik oluşumu perspektifine göre kendilik diğerleri ile girilen sembolik etkileşim süreci sonucu başkalarından yansıyan değerlendirmelerden oluşmaktadır. Mead'a (1934) göre kendilik kavramı, başkalarının kişiyi nasıl algıladığı ve nasıl tepki vereceği konusundaki kaygısının bir sonucu olarak sosyal etkileşim sonucu ortaya çıkmaktadır. Birey bazı eylemlere nasıl tepki vereceğine ilişkin tahminlerini birleştirmek suretiyle, dışsal çevreden herhangi bir baskı olmadan davranışını yönlendirmek ve istikrara kavuşturmaya hizmet eden bir iç düzenleme kaynağı edinir. Mead'a (1934) göre ne kadar fazla sosyal rol varsa o kadar çok "ben" vardır. Rollerden bazıları göreceli olarak geniş ve birey için büyük önemli taşıyan diğerleri belirli durumlara özgü ve daha önemsiz olabilmektedir.

Sosyal Karşılaştırma Teorisi

Sosyal karşılaştırma teorisine göre insanlar görüş ve yeteneklerini, başkaları ile karşılaştırarak kendi yetenek ve görüşlerini bu şekilde öğrenmektedir. Görüşler ve yetenekler ilk bakışta oldukça farklı şeyler gibi görünse de, aralarında yakın bir işlevsel bağ bulunur (Festinger, 1954).

Bir kişinin var olduğu durumla ilgili sahip olduğu bilinci (düşünceleri ve inançları) ve yapabileceği şeyleri değerlendirmesi (yeteneklerini değerlendirmesi) davranışlarını etkilemektedir. Kişinin kendisini başka bir kişiyle karşılaştırma eğilimi, kendi görüş veya yeteneği ile kendi arzusu arasındaki fark arttıkça azalmaktadır. Bir başkasının yeteneği kendisinden çok farklı ise karşılaştırmayı yapmama eğilimi vardır. Kişiler kendi görüş ve yeteneklerine yakın olduklarını düşündüğü diğer kişilerle karşılaştırma yaptığında, görüşlerin veya yeteneklerin öznel değerlendirmeleri daha istikrarlı olmaktadır (Festinger, 1954).

Bu yaklaşıma göre sahip olduğumuz amaçlarımız karşılaştırmalarımızı etkiler. (Aronson, Wison ve Akert,1973/2012). Amacımız eğer benliği yükseltmek ise bizden daha alt seviyedeki kişilerle kendimizi karşılaştırma eğilimine gireriz bu aşağı dönük sosyal karşılaştırma olarak açıklanmaktadır (Taylor ve diğerleri. 2006). Yetenek ve görüşlerimizi doğru ve nesnel bir biçimde karşılaştırmak istediğimizde genellikle kendimize benzer insanlarla bu karşılaştırmaları yaparız. Daha ileri bir noktayı görmek

istediğimizde ise yukarı doğru karşılaştırmalar yaparız (Aronson, Wison ve Akert,1973/2012).

Bilişsel Temelli Yaklaşım

Bilişsel yaklaşıma göre insanların yaşamlarının çok erken zamanlarından itibaren kim olduklarına ilişkin geliştirmiş oldukları bilişsel temsillere kendilik algısı denilmektedir (akt. Burger, 2006). Markus'a (1977) göre kişinin kendi davranışını organize etme, özetleme veya açıklama girişimi belirli bir alanda, kendilik veya benlik şeması ile ilgili bilişsel yapıların oluşumuyla sonuçlanır. Kendilik algısı, kişinin bilgiyi işlemesi ve çevre ile etkileşime geçmesi adına büyük rol oynamakta ve bu temsiller bilişsel kendilik şemalarını oluşturmaktadır (akt. Burger, 2006). Kendilik şemaları, bireylerin kendilerine özgü bilgilerini içeren, sosyal deneyimlerinin işleyişini organize eden ve yönlendiren, geçmiş tecrübelerinden üretilen ben hakkındaki bilişsel genellemelerdir (Markus, 1977).

Bir kişi, belirli bir sosyal davranış alanında nispeten daha az tecrübeye sahipse ya da bu alanda davranışa girmemişse o alanla ilgili açık bir kendilik şeması geliştirmiş olması muhtemel değildir (Safran, 1990). Markus'a (1977) göre bir kişinin kendine özgü gelişmiş bir kendilik şeması varsa;

- a. Belirli bir alanda kendine ait bilgileri görece kolaylıkla işleyebilir (örneğin, karar verme veya karar verme),
- b. Belirli bir sosyal davranış ile ilgili deneyimler elde edebilir,
- c. Farklı durumlarda gösterebileceği davranışları kestirebilir,
- d. Kendisi hakkında karşıt şematik bilgilere direnebilir

Kohut'un Kendilik Psikolojisi

Kohut'un narsizm üzerine yaptığı çalışmalar, Psikanalizde köklü bir değişimi sağlamış ve narsistik kişilik bozukluğu tedavisinde elde ettiği veriler sonucu Kendilik Psikolojisi adı verilen yaklaşımı geliştirmiştir (Tura, 2015).

Kohut'un (1977/1998) yaklaşımının temel kavramı kendilik nesnesi kavramıdır. Ona göre kendilik iki kutuplu bir yapıya sahiptir. Bu yapılar savunucu yapılar ve telafi edici yapılarıdır. Savunucu yapının temel işlevi kendilikte var olan birinci eksikliği örterek bu ihtiyacı giderebilmektir. Telafi edici yapının temel işlevi ise kendilikte var

olan eksikliği örtmenin yanı sıra var olan bu eksikliği telafi etmektir. Bu telafi etme süreci kendiliğin bir kutbundaki zayıflığı diğer kutuptaki yapıyı güçlendirerek yapmaktadır.

Çocuğun çekirdek kendiliği içinde "çekirdek tutkular" ve "çekirdek ülküler ve değerleri" bulunmaktadır. Uygun bir kendilik ve kendilik nesnesi ilişkisi sonucunda çocuğun başlangıçtaki çekirdek tutkuları ve ülküleri gelişerek bütünlük taşıyan çekirdek kendilik (cohesive nuclear self) haline dönüşür (Karacan, Işcan ve Şener,1998).

Uygun kendilik-kendilik nesnesi ilişkisi sonucunda çocuklukta büyüklük duygusu ve göstermecilik, kişinin kendisini ortaya koymasına olanak sağlayan tutkulara (self assertive ambitions) dönüşür. Bu gelişim ile beraber özsaygının sürdürülmesi, hedeflere ve ülkelere yönelik olma, bedensel ve ruhsal etkinliklerden zevk alma mümkün olur. Bu alandaki gelişimsel yetersizlik düşük özsaygıya, ruhsal düzenlemelerle ilgili bozukluklara ve amaçsız olma durumuna yol açar (Karacan ve diğerleri,1998).

Gerçek Kendilik Yaklaşımı

Masterson gelişimsel nesne ilişkileri yaklaşımı doğrultusunda Gerçek kendilik yaklaşımını ortaya koymuştur. Masterson'a (1985/2010) göre, Gerçek kendilik ilk defa erken intrapsişik gelişimde ortaya çıkıp latent dönemde ve ergenlik boyunca gelişerek yetişkinlikte gerçeklik ile bütünleşmesi gerekmektedir.

Masterson'a (1985/2010) göre bütün kendilik; Bireyin gerçeklik içindeki, fiziksel ve zihinsel organizasyonunu da içeren bütün kişiliği; kişinin kendisi dışındaki diğer kişi ve nesnelere farklılığını ortaya koyan kendi şahsiyetidir. Masterson'a (1985/2010) göre gerçek kendilik bütün kendilikten farklı olarak nesne ilişkilerinin toplamıdır.

Masterson (1985/2010), gerçek kavramının sağlıklı ve normal kelimeleri ile eş anlamlı olduğunu ifade etmiştir. Ona göre gerçek, kendiliğin gerçekçi işleve sahip olduğunu belirtmektedir. Gerçek kendilik bireyi savunmaya yönlendiren sahte kendiliklerden ayırmak için kullanılmaktadır.

Gerçek kendilik ile ego bireyde birbirlerine paralel olacak bir biçimde vardır. Hem Gerçek kendilik hem de ego kendilerine ait bir gelişme ve kapasiteye sahiptir. Birinde gelişme durduğu zaman diğerinde de benzer şekilde gelişme durmaktadır (Masterson,1985/2010).

Yalnızlık

Yalnızlık olgusu her ne kadar kentleşme ve teknoloji sonucu doğan modern bir koşul veya post modern bir eğilim olarak görülse de, kuşkusuz toplumsal reddedilme korkusu ve arkadaşlık arzusu gibi durumların tarih öncesi dönemlere kadar dayandığı görülmektedir. Yalnızlık ve tek başınalık (Toplumsal izolasyon) üzerine yapılan incelemelere bakıldığında eski Yunan filozoflarından 18 ve 19.yüzyıl aydın ve bilim adamlarına kadar tarihin her döneminde ilgi gösterilen konu alanları oldukları görülmektedir (Peplau ve Perlman, 1998).

Her insan yaşamı boyunca belli dönemlerde de olsa yalnızlık hisseder. Fakat bu duygunun derecesi, kişiden kişiye değişiklik göstermektedir. Bahsedilen böyle bir yalnızlık duygusal ve sosyal anlamda yaşanan bir yalnızlıktır. Yaşanan bu tarz bir yalnızlığın hangisinin kişiyi daha fazla ve farklı etkilediği göreceli bir durumdur (Karakoç ve Taydaş, 2013).

İmamoğlu'na (2008) göre günümüzde en sık karşılaşılan ve en çok dikkate alınması gereken problem alanı olarak karşımıza çıkan yalnızlığa ilişkin birçok araştırma olmasına rağmen tanımı konusunda genel bir fikir birliğine varılamamıştır.

Yalnızlıkla ilgili birçok tanım olmasına rağmen alanyazına bakıldığında genelde Peplau ve Perlman'ın (1984) tanımlaması kullanılmaktadır. Buna göre yalnızlık; bireyin var olan sosyal ilişkileri ile arzuladığı sosyal ilişkileri arasındaki farklılık sonucu yaşanan hoş olmayan duygu durumudur (Peplau ve Perlman, 1984). Yalnızlıkla ilgili yapılan diğer tanımlara baktığımızda ise;

Ernest ve Cacioppo'ya (1999) göre yalnızlık, kişiler arasında samimi ilişkilerin eksikliğinden ve sosyal ihtiyaçların karşılanamamasından dolayı gösterilen rahatsız edici karmaşık bir duygu grubudur. Bu duygu durumu bazıları için geçici olsa da bazıları için kronik bir hale dönüşebilir. Rogers'a (1970/2003) göre yalnızlık, kişinin diğer insanlarla hiçbir gerçek ilişkisinin olmadığını hissettiği veya anladığı anda ortaya çıkan duygu durumudur. Weiss'e (1973) göre yalnızlık, kişinin gereksinim duyduğu sosyal ilişkilerden yoksun olması veya farklı sosyal ilişkilere sahip olmasına rağmen bu ilişkilerden yeterli yakınlık, içtenlik ve duygusallık görmemesi nedeniyle vermiş olduğu tepkidir (akt. Koçak, 2008). Fromm'a (1956/1995) göre yalnızlık, bütün huzursuzlukların kaynağı, kişinin diğer her şeyden kopması ve insani varlığından kaynaklanan güçlerini kullanamaması demektir.

Birbirinden farklı tanımlara bakıldığında birtakım ortak noktaların olduğu görülmektedir. Bu ortak noktalardan birincisi, yalnızlığın niceliksel değil, daha çok niteliksel bir sorun olduğudur. İkincisi, yalnızlığın öznel bir yaşantı olmasıdır. Üçüncüsü ise, yalnızlığın istenilmeyen, kaçınılmaya çalışılan, kaygı, öfke, üzüntü ve stres gibi olumsuz duygularla ilişkili bir yaşantı olmasıdır (Doğan, Çetin ve Sungur, 2009).

Yalnızlık ile tek başınalık kavramları bazı durumlarda karıştırılmakta veya birbirleri yerine kullanılabilir (Kozaklı, 2006). Tek başınalık kişinin sosyal ilişkilerden bütünüyle yoksun olması, yalnız olmanın nesnel halidir (Peplau ve Perlman, 1998). Yalnızlık ise kişi için rahatsızlık veren bir duygu durumudur ve tek başınalıktan farklı bir şeydir. Bunları birbirlerinden ayıran temel fark duygusal etki durumlarıdır. Çünkü bazı kişiler bir sosyal ağa bağlı hissetmeyebilir, ihtiyaç duymayabilir ve bu nedenle yalıtılmışlıklarından rahatsızlık duymayabilirler çünkü bu bir nevi kendi seçimleridir. (McKay, Konowalczyk, Andrettac ve Cole, 2017).

Yalnızlığın Nedenleri

Yalnızlık, ergenlik döneminde yoğunlaşan ve yaşamın daha sonraki dönemlerinde de görülebilen rahatsız edici bir duygudur. İnsanlar ergenlik dönemi ile beraber samimi bir ilişki kurabilecekleri sosyal bir gruptan yoksun olduklarında veya bu tarz bir ilişki kurabilecekleri kişisel olgunluğa sahip olmadıkları takdirde yalnızlık hissetmektedir (Kulaksızoğlu, 2007).

Kimlik kazanımı sürecinde olan ergenler, kendi akran gruplarından doğrudan doğruya etkilenmektedir. Bu akran grupları genellikle karşı cinsleri de barındırmaktadır. Bu süreç içerisinde ergenler lise gibi yeni tür okullara başlamaktadır. Gençler yeni girdikleri bu tarz ortamlarda nasıl davranabilecekleri konusunda kararsız kalabilmektedir. Bu güvensizlik durumu gencin akran sosyal grup değerlerine ve cinsiyet kategorik durumlarına uyum sağlamasını zorlaştırmakta ve kişinin grup dışına itilmesine ve yalnız kalmasına neden olmaktadır (Feldman ve Steiner, 1996/2008).

Yalnızlık duygusu, kişinin sosyal iletişim kurabilme yeteneğinin yanı sıra benlik algılamasından ve cinsiyetinden de etkilenmektedir. Düşük benlik değerine sahip kişiler yalnızlık duygusu yaşayabilmekte ve sosyal ilişkiler kurma konusunda sorunlar yaşayabilmektedir (Kulaksızoğlu, 2007).

Ernest ve Cacioppo 'a (1999) göre yalnızlık, depresyon, düşmanlık, karamsarlık, sosyal çekilme, yabancılaşma, utangaçlık ve düşük pozitif etki de dahil olmak üzere çeşitli bireysel farklılıklar ile ilişkilendirilmiştir. Michela, Peplau ve Weeks (1982), 160 üniversite öğrencisinin kendi yalnızlıklarının nedenleri ve genel olarak insanların yalnızlığı hakkında açık uçlu sorulara cevaplar yazdığı daha önceki araştırmalardan elde ettiği verilere dayanarak yalnızlığın nedenlerini on üç kategoride açıklamıştır. Bu kategoriler şu biçimdedir:

Çizelge 1

Yalnızlığa ilişkin neden ve açıklamalar

Neden	Açıklama
Kötümserlik	Kişi, herhangi bir ilişki başlatma veya kurma şansının oldukça düşük olduğuna inanmaktadır.
Reddedilme korkusu	Kişi, herhangi bir ilişki kurmaya çalıştığında reddedilmesi korkusu yaşamaktadır.
Yeterli çaba göstermeme	Kişi birileri ile ilişki başlatma veya kurmak için yeterli çaba içerisine girmemektedir.
Şansızlık	Kişinin birileri ile tanışması için yeterli şansa sahip olmaması.
Bilgi eksikliği	Kişinin yakın bir ilişki kurması için hangi adımları atması gerektiğine ilişkin bilgisinin olmamasıdır.
Utangaçlık	Kişinin ilişki kurma konusunda utangaç kişilik özellikleri göstermesidir.
Çekici olmama	Kişinin fiziksel anlamda çekici olmaması durumudur.
Grupların ilgisizliği	Kendi aralarında yakın ilişki bulunan diğer grupların kişiye ilgisiz olması.
Diğerlerinin korkusu	Diğer insanların kişi ile ilişki başlatma veya kurma konusunda çekincelerinin olması durumu.
Kişisel olmayan durumlar	Diğer insanlarla kişisel olmayan ilişkiler içerisinde olma durumudur.
Fırsatların olmaması	Başka insanlarla ilişki kurmak için yeterli düzeyde fırsatın olmaması durumudur.
Diğerler insanların isteksizliği	Diğer insanların ilişki başlatma konusunda isteksiz olma hali
Antipatik kişilik	Diğer insanların beğenmediği veya hoşlanmadığı kişilik özelliklerine sahip olma durumu

Kaynak. Michela, Peplau ve Weeks,1982,p.931

Yalnızlığın Boyutları

Yalnızlık hakkındaki farklı yaklaşımların bakış açısı, yalnızlığı nasıl tanımladıkları konusunda da görülebilir. Bilişsel yaklaşım, arzulanan ve fiili toplumsal ilişkiler arasındaki tutarsızlık modeline dayanmaktadır. Etkileşimsel yaklaşım, yalnızlığın çok boyutlu olması üzerine kuruludur. Yalnızlığa ilişkin psikodinamik bir anlayış, bebeğin anneye olan bağlılığına dayanır. Bu bağlanma ile çocuk, duygusal bağları ve başkaları ile nasıl bağlantı kurabileceğini öğrenmektedir. Varoluşçu yalnızlık anlayışı, farklı yalnızlık türleri arasında ayırım yapar; insan kimliğinin bir parçası olan yalnızlığın yanı sıra endişeye de odaklanmaktadır (Lars Christian Sønderyby, 2013).

Kulaksızoğlu'na (2007) göre yalnızlık duygusal yalıtım veya sosyal yalıtım olmak üzere iki türlü yaşanabilmektedir. Herhangi bir nedenle kendi grubundan ayrılan genç başkalarının yanında sosyal olarak yalıtılmış olmanın sıkıntısını yaşar. Yakın veya samimi olmayan ilişkiler içerisinde bir arkadaşına sahip olmama da yalnızlık duygusunu artırmaktadır.

Yalnızlıkla ilgili perspektifler farklılık göstermektedir. Yalnızlık öznel bir deneyimdir. Bu bilinçli olabileceği gibi bilinçsiz de olabilmektedir. Her insan yaşamının belirli bir döneminde bu hissi kaçınılmaz olarak yaşamaktadır. Burada yalnızlığın rahatsız edici olup olmamasına neden olan en önemli faktör zamandır. Bu biçimde yalnızlık akut yalnızlık veya kronik yalnızlık olarak sınıflandırılabilir (Griffin, 2010). İmamoğlu (2008)'e göre yalnızlık duygusu, çoğunlukla anlık ve kısa sürelidir. Ancak, bazen kişiler yalnızlığı çeşitli ortamlar içerisinde ve sıklıkla hissetmekte, zaman içerisinde de bu duygu durumu kronik bir hale gelerek kişiliklerinin bir özelliği haline gelmektedir. Özodaşık (1989)'a göre farklı yalnızlık yaşantılarını beş boyutta sınıflandırmak mümkündür:

- a. **Fiziksel Yalnızlık:** Kişinin tek başına yaşadığı yaşam biçimi olarak nitelenen yalnızlık türüdür. Bu yalnızlık türü farklı biçimlerde görülmektedir. Kişi isteyerek veya istemeyerek bu tarz bir yalnızlık durumu ile karşı karşıya kaldığı takdirde dikkat ve yönelim bozukluğu, sanrılar, duygu durum bozuklukları gibi birtakım duygusal ve davranışlar problemler ortaya çıkabilmektedir.
- b. **Yabancılaşma:** Bireyselleşme doğrultusunda bireyin içerisinde yaşamış olduğu toplumun kültürel norm, değer ve yargı standartlarının dışında hissetmesi ve bunun sonucunda toplumu kendisinden uzaklaştırıp karşılığında dışlanma durumudur.

- c. Kınama (Toplum tarafından dışlanma):**İçinde yaşamış olduğu toplumun norm ve değerlerinden çeşitli sebeplerden dolayı kendisini ayrı tutan veya uymayan kişilerin toplum tarafından tecrit edilmesidir. Bu biçimde toplum dışına itilen kişiler güçsüzlük, kınama ve de zavallılık duyguları içerisinde kalabilmektedir.
- d. Kendi tercihi ile gerçekleşen yalnızlık:** Bireyin kendisinin isteği doğrultusunda yaşadığı yalnızlık şeklidir. Genellikle bir takım büyük sanatçılar, yazarlar veya bilim adamlarında görülen bu yalnızlık süreci sonucunda büyük eserler verilebilmektedir.
- e. Gerçek yalnızlık:** Kalabalıklar içerisindeki yalnızlık olarak ta nitelendirilmektedir. Kişi kendisi ile ilgili ortak yanları olan birilerinin olmadığına inanması doğrultusunda gelişen yani fiziksel olmaktan öte psikolojik anlamda kişinin hissettiği yalnızlık çeşididir.

Yalnızlığa İlişkin Kuramsal Açıklamalar

1982’de Letitia A. Peplau ve Daniel Perlman’ın editörleri olduğu Loneliness A Sourcebook Of current Theory, Research and Therapy adlı yalnızlığa odaklanan ilk kuram ve araştırmayı içeren temel kitap yayınlandı. Bu kitap, 40’lı yıllardan beri ortaya çıkan, yalnızlığa karşı sekiz farklı teorik yaklaşımı sunmakta ve sınıflandırmaktadır. (akt. Lars Christian Sønnderby, 2013).

Çizelge 2

Yalnızlık yönündeki teorik yaklaşımlara ilişkin özet tablosu

Yalnızlık teorileri	Yazarlar
Bilişsel	Peplau & Perlman, 1982
Varoluşsal	Moustakas, 1961
Etkileşimsel	Weiss, 1973
Fenomonolojik	Rogers, 1961
Gizlilik	Derlega & Margulis, 1982
Psikodinamik	Fromm-Reichmann, 1959
Sosyolojik	Riesman, 1961
Sistemler	Flanders, 1982

Kaynak. akt. Lars Christian Sønnderby, 2013,5

Her ne kadar yalnızlığa ilişkin bu kadar fazla yaklaşım olsa da yalnızlığın çağdaş psikoloji açısından tarihsel olarak kavramsallaştırılması, duygusal, bilişsel ve öznel bileşenleri merkeze alan psikodinamik yaklaşım, bilişsel yaklaşım ve varoluşsal yaklaşım olmak üzere üç psikolojik yaklaşımla temsil edilmektedir (Laskaard, 2006).

Psikodinamik Yaklaşım

Psikodinamik yaklaşıma göre yaşam içerisinde kişilerarası ilişkilerdeki beklenti ve isteklerin değişmesine bağlı olarak kişilerarası gelişim de farklı yönde evrilmektedir. Başka kişilerle, beklenti ve istekleri karşılayan güvene dayalı doyum verici ilişkiler, kişinin kendilik duygularını da bir bütün halinde tutan önemli bir birleştiricidir. Bu birleştirici durum bireylerin başka kişilerle iletişim kurabilmesini de kolaylaştırmaktadır (Sullivan, 1953). Çocukluktan itibaren güçlü bir güvenlik duygusuna sahip olmayan kişiler birçok arkadaşına sahip olmasına rağmen ergenlik öncesi döneme eriştiğinde yakın ilişkiler kurmakta çok zorlanacak ve ergenlik dönemine uygun arkadaşlık beklentilerini karşılayabilecek olgunluğa erişemeyecektir (konuşmak yerine oyun odaklı olan arkadaşlıklar gibi). Sonuç olarak bu genç akranları tarafından reddedilecek ve kendisini yalnız ve yalıtılmış hissedecektir (akt. Steinberg, 1985/2007).

Sullivan'a (1953) göre ergenlik dönemindeki en önemli problemlerden biri ergenlik öncesi aynı cinsiyete sahip çocuklarla kurulan cinsel olmayan yakın arkadaşlık ilişkilerinden, ileri ergenlik dönemindeki cinsel, yakın ve karşı cinsiyettekilere yönelik arkadaşlıklara geçiştir. Ergenlik öncesi kurulan yakın arkadaşlıklar ileri ergenlik ve sonraki dönemler için yakın ilişki kurmanın ön şartıdır. Bütün bireyler ergenlik öncesi yakın ilişki kurma konusunda aynı olgunluk düzeyine sahip olamamaktadır. Bu olgunluk düzeyine erişemeyen veya kendilerini yetersiz hissedilen kişiler daha sonraki gelişim evrelerinde başkalarıyla yakın olma kapasitesi geliştirememekte ve bu durumun sonucu olarak yalnız kalabilmektedir (akt. Steinberg,2007).

Varoluşçu Yaklaşım

Varoluşçu yalnızlık anlayışı, farklı yalnızlık türleri arasında ayırım yapar; ana varlık insan kimliğinin bir parçası olan varoluşsal yalnızlığın yanı sıra endişeye dayalı bir başka yalnızlık daha vardır (Peplau ve Perlman, 1984). Varoluşçulara göre insan doğasının temel şartlarından biri de yalnızlığın yaşanmasıdır. Yalnızlık duygusu onay almak için kişinin hiç kimseye bağımlı olmadığını anladığı anda başlamaktadır (Corey, 1976/2008).

İnsanların karşılaştığında şiddetli kaygı ile karşılaştığı dört temel varoluşsal endişe veya varoluşsal gerçek vardır. Bunlar; ölüm, yalnızlık, anlamsızlık ve özgürlüktür (Yalom, 2001/2002). İnsanlar yaşamlarının başlangıcında ve devamında içinde yaşamış olduğu topluma uyum sağlamada ve yaşamlarından doyum elde etmede

diğer insanlara ihtiyaç duyarlar. Hiçbir insan kendisini bu ihtiyaçtan ayrı tutamaz. Çünkü insan ölümle karşı karşıya geldiğinde dahi yok olmaktan veya hiçlikten çok mutlak yalnızlıktan korkmaktadır. (Yalom, 1970/2002).

İnsan yaşamında nihai bilgelik olarak ortaya konulan gerçek: insanın özleyebileceği nihai ve en yüksek hedef sevgidir. Dünyada hiçbir şeyi kalmayan bir insanın, kısa bir an içinde olsa, sevdiği insana ilişkin içinde taşıdığı imgeye sevgiyle yoğunlaşarak doyum elde edebilir (Frankl, 1946/2017).

Yalnızlık duygusunun bilinçte belirmesi huzursuzluk yaratır; gerçekte insan yaşamındaki bütün huzursuzlukların, suçluluk ve utanma duygularının kaynağı bilinçte beliren yalnızlık duygusudur. Yalnız olmak her şeyden kopmak, insanca güçleri kullanamamak demektir. Böyle olunca yalnızlık; çaresizlik, dünyayı-nesnelere, insanları-canlı olarak kavrayamamak demektir. Bu nedenle insanların en büyük ihtiyacı yalnızlık kısır döngüsünden kurtulmaktır (Fromm, 1956/1995).

Bilişsel Yaklaşım

Arzulanan ilişkiler ile var olan toplumsal ilişkiler arasındaki tutarsızlık modeline dayanan bilişsel yaklaşıma göre yalnızlık, bir kişinin var olan sosyal ilişkiler ağının nitelik ve nicelik bakımından önemli derecede yetersiz olduğunu düşündüğü ve doyum elde edemediği durumda ortaya çıkan rahatsız edici bir duygudur (Pepleu ve Perlman,1981). Bu tanıma göre yalnızlığın üç temel odak noktası vardır:

Birincisi; yalnızlık kişinin sahip olduğu sosyal ilişkilerinde hissettiği eksikliklerden kaynaklanır. Yani kişinin bir ilişkiden beklentileri, ihtiyaçları ve istekleri ile var olan gerçek sosyal ilişkileri arasındaki uyumsuzluktan ortaya çıkar.

İkincisi; Yalnızlık öznel bir deneyimdir. Yalnızlık, toplumsal izolasyonla eş anlamlı değildir. İnsan etrafında diğer insanlar olmasına rağmen bu duyguyu hissedebilir yani kalabalıklar arasında yalnız olabilir.

Üçüncüsü; Yalnızlık, kişisel gelişimin bir kaynağı olabilir, ancak bu deneyim oldukça rahatsız edici ve acı vericidir (Pepleu ve Perlman, 1984).

Sosyal Ağlar

İnternet

İnternet, birden çok bilgisayar sisteminin TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) protokolü ile birbirine bağlandığı, dünya çapında yaygın olarak kullanılan ve devamlı büyüyen bir iletişim ağıdır (Gençer, 2011). Özellikle internet teknolojileri artık birçok alanda temel çalışma aracı haline gelmiştir (Castellacci ve Viñas-Bardolet, 2017). Bu çalışma aracı her türlü bilgiyi birbirleri ile uyumlu bilgisayar ağları ile sanal ortama taşıyan, hızlı, masrafsız, basit, tüm dünya çapında kabullenilmiş, popüler bir iletişim, enformasyon ve eğlence aracıdır (Ök, 2013).

Amerika Birleşik Devletlerinde (ABD) internet teknolojisi 1970'li yıllarda askeri alanda geliştirilmiştir. ABD, kendi anakarasına yapılabilecek nükleer bir saldırıyı önlemek amacıyla 1970 yılında ARPA NET adlı bir çalışma başlatmış ve bu proje öncelikle üniversitelerde daha sonra ise diğer kurumlarda yaygınlaşarak kullanılmaya başlanmıştır. Daha sonra bu teknoloji Avrupa'ya geçerek yaygınlaşması hızlanmıştır. 1980'li yıllarda ise internet web teknolojisine dönüşmüştür (Erkul, 2009).

Türkiye'de ise 1987 yılında ilk Wide Area Network bağlantısı ODTÜ üzerinden BITNET – EARN' e yapılmıştır. Daha sonra Eylül 1992'de Türkiye'nin ilk İnternet bağlantısı, ODTÜ - Hollanda arasında kurulan X.25 devre üzerinden sağlanmıştır. 12 Nisan 1993'te ODTÜ-TÜBİTAK işbirliği ile başlatılan TR-NET Projesi kapsamında, ODTÜ-NSFNET 64 Kbps İnternet bağlantısı kurulmuştur (Ulaknet, 2017).

Günümüzde gelişmiş batı ülkelerindeki tüm çocuklar ve ergenler aktif internet kullanıcılarıdır (Symons, Ponnet, Walrave ve Heirman, 2017). OECD ülkeleri ortalamalarına bakıldığında 16-24 yaş aralığındaki gençlerin %96,5'i, 55-74 yaş aralığındaki yetişkinlerin ise %83,4'ü internet kullanmaktadır. Buna karşın Türkiye'deki internet kullanım oranları son yıllarda artmasına rağmen ülkemiz OECD ülkeleri arasında sondan ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye'de 16-24 yaş aralığındaki gençlerin %84,3'ünün, 55-74 yaş aralığındaki yetişkinlerin ise %16,5'inin internet kullanıcısı olduğu görülmektedir (OECD Digital Economy Outlook, 2017).

İnternet, bilgi teknolojilerinde meydana gelen ve devam eden gelişimin en önemli noktasıdır. Dünyada ve ülkemizde internet kullanıcılarının sayılarının günden güne artması ve bu teknolojinin iletişim, sosyalleşme, alışveriş ve eğlence gibi birçok ihtiyacın karşılanmasında temel bir araç haline gelmesi yeni iletişim teknolojilerinin çağımızda kazandığı önemin en büyük göstergesidir (Vural ve Bat, 2010).

WEB Teknolojisi ve Önemi

İnternet, kullanıcıları için sayısız hizmet sunmaktadır. (örneğin, e-posta, anında mesajlaşma, sohbet veya grup yazılımı) bununla birlikte şüphesiz ana hizmetlerden biri WWW (World Wide Web) 'de bilgi edinmek için arama yapmaktır (Gerjets ve Hallenthal- Schorr, 2007).

Web 1.0 kavramı internetin ilk dönemleri için kullanılmaktadır. Bu dönemde kullanıcılar var olan bilgiye bir şey katmadan, yorum yapmadan veya içerik üretmeden sadece mevcut bilgiyi edinmek için interneti kullanmaktadır. İnternetin bu döneminde mevcut teknolojik koşullardan dolayı kullanıcılar sadece okuyucu ve bilgiyi alabilen konumdadır. İnsan etkileşimi bulunmamaktadır. Kısaca Web 1.0 internette yayınlanmış olan ve daha çok metne dayalı bilgilerin pasif bir biçimde ve tek taraflı olarak alınması demektir (Alabay, 2014).

İlk başlarda geleneksel olarak sadece verilere ulaşılan internet, gelişen Web 2.0 teknolojisi ile beraber kullanıcıların hem diğer kullanıcılarla hem de içinde bulunulan ağ ile etkileşime girmesine olanak sağlayarak internet ve internetin kullanım alanlarını şaşırtıcı bir biçimde değiştirdi (Büyükşener, 2009).

Çizelge 3

Web 1.0 ile Web 2.0 Arasındaki Temel Farklılıklar

Web 1.0	Web 2.0
Site sahibi tarafından belirlenen içerik	Kullanıcı üretimi içerik
Tek yönlü iletişim	Çok yönlü iletişim
Veri üzerinde sadece yayıncının kontrolü	Veri üzerinde kullanıcı kontrolü
Web tasarım bilgisi gerektirmesi	Tasarım bilgisi gerektirmemesi/kullanım kolaylığı
Web sayfalarının az sayıda yazar tarafından çok sayıda okuyucu için oluşturulması	Kolektif bir akıl, üretim ve işbirliğini mümkün kılması
Kullanıcının sunulan içeriği sadece pasif bir biçimde tüketmesi	Kullanıcının aktif bir biçimde içerik paylaşımı ve üretiminde bulunabilmesi
Kullanıcı etkileşiminin olmaması veya oldukça az düzeyde olması	Dinamik, sosyal ve etkileşimli bir yapıya sahip olması

Kaynak. Koçak, 2012,s.24

İnternet uygulamalarında Web 2.0 dönemi; kullanıcıların içerik oluşturabildikleri, oluşturdukları içerikleri paylaşabildikleri ve pasif bir izleyici konumundan çıkarak aktif olarak katılımında bulunabildikleri etkileşimli bir platforma kavuşmuşlarını sağlamıştır (Koçak, 2012). “Sadece okunan” web ‘den “hem okunan hem de yazılan” bir web’ e geçiş sağlanmıştır. Bu biçimde statik bir içerik yerine, kullanıcıların ihtiyaçlarına göre biçimlenebilen bir yapı oluşmuştur (D’Souza, 2006).

Web 2.0 kavramı, ilk olarak Darcy DiNucci tarafından, “Parçalanmış Gelecek” isimli bir makalede kullanılmış bir kavramdır. Daha sonra Tim O’Reilly tarafından teknolojiye ilişkin yapılan bir konferans esnasında dile getirilmiştir (Deperlioğlu ve Köse, 2010). Bu etkinlikte wiki, blog, etiketleme, arama motoru optimizasyonu gibi farklı web platformları web 2.0 olarak ifade edilmiştir (O’Reilly, 2005).

O’Reilly (2005)’a göre web 2.0, editörler veya özel içerik oluşturuculardan öte kullanıcılar tarafından içeriğin üretilmesine dayanan siteler ve hizmetlerdir. Web 2.0; wikileri, tagları, blogları, ve podcast gibi birkaç yeni Web teknolojisini kapsayan şemsiye bir kavramdır. (Murugesan, 2007). Web 2.0, internet sitelerinin sadece bilgiye ulaşılabilen bilgi depoları olmasının dışında, bilgilerin işlendiği ve işlenen bu bilgilerin kullanıcılar tarafından tekrar paylaşılmasına olanak sağlayan bir teknoloji olarak adlandırılabilir (Wikipedi, 2.0).

Web 2.0 teknolojisi ile beraber karşılıklı etkileşime olanak sağlayan sayfaların katkıları ile internet kullanıcıları bilgileri alıp kullanmaya, bunları işlemeye ve daha sonra da tekrar paylaşmaya başlamışlardır. Kullanıcılar; forumlar, bloglar, mikro-bloglar kurup bu platformlarda kişisel düşüncelerini, fikir ve duygu paylaşımlarını yaparak kişisel dünyalarını yayma olanağı buldular. Kullanıcıların Web 2.0 teknolojilerine yoğun ilgi göstermeleri sabit ve etkileşime olanak vermeyen geleneksel medya yanlısı içerik üretici site yöneticilerini de bu alana yöneltmeye başlamıştır. Bu gelişimler sonuç olarak sosyal ağ adı verilen olgunun doğmasını sağladı (Tuncer, 2013).

Sosyal Ağ Siteleri

Dijital teknolojiler iletişim kanallarını ve platformlarını her yerde daha kolay ve zahmetsizce üretmeye devam ettikçe, insanoğlu her zamankinden daha fazla birbirine bağlı hale gelmektedir. Sosyal ağlar (genellikle sosyal paylaşım siteleri veya sosyal medya olarak da adlandırılır) kullanıcıların kendileri için oluşturdukları ağlarda içerik oluşturdukları, paylaştıkları ve kullanıcıların etkileştikleri web siteleri ve uygulamalar olarak tanımlanabilir (Pittman ve Reich, 2016).

Boyd ve Ellison’a (2007) göre sosyal ağ siteleri; kullanıcı adı verilen kişilerin sınırlı bir sistemde herkese açık veya yarı açık bir profil oluşturabildikleri, diğer kullanıcılarla etkileşime girebildikleri ve kişi listelerindeki diğer kullanıcıların sistem içerisinde neler yapabildiklerini görebildikleri web tabanlı hizmetlerdir.

Web 2.0 teknolojisinin gelişmesine bağlı olarak ortaya çıkan sosyal ağ kavramı ilk defa San Fransisco merkezli Guidewire Group'un kurucu ortaklarından Chris Shipley tarafından kullanılmıştır (Argın, 2013). İlk tanımlanabilir sosyal ağ sitesi 1997'de kurulmuştur. Six Degress.com adlı bu site, kullanıcıların bir profil oluşturmasına, arkadaşlarını listelemesine ve bu listelerde gezinmelere olanak veren bir yapıya sahiptir (Boyd ve Ellison, 2007).

Sosyal ağ sitelerini benzersiz kılan şey, insanlara tanımadıkları diğer insanlarla tanışma imkânı vermesi değil aksine kullanıcıların sosyal paylaşımlarını açıkça ifade edebilmelerini sağlamasıdır. Bir sosyal ağ sitesine katıldıktan sonra bir kişiden, kullanıcı profilini oluşturabileceği bir dizi soruyu içeren formları doldurması istenir. Bu profil tipik olarak yaş, yer, ilgi alanları ve benim hakkımda gibi bölümlere verdikleri cevaplarla oluşturulmuştur. Çoğu site ayrıca kullanıcılarını bir profil fotoğrafı yüklemeye teşvik eder. Bazı siteler ayrıca kullanıcılarının multimedya içerikleri ekleyerek profillerini geliştirmelerine izin verir. Bir sosyal ağ sitesine katıldıktan sonra, kullanıcılardan sitelerde iletişim kurabilecekleri başka diğer kişileri belirlemeleri istenir. Bu ilişkiler için tanımlama siteden siteye değişir ("arkadalar", "Kişiler" ve "hayranlar" gibi), arkadaşlıklar için iki yönlü onay gerekmektedir. Çoğu sosyal ağ sitesinde mesaj bırakmak için bir bağlantı seçeneği bulunmaktadır (Boyd ve Ellison, 2007).

Erkul (2009), bir uygulamanın ya da web sitesinin sosyal ağ olarak kabul edilebilmesi için şu özellikleri barındırması gerektiğini ifade etmiştir.

- Yayıncıdan veya yöneticiden bağımsız kullanıcıların olması,
- Kullanıcı kaynaklı içerik olması,
- Kullanıcılar arasındaki karşılıklı etkileşime zemin sağlaması,
- Zaman ve mekân sınırlaması olmaması,

Sosyal ağlar sürekli yenilebilen yapısıyla, aynı anda farklı kullanıcılara açık olmasıyla ve içerik paylaşımının oldukça kolay olması gibi çeşitli unsurlara sahip özelliklerinden dolayı günümüzde kişilerarası ilişkilerin en etkili yollarından biri olarak görülmektedir. İnsanlar bu sanal ortamda fikirlerini yazarak ifade edebilecekleri alanlar bulabilmekte, çeşitli resimler ve videolar paylaşabilmekte, gerçek yaşamları içerisinde karşılaştıkları birçok yaşantıyı sanal olan bu ortama aktarabilmektedir (Aydın, 2016). Bu nedenle sosyal ağ siteleri birçok farklı özelliğe sahip olabilmektedir. Sosyal etkileşim amaçlı kullanıcılara ev sahipliği yapan sosyal ağlar olduğu gibi, müzik

paylaşımı yapmaya elverişli (Myspace gibi) veya iş dünyasını ilgilendiren sosyal ağlara (Linkedin, Xing gibi) rastlamak da mümkündür (İşlek, 2012).

Şentürk'e (2016) göre Facebook, Instagram, Twitter, Google+, Snapchat, Ekşi sözlük, Friendster, Wikipedia, My Opera, Blogger, YouTube, Myspace, Vimeo, Spotify, iLike, Fizy, Flickr, PhotoBucket, Fotolog, Picasa gibi günümüz dünyasında popüler olan sosyal ağ siteleri günlük olarak yaptığımız resim ve müzik paylaşma, haber dinleme, yorum yapma gibi bir takım aktivitelerimizi gerçekleştirdiğimiz uygulamalar olarak karşımıza çıkmakta iken ResearchGate, Methodspace, Academia.edu gibi sosyal ağ siteleri ise eğitsel amaçlı bilgilerin paylaşımı için kullanılmaktadır.

Çizelge 4

Kullanım amaçlarına göre bazı sosyal ağ siteleri

Eğitsel/Akademik amaçlı SAS'lar	ResearchGate, Methodspace, Academia.edu
Günlük iletişim/paylaşım amaçlı SAS'lar	Facebook, Instagram, Twitter, Google+
Eğlence amaçlı SAS'lar	Snapchat, Ekşi sözlük, Friendster
Blog oluşturma amaçlı SAS'lar	Wikipedia, My Opera, Google+, Blogger, Twitter
Video/müzik paylaşım amaçlı SAS'lar	YouTube, Myspace, Vimeo, Spotify, iLike, Fizy
Fotoğraf Paylaşım amaçlı SAS'lar	Flickr, PhotoBucket, Fotolog, Picasa
Profesyonel (iş) amaçlı SAS'lar	Linkedin, Xing, Viadeo

Kaynak. Şentürk, 2016,s.11

Facebook

Mark Zuckerberg ve kurucularından Dustin Moskovitz, Chris Hughes ve Eduardo Saverin tarafından 4 Şubat 2004'te başlatılan Facebook'un temel amacı insanlara topluluk kurma gücünü vererek dünyayı birbirine daha fazla yakınlaştırmaktır. (Facebook, 2017). Hızla büyüyen ve dünyanın en popüler sosyal ağ sitesi olan Facebook'ta, aktif kullanıcı sayısı 30 Eylül 2017 itibariyle 2.07 milyara ulaşmıştır (Facebook, 2017). Günümüzde artık insanların yaşamlarında önemli bir yere gelen bu sosyal ağ sitesi ile beraber kişilerarası iletişim kurma biçimi önemli ölçüde değişmiştir (Pornsakulvanich, 2017).

Facebook milyonlarca kullanıcıya arkadaşları ile sohbet edebilme, çeşitli sosyal gruplarla etkileşim kurabilme ve fotoğraf paylaşabilme olanağı sağlayan bir platform sunmaktadır (Ozimek, Baer ve Förster, 2017). Bu amaçla Facebook kendi içerisinde birçok uygulamaya ve araca sahiptir. Bu uygulamalar ve araçlar şunlardır;

Profil: Kişinin kim olduğunu ve hayatında neler olduğunu anlatabildiği, ilgi alanlarını, fotoğraflarını, videolarını, mevcut bulunduğu şehir ve memleket gibi kişisel bilgilerini seçerek paylaşabildiği yerdir.

Messenger: İnsanların birbirlerine anında ulaşmasını sağlayan mobil mesajlaşma uygulamasıdır. Bu uygulama ile insanlar birbirlerine etiket gönderebilmekte, özel mesajlar yollayabilmekte ve arama yapabilmektedir.

Gruplar (Groups): İnsanlara aile, ortak arkadaşlar veya en iyi arkadaşlar gibi küçük gruplarla fotoğraf veya dosya paylaşacakları ve etkinlikler düzenleyebilecekleri özel bir alan sağlamaktadır

Etkinlik (Event): Facebook etkinlikleriyle insanlar toplantılar düzenleyebilmekte, davetiyeler yönetebilmekte ve arkadaşlarına bildirim ve hatırlatma gönderebilmektedir.

Video: Kullanıcıların kendileri için önemli olan videoları paylaşabildikleri ve diğer kullanıcıların videolarını izleyebildikleri alandır.

Fotoğraflar (Photos): İnsanların belirleyebilecekleri kitleler için sınırsız sayıda yüksek çözünürlüklü fotoğraflar yükleyerek paylaşabildikleri, albümler oluşturabildikleri ve etiketlemeler ile bir fotoğraftaki arkadaşlarını belirleyerek bu içeriği onlarla otomatik olarak paylaşabildikleri alandır.

Arama (Search): İnsanların eski arkadaşlarını bulabildikleri, yeni kişilerle bağlantı kurabildikleri ve kendileri ile ilgili paylaşılan tüm fotoğrafları veya yayınları bulabildikleri alandır.

Sayfalar (Pages): Sanatçıların, halka açık figürlerin, işletmelerin, markaların, kuruluşların ve kâr amacı gütmeyen kuruluşların Facebook'ta bir varlık oluşturmasını ve Facebook toplulukları ile bağlantı kurmasını sağlayan genel profillerdir. (Facebook, 2017)

İnstagram

Günümüzdeki en önemli fotoğraf paylaşım sitelerinden İnstagram, kullanıcıların kendileri için önemli bir anın veya beğendikleri bir manzaranın fotoğraflarını paylaşabildikleri ve bu fotoğrafları filtre adı verilen özel efektlerle düzenleyebildikleri bir sosyal ağ sitesidir (Kılıçkaya, 2017).

Pittman ve Reich (2016)'ya göre sosyal ağ siteleri metin tabanlı (Twitter, Yık Yak vb.) veya İmaj tabanlı (İnstagram, Snapchat) olabilmektedir. Çevrimdışı esenlik

hali söz konusu olduğunda bir Instagram fotoğrafı yüzlerce twitter kelimesinden daha değerli olabilmektedir. Resim tabanlı sosyal ağ uygulamaları kullanıldığında insanlar daha mutlu, hayatta daha memnun olarak algılanabilmektedir (Pittman ve Reich, 2016).

Twitter

Twitter; arkadaşların, aile bireylerinin ve iş arkadaşlarının hızla ve sıkça mesaj göndererek sürekli iletişim kurabildiği bir hizmettir. Kullanıcılar 280 karakterden oluşan ve tweet adı verilen fotoğraf, video, bağlantı veya metin içeren mesajlar gönderebilmekte veya retweet adı verilen, kullanıcıların takipçilerine iletebildiği tweetleri gönderebilmektedir (Twitter, 2017).

Youtube

Chad Hurley, Steve Chen, San Mateo ve Jawed Karim tarafından 2005 yılında Amerika'da kurulan video paylaşım sitesi Youtube, Chad Hurley ve Sten Chen'in ev partisinde çektikleri komik videoları paylaşmak için oluşturdukları kolay yol sonucu ortaya çıkmıştır (Nakilcioğlu, 2007).

Toplam 1 milyar kayıtlı kullanıcısı olan Youtube, günümüzde video paylaşım siteleri arasında en çok kullanıcıya sahip sosyal ağ sitesidir. Her gün dünya çapındaki birçok kullanıcı yüzlerce milyon saat boyunca Youtube videolarını izleyerek zamanlarını geçirmektedir (Chen, Chang ve Sheng Yeh, 2017).

Blog

Bloglar, farklı konularda bilgi alışverişinin yapılabildiği ve bireylerin bu sanal ortamda duygu ve düşüncelerini serbestçe ifade edebildikleri sanal günlüklerdir (Kılıç Özgüner, 2011). Blog kavramı "weblog" kavramının kısaltılmış halidir. Türkçe'de "web günlüğü", "internet güncesi", "ağ günlüğü", "internet günlüğü", "çevrimiçi günlük" gibi farklı biçimlerde adlandırılabilir (Çelebi, 2009).

Wikiler

"Wiki" terimi, Hawai'de "wee kee wee kee"nin kısaltmasıdır ve "hızlı" anlamına gelmektedir. Bilgisayar bilimi alanında Wiki, hızlı ve işbirlikçi bir biçimde içerik

oluşturmak için topluluk odaklı yazmayı destekleyen bir web tabanlı köprü metni sistemidir. Wikilerin özellikleri aşağıdaki gibidir:

- Hızlı: Wiki sayfaları, köprü metin biçiminde hızlı bir biçimde oluşturulabilir, erişilebilir ve değişiklik yapılabilir.
- Basitlik: Karmaşık HTML yerine Wiki sayfalarını biçimlendirmek için basit bir biçimlendirme şeması (genellikle basitleştirilmiş HTML sürümü) kullanılır.
- Kolaylık: Diğer sayfalara, harici sitelere ve görüntülere yapılan bağlantılar anahtar kelimelerle kolayca oluşturulabilir.
- Açık kaynak: Her üye Wiki sayfalarını istediği zaman yaratabilir, değiştirebilir veya silebilir. Wiki içeriği yayınlanmadan önce herkes tarafından gözden geçirilebilir ve kaydedildikten sonra güncellenebilir.
- Sürdürülebilirlik: Wiki sayfalarında geliştirilen önceki tüm yenilemelerin ve içeriğin geçmişine yönelik kaydedilmiş bir veritabanı kronolojik bir sırayla tüm baskıları yönetmek ve izlemek için erişilebilir. (Shih, Tseng ve Yang, 2008).

Wikilerin en bilineni 2 milyonun üzerinde makalesi bulunan online ve özgür ansiklopedi olarak da adlandırılan Wikipedia'dır. (Dikme, 2013).

Podcasting

Günümüzde internet üzerinden yayın yapan yayın istasyonlarının çoğunun kullandığı, ses veya video dosyalarının yine internet üzerinden paylaşılabilirdiği, kullanıcıların ses veya video dosyalarını kendi tercihlerine göre bilgisayar veya telefon gibi uygun bir araca indirebildiği ve istediği zaman çalabildiği teknolojidir (Hubackova ve Golkova, 2014).

Podcast, bir Web 2.0 teknolojisi olan RSS ile gerçekleştirilmektedir. Podcast için gerekli olan yazılım ve donanıma sahip herhangi bir kişi, video veya ses yayını kolaylıkla yapabilmektedir (Deperlioğlu ve Köse, 2010).

Kendilik Algısı, Yalnızlık ve Sosyal Ağlara İlişkin Yapılan Çalışmalar

Yurtiçinde Yapılan Çalışmalar

Literatüre bakıldığında kendilik algısı ile sosyal ağlar arasındaki ilişkiyi yordayan çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Araştırmaların daha çok kendilik algısı ile öfke (Karşlı, 2008; Koç, 2008 ve Oktay, 2010), internet bağımlılığı (Ceylan, 2015) ve bağlanma stilleri (Demir, 2017; Eren, 2016 ve Göktepe, 2015) gibi değişkenlere yönelik olduğu görülmektedir.

Eni (2017) lise öğrencilerinin sosyal medya kullanım sıklığının yalnızlık algılarına olan etkisini incelediği çalışmada; öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları, anne-baba eğitim düzeyleri, evlerinde bilgisayar olma durumları, sınıf ve internet kullanma sıklığı gibi değişkenler ile yalnızlık düzeyi ve sosyal medya tutumlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çetinkaya (2017) tarafından üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluş ve yalnızlık düzeyleri ile problemlili internet kullanımları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmasında ise yalnızlık ile problemlili internet kullanımı arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Amaghani (2016) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin yalnızlık düzeyleri ile sosyal medyaya yönelik tutumları incelenmiştir. Bu araştırma bulgularına göre öğrencilerin yalnızlık düzeyleri arttıkça sosyal medya tutum ölçeğinden aldıkları toplam puan, sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretmenlerle ilişki alt boyutları puanları istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde artmış; sosyal izolasyon alt boyut puanları ise düşmüştür.

Bunların dışında özellikle sosyal ağ kullanımı, kullanım sıklığı ve sosyal ağlara yönelik tutumlar gibi çeşitli değişkenleri temel alarak çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bedir (2016) tarafından sosyal ağ kullanımı ile ilgili üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada; öğrencilerin akademik başarıları ile tutumlarına yönelik ilişki incelenmiştir. Bu çalışmada, öğrencilerin gündemi bilmek ve yakınlarıyla iletişim kurmak için sosyal ağları kullandıkları görülmüştür. Yine bu çalışmada öğrencilerin sosyal ağ kullanım oranları arttıkça akademik başarı düzeylerinin de azaldığı tespit edilmiştir.

Gürültü (2016) tarafından yapılan çalışmada, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu

araştırmaya göre sosyal medya bağımlılığının akademik erteleme davranışının anlamlı bir yordayıcısı olduğuna ilişkin bulgulara ulaşılmıştır.

Vural ve Bat (2010) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin yeni bir iletişim aracı olarak sosyal ağlara yönelik düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma bulgularına göre öğrencilerin tamamı internet kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ilk amaç olarak bilgi edinme ikinci sırada ise sosyal ağ kullanma amaçları doğrultusunda interneti kullandıkları tespit edilmiştir. Yine bu araştırma doğrultusunda öğrencilerin sosyal ağların ne olduğunu bildikleri görülmüş ve sosyal ağlara ilginin oldukça yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Argın (2013) tarafından “Çekmeköy” ilçesi temel alınarak yapılan bir araştırmada ise ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyal ağlara ilişkin tutumlarının incelendiği görülmektedir. Bu araştırmaya göre öğrencilerin sosyal ağlara yönelik tutumlarının; ortaokul veya lisede öğrenim görme, okul türü, sınıf düzeyi, algılanan gelir düzeyi, sosyal ağ sitelerine üye olup olmama, sosyal ağ kullanma süresi, kullanma sıklığı, harcanan ortalama süre ve en çok kullanılan sosyal ağ sitesi gibi çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılıklar gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Otrar ve Argın (2014) tarafından öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıklarını ve tutumlarını tespit etmeye yönelik bir çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin %94'ünün bir sosyal medya sitesine üye oldukları, %4'ünün ise üye olmadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Sosyal medya sitelerine üye olan öğrencilerin üye olmayanlara göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin sosyal medya ağlarını kullanma süresine bakıldığında büyük bir çoğunluğunun (%91,9) bir yıldan daha fazla süredir, yarısından çoğunun ise (%65,1) üç yıldan fazla süredir sosyal medya sitelerini kullandıkları görülmektedir. Araştırma bulgularına göre sosyal medyaya uzun bir süredir üye olan öğrencilerin kısa süredir üye olanlara göre sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Morkoç ve Ersönmez (2015) tarafından yapılan araştırmada web 2.0 teknolojilerinin eğitim süreçlerinde kullanılmasına yönelik yapılan araştırma sonuçlarına göre; Öğrencilerin, sosyal ağların eğitim süreci içerisinde kullanılmasının faydalı olabileceklerini düşündükleri bulgusuna ulaşılmış, bilgilere erişimin oldukça kolay olmasından dolayı derslere yönelik sorumluluklarını yerine getirmede daha rahat olabileceklerini düşündükleri ortaya çıkmış ve klasik öğretim anlayışı dışında sosyal ağ

uygulamalarının da eğitim-öğretim süreçlerine dâhil edilmesine olumlu yaklaşıtları anlaşılmıştır.

Kalender (2016) tarafından fen lisesi ve sosyal bilimler lisesi öğrencilerinin sosyal ağ kullanım alışkanlıklarının incelenmesine yönelik bir çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu araştırma bulgularına göre öğrencilerin sosyal ağlar ile ilgili yüksek seviyede olumlu bir tutum içerisinde oldukları görülmüş, öğrencilerin her gün düzenli bir biçimde sosyal ağ uygulamalarını kullandıkları tespit edilmiştir.

Yurtdışında Yapılan Çalışmalar

Scott, Boyle, Czerniawska ve Courtney (2017) tarafından 75'i erkek 189'u kadın olmak üzere 264 kişinin katıldığı Facebook'ta fotoğraf yayınlama üzerinde yalnızlığın, utangaçlığın, kendine hayranlık ve sosyal kaygı gibi değişkenlerin etkisinin incelendiği araştırmada; kendine hayranlık değişkeni ile Facebook'ta harcanan zaman arasında olumlu yönde bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma bulgusuna göre öğrencilerin kendilerine yönelik algıları olumlu yönde arttıkça Facebook'ta daha fazla zaman geçirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin yalnızlık ve utangaçlık düzeyleri ile fotoğraf yayınlama sıklığı arasında olumsuz yönde bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırma sonucuna göre öğrencilerin yalnızlık ve utangaçlık düzeyleri arttıkça Facebook'ta daha az fotoğraf paylaştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Pittman ve Reich (2016) tarafından sosyal medya ve yalnızlık arasındaki ilişkinin Instagram ve Twitter adlı sosyal ağ uygulamaları özelinde incelendiği araştırma bulgularına göre resim tabanlı sosyal ağ platformlarının (ör. Instagram, Snapchat) kişilerarası yakınlık ihtiyacını karşılayabildikleri ve yalnızlığı giderme potansiyeline sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Buna karşılık, metin tabanlı platformların (örn., Twitter, Yık Yak) ise kişilerarası yakınlık ihtiyacını çok az giderebildiği ve yalnızlık üzerinde hiçbir etkiye sahip olmadığı ortaya çıkmıştır.

Andreassen, Pallesen ve Griffith (2017) tarafından sosyal medya bağımlılığı ile benlik saygısı ve kendine hayranlık arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaya göre sosyal medya bağımlılığı ile düşük benlik saygısı arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacına uygun bir biçimde araştırma modeline, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel model, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir biçimde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa Haliliye ilçesinde öğrenim gören lise 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem için Şanlıurfa'da bulunan 8 farklı lisede araştırma yapılmıştır.

Araştırma örnekleminin belirlenmesinde Uygun/kazara örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin kullanılmasındaki temel amaç var olan lise türleri içerisinde zaman, para ve işgücü kaybını önleyerek en uygun biçimde her bir lise türüne göre öğrenci seçiminin gerçekleştirilmesidir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2012).

21 okulun yer aldığı Şanlıurfa Haliliye İlçesinde İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınarak biri Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, dördü Anadolu İmam Hatip Lisesi ve üçü Anadolu Lisesi olmak üzere 8 ayrı okulda uygulama yapılmıştır. Araştırmada 600 öğrenciye ulaşılmış ancak yapılan kontroller sonrasında eksik yanıtları olan, birden fazla seçeneği işaretleyen ve bu nedenlerle geçersiz kabul edilen 86 öğrenci analiz dışında bırakılarak toplam 514 öğrenciye ait veriler üzerinden analizler yapılmıştır.

Örnekleme oluşturan 514 öğrencinin 189'u (%37) kız, 325'i (%63) erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Örnekleme oluşturan öğrencilerin 179'u (%35) 9.Sınıf, 162'si (%31,5) 10.sınıf, 137'si (%27)'si 11.sınıf ve 36'sı (%7) ise 12.sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Verilen Toplanması ve Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri dört ayrı veri toplama aracı ile toplanmıştır. Öğrencilerin demografik bilgilerini ve sosyal ağ kullanım alışkanlıklarını öğrenmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Öğrencilerin yalnızlık düzeylerini belirlemeye yönelik Demir (1989) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılarak Türkçe'ye uyarlanan UCLA Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin kendilik algısını belirlemeye yönelik Gilbert ve Trent tarafından orijinal formu 5 madde halinde geliştirilen ve Türkçe 'ye uyarlanması bazı maddelerin de eklenmesiyle Şahin ve Şahin (1992) tarafından yapılan Sosyal Karşılaştırma Ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin sosyal ağ kullanım amaçlarını belirlemeye yönelik Usluel, Çınar ve Demir (2016) tarafından geliştirilen Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerini elde etmek amacıyla veri toplama araçları örneklem grubunu oluşturan öğrenci sayısı kadar kâğıtlara basılarak sırasıyla Kişisel Bilgi Formu, Ucla Yalnızlık Ölçeği, Sosyal Karşılaştırma Ölçeği ve Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği 2017-2018 eğitim-öğretim yılında belirlenen lise öğrencilerine uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırma için geliştirilen kişisel bilgi formu, öğrencilerin demografik özellikleri ve sosyal ağ kullanım alışkanlıklarını ortaya koymak için oluşturulmuştur. Bu form ile öğrencilerin sınıf, cinsiyet ve okul türü ile sosyal ağ kullanım alışkanlıklarına (sosyal ağ üyelik, hangi sosyal ağlara bağlanıldığı, ne zamandan beri sosyal ağların kullanıldığı, günlük erişim miktarı, en çok kullanılan sosyal ağ sitesi, en faydalı sosyal ağ sitesi, internet bağlantısının sağlandığı araç) ilişkin bilgiler toplanmıştır.

UCLA Yalnızlık Ölçeği

Orijinal formu Russell, Peplau ve Ferguson (1978) tarafından geliştirilen ölçek bireyin var olan yalnızlık düzeyini saptamak amacıyla 10'u düz 10'u ters yönde kodlanmış 20 maddeden oluşmaktadır. Ülkemizde ilk defa Yaparel (1984) tarafından kullanılan ölçeğin çevirisi Demir (1989) tarafından yeniden gözden geçirilip geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılarak Türkçeye uyarlanmıştır. Dörtlü (likert) tipi olarak

geliştirilen ölçeğin her bir maddesinden en düşük 1 en yüksek 4 puan alınmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek skor 80, en düşük skor ise 20 dir. Ölçekten alınan puan arttıkça yalnızlık düzeyinin de arttığı kabul edilmektedir (Demir, 1989).

Sosyal Karşılaştırma Ölçeği

Orijinal formu Gilbert ve Trent (1991) tarafından geliştirilen ölçek kişilerin kendilerini başkaları ile karşılaştırdığında nasıl algıladıklarını değerlendirmektedir. SKÖ'nin Türkçe'ye uyarlanması, bazı maddelerin de eklenmesiyle Şahin ve Şahin (1992) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin son formunda çift kutuplu 18 madde, 6 noktalı bir boyut üzerinde değerlendirilmektedir. Yüksek puanlar olumlu benlik şemasına, düşük puanlar ise olumsuz benlik şemasına işaret etmektedir (Şahin ve Şahin, 1992). Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .79 olarak bulunmuştur. (Şahin ve Durak, 1994).

Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği

Sosyal ağların kullanım amaçları ölçeği, Usluel ve diğerleri (2016) tarafından 26 maddeden oluşan yedi faktörlü bir ölçek olarak tasarlanmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda sosyal ağların kullanım amaçlarını oluşturan faktörler; araştırma, işbirliği, iletişimi başlatma, iletişim kurma, iletişimi sürdürme, içerik paylaşma ve eğlence olarak ortaya çıkmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonuçları sosyal ağların kullanım amaçları ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu kuramsal ve istatistiksel olarak desteklemiştir. Ölçek 7'li likert tipinde geliştirilmiştir. Ölçeğin maddelerine verilecek cevaplar “Kesinlikle katılıyorum” (7) ile “Kesinlikle katılmıyorum” (1) arasında değişmektedir. Ölçekten en fazla 182, en az 26 puan alınabilmektedir. Faktörlere göre kullanım amacı konusunda sınır bir değer belirlenmemiştir. Herhangi bir kullanım amacı faktörünün aritmetik ortalama olarak yüksek olması, bireyin sosyal ağları söz konusu amaç için yoğun kullandığı şeklinde yorumlanabilir (Usluel ve diğerleri, 2016).

Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacına uygun olarak belirlenen araştırma soruları doğrultusunda elde edilen veriler bilgisayara kaydedilerek istatistiksel analizleri yapılmıştır. Elde edilen veriler %95 güven aralığında, 0.05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırmanın amacına ve araştırma sorularına uygun olarak aşağıdaki analizler gerçekleştirilmiştir.

1. Çalışma grubuna uygulanan ölçeklerden elde edilen verilerin, parametrik istatistik yöntemlerle incelenmesine uygun olup olmadığı öncelikli olarak basıklık ve çarpıklık katsayısı, Histogram ve Q-Q Plot grafiklerine bakılarak normallik varsayımları açısından değerlendirilmiştir.
2. Öğrencilerin kendilik algı düzeyleri ve yalnızlık düzeylerinin demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik iki kategorili değişkenlerde (Cinsiyet, Üyelik) bağımsız gruplar t testi; ikiden fazla kategorisi olan değişkenler için (Sınıf, okul türü) Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır.
3. Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) testi sonucunda gruplar arasında anlamlı fark bulunduğu, hangi gruplar arasında farklılık bulunduğu tespit etmek amacıyla tamamlayıcı Post-Hoc analizlerinden Tukey (varyanslar homojen ise) ve Bonferroni (varyanslar homojen değilse) testi kullanılmıştır.
4. Öğrencilerin kendilik algı düzeyleri ve yalnızlık düzeylerinin Sosyal ağ kullanım amaçlarını yordayıp yordamadığını belirlemek için Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi kullanılmıştır.
5. Öğrencilerin kendilik algı düzeyleri ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ kullanım alışkanlıklarını yordayıp yordamağını belirlemek için iki kategorili süreksiz bağımlı değişkenlerde (Üyelik) Lojistik Regresyon ve ikiden fazla kategorili süreksiz bağımlı değişkenlerde ise (Kullanılan Site) Multimonimal Lojistik Regresyon analizi kullanılmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Normallik Testine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Çizelge 5

Normallik Testine İlişkin Bulgular

Ölçekler	Çarpıklık Katsayısı	Basıklık Katsayısı
UCLA Yalnızlık Ölçeği	.19	-.36
SKAÖ-Araştırma Alt Faktörü	.30	-.80
SKAÖ-İşbirliği Alt Faktörü	.08	-.54
SKAÖ-İletişimi Başlatma Alt Faktörü	.32	-.96
SKAÖ-İletişim Kurma Alt Faktörü	-.49	-1.0
SKAÖ-İletişim Sürdürme Alt Faktörü	-.10	-.91
SKAÖ-İçerik Paylaşma Alt Faktörü	.15	-.75
SKAÖ-Eğlence Alt Faktörü	-.86	-.90
Sosyal Karşılaştırma Ölçeği	-.08	-.24

Ölçeklerden elde edilen verilerin parametrik istatistik analizlerine uygunluğu öncelikle Histogram ve Q-Q Plot grafikleri ile daha sonra ise çarpıklık ve basıklık değerleri incelenerek normallik varsayımları değerlendirilmiştir. Histogram ve Q-Q Plot grafikleri incelendiğinde verilerin normal dağılım gösterdiği anlaşılmıştır. Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre çarpıklık ve basıklık değerleri -1 ve +1 değerleri arasında bulunuyorsa verilerin normal dağıldığı kabul edilmektedir. Yine George ve Mallery'a (2010) göre de çarpıklık ve basıklık değerleri -2 ve +2 değerleri arasında bulunuyorsa verilerin normal dağıldığı kabul edilmektedir. Bu bağlamlar doğrultusunda yapılan normallik testine ilişkin bulgular verilerin bu değerler aralığında olduğunu ve normal dağıldığını ortaya koymuştur.

Öğrencilerin Demografik Özelliklerine ve Sosyal Ağ Kullanım Alışkanlıklarına İlişkin Betimsel Bulgular

Çizelge 6
Demografik değişkenlere yönelik tablo

Değişken	N	$\bar{X}$
Cinsiyet		
Kız	189	36.8
Erkek	325	63.2
Toplam	514	100
Okul Türü		
Anadolu Lisesi	201	39
Mesleki ve Teknik Anadolu L.	158	30,7
Anadolu İmam Hatip Lisesi	155	30.2
Toplam	514	100
Sınıf		
9.sınıf	179	34.8
10.sınıf	162	31.5
11.sınıf	137	26.7
12.sınıf	36	7.0
Toplam	514	100

Çizelge 6 incelendiğinde örnekleme oluşturan 514 öğrencinin 189'unun (%36.8) kız, 325'nin (%63.2) ise erkek olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin 201'inin (%39) Anadolu Lisesi, 158'inin (%30.7) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 155'nin (%30.2) ise Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir. Öğrencilerin 179'unun (%34.8) 9.sınıf, 162'sinin (%31.5) 10.sınıf, 137'sinin (%26.7) 11.sınıf ve 36'sinin (%7) ise 12.sınıf olduğu görülmektedir.

Çizelge 7

Sosyal Ağ Kullanım Alışkanlıklarına Yönelik Tablo

Değişken	N	$\bar{X}$
Üyelik		
Evet	428	83.3
Hayır	86	16.7
Toplam	514	100
Kullanılan Site		
Instagram	203	39.5
Facebook	177	34.4
Youtube	88	17.1
Twitter	18	3.5
Snapchat	14	2.7
Toplam	514	100
Faydalı Site		
Youtube	194	37.7
Instagram	131	25.5
Facebook	104	20.2
Twitter	31	6.0
Snapchat	20	3.9
Toplam	514	100
Hangi Araç		
Mobil cihazlar	427	83.0
Masaüstü bilgisayar	63	12.3
Dizüstü Bilgisayar	24	4.7
Toplam	514	100
Ortam		
Ev	259	50.4
Kablosuz ağ olan bir yer	182	35.4
İnternet kafe	48	9.9
Diğer(işyeri vb.)	25	4.9
Toplam	514	100
Süre		
1 yıldan az	125	24.5
1-3 yıl	200	38.9
4-6 yıl	125	24.3
6 yıldan fazla	64	12.5
Toplam	514	100
Kullanım sıklığı		
Her gün bir kereden fazla	153	19.8
Her gün bir kere	114	22.2
Haftada bir kere	79	15.4
Haftada bir kereden fazla	76	14.8
Ayda birkaç kere	92	17.9
Toplam	514	100
Harcanan süre		
11-30 dk.	117	34.4
5-10 dk.	131	25.5
31-60 dk.	102	19.8
61-120 dk.	59	11.5
121 dk. ve daha fazla	45	8.8
Toplam	514	100

Çizelge 7 incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin 428'nin (%83) bir sosyal ağ sitesine üye oldukları, 86'sının (%17) ise üyeliklerinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin en çok kullandığı sosyal ağ sitesinin 203 (%39) öğrenci ile Instagram adlı fotoğraf paylaşım sitesi olduğu, en faydalı olarak gördükleri sitenin ise 194 (%38) öğrenci ile Youtube adlı video paylaşım sitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin 259'unun (%50) en çok kendi evlerinde sosyal ağ sitelerine bağlandığı ve bu ağlara ulaşırken en çok telefon gibi mobil cihazların (%83) kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin 325'nin (%63) 1 ile 3 yıl'dan beri sosyal ağ sitelerini kullandıkları, 267'sinin (%42) her gün en az bir defa bu platformları kullandıkları ve 350'sinin (%80) günlük olarak 1 saatten daha az zaman geçirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarının Kendilik Algısı ve Yalnızlık Düzeylerine Göre Yordanması

Bu bölümde UCLA Yalnızlık Ölçeği, Sosyal Karşılaştırma Ölçeği ve Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeğinden elde edilen puanlara dayanarak örnekleme oluşturan öğrencilerin sosyal ağ kullanım amaçlarının, kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerine göre yordanıp yordanmadığını belirlemek üzere yapılan analiz ve yorumlar yer almaktadır.

Çizelge 8

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların Araştırma Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Model 1			Tahmin edilen değişken: Araştırma				
Değişken	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	4.11	.76		5.44	.00		
Yalnızlık	-.02	.01	-.09	-1.98	.04	-.15	-.08
Kendilik algısı	.01	.00	.16	3.41	.00	.19	.14
R=.21	R ² =0.04						
F _{2,51} =12.12	p=.00						

Çizelge 8'e göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, yalnızlık ile araştırma alt faktörü arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişkinin($r=-0.15$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-0.08$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile araştırma alt faktörü arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin($r=0.19$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=0.14$ olarak hesaplandığı görülmektedir.

Elde edilen analiz sonuçlarına göre öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların araştırma amaçlı kullanımı arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu, lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin öğrencilerin araştırma amaçlı sosyal ağ kullanımlarını açıklayabildiği sonucuna ulaşılmıştır $F_{2,51} = 12.12$ $R=0.213$, $R^2=0.045$, $p<.05$. Kendilik algısı ile yalnızlık düzeyi birlikte, araştırma alt faktöründeki toplam varyansın yaklaşık %4.5'ini açıklamaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin araştırma alt faktörünü açıklayabilme durumlarına göre önem sırası; Kendilik algısı ve yalnızlıktır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise, yalnızlık ve kendilik algısı değişkenlerinin araştırma alt faktörünün anlamlı birer yordayıcısı olduğu görülmektedir.

Bu analiz sonuçlarına göre lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri, sosyal ağların araştırma amaçlı kullanımını anlamlı bir biçimde yordamaktadır. Bu bulgu yalnızlık düzeyleri daha yüksek olan öğrencilerin sosyal ağları daha az araştırma amaçlı kullandığı biçiminde yorumlanabilir. Analizin bir diğer bulgusuna göre öğrencilerin kendilik algıları, sosyal ağların araştırma amaçlı kullanımını anlamlı bir biçimde yordamaktadır. Bu bulgu, kendilik algılarını daha olumlu hisseden öğrencilerin sosyal ağları daha çok araştırma amaçlı kullandığı biçiminde yorumlanabilir.

Çizelge 9

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İşbirliği Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Model 2		Tahmin edilen değişken: İşbirliği				
	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	3.71	.65		5.64	.00		
Yalnızlık	-.01	.01	-.08	-1.86	.06	-.14	-.08
Kendilik	.01	.00	.15	3.22	.00	.18	.14
R=.20	$R^2=0.04$						
$F_{2,51}=10.78$	p=.00						

Çizelge 9'a göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, yalnızlık ile İşbirliği alt faktörü arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=-0.14$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-0.08$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile işbirliği alt faktörü arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=0.18$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=0.14$ olarak hesaplandığı görülmektedir.

Elde edilen analiz sonuçlarına göre öğrencilerin kendilik algısı ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların işbirliği amaçlı kullanımı arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu, lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin öğrencilerin işbirliği amaçlı sosyal ağ kullanımlarını açıklayabildiği sonucuna ulaşılmıştır. $F_{2,51}=10.78$ $R=0.20$, $R^2=0.04$, $p<0.05$. Yalnızlık, kendilik algısı ile birlikte işbirliği alt faktöründeki toplam varyansın yaklaşık %4.0'ını açıklamaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin İşbirliği alt faktörünü açıklayabilme durumlarına göre önem sırası; Kendilik algısı ve yalnızlıktır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise, sadece kendilik algısı değişkeninin işbirliği alt faktörünün anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. Yalnızlık değişkeni istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Bu analiz sonuçlarına göre lise öğrencilerinin kendilik algı düzeyleri, sosyal ağların işbirliği amaçlı kullanımını anlamlı bir biçimde yordamaktadır. Bu bulgu, kendilik algılarını daha olumlu hisseden öğrencilerin sosyal ağları daha çok işbirliği amaçlı kullandığı biçiminde yorumlanabilir. Analizin bir diğer bulgusuna göre ise

öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağların işbirliği amaçlı kullanımını anlamlı bir biçimde yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 10

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İletişim Başlatma Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Model 3		Tahmin edilen değişken: İletişimi başlatma				
	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	2.8	.84		3.36	.00		
Yalnızlık	.01	.01	.03	.81	.41	-.03	.036
Kendilik	.00	.00	.02	.43	.66	.00	.019
R=.03	$R^2=0.00$						
$F_{2,51}=.33$	$p=.71$						

Çizelge 10'a göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, yalnızlık ile iletişim başlatma alt faktörü arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=-0.03$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-0.03$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile iletişim başlatma alt faktörü arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=0.00$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=0.01$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu bulgulara göre öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların içerik iletişim başlatma amaçlı kullanımı arasında pratikte çok da anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenemez. Yine elde edilen analiz sonuçları öğrencilerin hem kendilik algılarının hem de yalnızlık düzeylerinin sosyal ağların iletişim başlatma amaçlı kullanımını istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde yordamadığı biçiminde yorumlanabilir. $p>0.05$

Çizelge 11

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İletişim Kurma Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Model 4		Tahmin edilen değişken: İletişim kurma				
	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	5.97	.93		6.41	.00		
Yalnızlık	-.03	.01	-.10	-2.20	.02	-.11	.09
Kendilik	.00	.00	.01	.35	.72	.05	.01
R=.11	$R^2=0.01$						
$F_{2,51}=3.25$	p=.03						

Çizelge 11'e göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, yalnızlık ile iletişim Kurma alt faktörü arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişkinin($r=-0.11$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=.09$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile iletişim kurma alt faktörü arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin($r=0.05$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=.01$ olarak hesaplandığı görülmektedir.

Elde edilen analiz sonuçlarına göre öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların iletişim kurma amaçlı kullanımını arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu, lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin öğrencilerin iletişim kurma amaçlı sosyal ağ kullanımlarını açıklayabildiği sonucuna ulaşılmıştır $F_{2,51}=3.25$, $R=0.11$, $R^2=0.01$, $p<.05$. Yalnızlık kendilik algısı ile birlikte, iletişim kurma alt faktöründeki toplam varyansın yaklaşık % 1.3' ünü açıklamaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin iletişim kurma alt faktörünü açıklayabilme durumlarına göre önem sırası; Kendilik algısı ve yalnızlıktır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise, sadece yalnızlık değişkeninin iletişim kurma alt faktörünün anlamlı yordayıcısı olduğu görülmektedir. Kendilik algısı değişkeni istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Bu analiz sonuçlarına göre lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri, sosyal ağların iletişim kurma amaçlı kullanımını anlamlı bir biçimde yordamaktadır. Bu bulgu yalnızlık düzeyleri daha yüksek olan öğrencilerin sosyal ağları daha az iletişim kurma

amaçlı kullandığı biçiminde yorumlanabilir. Analizin bir diğer bulgusuna göre ise öğrencilerin kendilik algı düzeylerinin sosyal ağların iletişim kurma amaçlı kullanımını anlamlı bir biçimde yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 12

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İletişim Sürdürme Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Model 5		Tahmin edilen değişken: iletişim sürdürme				
	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	3.38	.79		4.27	.00		
Yalnızlık	-.00	.01	-.00	-.10	.91	-.04	-.00
Kendilik	.01	.00	.10	2.25	.02	.10	.09
R=.10	$R^2=0.01$						
$F_{2,51}=3.07$	p=.04						

Çizelge 12'ye göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, yalnızlık ile iletişim sürdürme alt faktörü arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=-0.04$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-.005$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile iletişim sürdürme alt faktörü arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=0.10$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=.09$ olarak hesaplandığı görülmektedir.

Elde edilen analiz sonuçlarına göre öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların iletişim sürdürme amaçlı kullanımını arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin öğrencilerin iletişim sürdürme amaçlı sosyal ağ kullanımlarını açıklayabildiği sonucuna ulaşılmıştır $F_{2,51}=3.07$, $R=0.10$, $R^2=0.01$, $p<.05$. Yalnızlık kendilik algısı ile birlikte, iletişim sürdürme alt faktöründeki toplam varyansın yaklaşık %1.2'ünü açıklamaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin iletişim sürdürme alt faktörünü açıklayabilme durumlarına göre önem sırası; Kendilik algısı ve yalnızlıktır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise, Sadece kendilik algısı değişkeninin iletişim sürdürme alt faktörü üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Yalnızlık değişkeni önemli bir etkiye sahip değildir.

Bu analiz sonuçlarına göre lise öğrencilerinin kendilik algı düzeyleri, sosyal ağların iletişim sürdürme amaçlı kullanımını anlamlı bir biçimde yordamaktadır. Bu bulgu, kendilik algılarını daha olumlu hisseden öğrencilerin sosyal ağları daha çok iletişim sürdürme amaçlı kullandığı biçiminde yorumlanabilir. Analizin bir diğer bulgusuna göre ise öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağların iletişim sürdürme amaçlı kullanımını anlamlı bir biçimde yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 13

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların İçerik Paylaşma Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Model 6		Tahmin edilen değişken: İçerik paylaşma				
	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	3.07	.75		4.05	.00		
Yalnızlık	-.00	.01	-.00	-.18	.85	-.04	-.008
Kendilik	.00	.00	.08	1.76	.07	.08	.07
R=.08	$R^2=0.00$						
$F_{2,51}=1.98$	p=.13						

Çizelge 13'e göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, yalnızlık ile içerik paylaşma alt faktörü arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=-0.04$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-0.00$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile içerik paylaşma alt faktörü arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=0.08$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=.07$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu bulgulara göre öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların içerik paylaşma amaçlı kullanımını arasında pratikte çok da anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenemez. Yine elde edilen sonuçlar öğrencilerin hem kendilik algılarının hem de yalnızlık düzeylerinin sosyal ağların içerik paylaşma amaçlı kullanımını istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde yordamadığı biçiminde yorumlanabilir. $p>0.05$

Çizelge 14

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağların Eğlence Amaçlı Kullanımını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Model 7		Tahmin edilen değişken: Eğlence				
	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	3.21	.83		3.84	.00		
Yalnızlık	.01	.01	.04	.88	.37	.02	.03
Kendilik	.005	.005	.04	.97	.33	.03	.04
R=.04	$R^2=0.002$						
$F_{2,51}=.62$	p=.53						

Çizelge 14'e göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, Yalnızlık ile eğlence alt faktörü arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=0.02$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=0.03$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile eğlence alt faktörü arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=0.03$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=.04$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu bulgulara göre öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların eğlence amaçlı kullanımı arasında pratikte çok da anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenemez. Yine elde edilen sonuçlar öğrencilerin hem kendilik algılarının hem de yalnızlık düzeylerinin sosyal ağların eğlence amaçlı kullanımını istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde yordamadığı biçiminde yorumlanabilir. $p>0.05$

Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Alışkanlıklarının Kendilik Algısı ve Yalnızlık Değişkenlerine Göre Yordanması

Bu bölümde UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Sosyal Karşılaştırma Ölçeğinden elde edilen puanlara dayanarak örnekleme oluşturan öğrencilerin sosyal ağ kullanım alışkanlıklarının yalnızlık düzeyleri ve kendilik algılarına göre yordanıp yordanmadığını belirlemek üzere yapılan analizler ve yorumlar yer almaktadır.

Çizelge 15

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin Sosyal Ağlara Üyelik Durumlarını Yordamasına Yönelik Lojistik Regresyon analizi Sonuçları

Çizelge 15.1.

Başlangıç modeli İterasyon Öyküsü

İterasyon		-2Log olabilirlik	Katsayılar
		(-2LL)	Sabit
Adım 1	1	469.21	-1.35
	2	463.29	-1.63
	3	463.25	-1.66
	4	463.25	-1.66

Çizelge 15.1'e bakıldığında modelin -2LL değerinin 469.21 ile başladığı görülmektedir. Mükemmel uyuma karşılık gelen -2LL değerinin sıfır(0) olduğu hatırlandığında, bu değer oldukça yüksek çıkmıştır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk,2016).

Çizelge 15.2.

Lojistik Regresyon Sonucunda Elde edilen İlk Sınıflandırma Durumu

Gerçek/Gözlenen Durum	Kestirilen Durum		Doğru Sınıflandırma Yüzdesi
	Hayır	Evet	
Hayır	0	428	0.00
Evet	0	86	100.00
Toplam Doğru Sınıflandırma Yüzdesi			83.3

Çizelge 15.2 incelendiğinde, yordayıcı değişkenler açısından; ilk sınıflandırma sonuçları doğrultusunda araştırma grubunda yer alan tüm öğretmenlerin evet grubunda sınıflandırıldığı ve doğru sınıflandırma yüzdesinin %83.3 olduğu görülmektedir. Burada sosyal ağlara üye olan öğrencilerin sayısının daha fazla olmasına bağlı olarak doğru sınıflandırma yüzdesi daha fazla olacağından dolayı tüm öğrenciler evet kategorisinde kabul edilmiştir (Field,2005).

Çizelge 15.3

Başlangıç Modelinde/Eşitlikte Yer Almayan Değişkenler

	Değişkenler	Skor	Sd	p
Adım 0	Yalnızlık	.58	1	.44
	Kendilik algısı	.77	1	.37
Hata Ki-Kare İstatistiği ($\chi^2_{\beta_0}$)		.98	2	.61

Çizelge 15.3'te sunulan başlangıç Modelinde/eşitlikte yer almayan değişkenler araştırmanın yordayıcı değişkenleridir. Son satırdaki Ki-Kare değerine bakıldığında sonucun manidar olmadığı görülmektedir ($\chi^2_{\beta_0} = .988, p > 0.05$). Bu nedenle modele dâhil edilmemiş yordayıcı değişkenlerden hiçbiri modelin yordama gücüne anlamlı bir katkı sağlamamıştır.

Analiz bulgularına göre lise öğrencilerinin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin, öğrencilerin herhangi bir sosyal ağ hesabına üyelik durumunu anlamlı bir biçimde yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu öğrencilerin kendilik algılarına ve yalnızlık düzeylerine bakılarak sosyal ağlara üyeliklerine yönelik herhangi bir çıkarımda bulunamayacağımız biçiminde yorumlanabilir

Çizelge 16

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin En Çok Kullandıkları Sosyal Ağ Sitelerini Yordamasına Yönelik Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

Çizelge 16.1.

Model Uygunluk Bilgisi

Model	-2Log olabilirlik (-2LL)	Sd	p
Intercept Only	1307.28		
Final	1277.29	16	0.18

Çizelge 16.1'e bakıldığında sonucun manidar olduğu görülmektedir ($p < .05$). Bağımsız değişkenli model Bağımlı değişkenli modelden farklıdır.

Çizelge 16. 2.

Test Sonucu Olasılık Oranı

Etki	Model Uygunluk Bilgisi	Test sonucu olasılık oranı		
	-2Log olabilirlik (-2LL)	Ki-Kare	Sd	p
Intercept	1298.48	21.19	8	.007
Yalnızlık	1297.66	20.37	8	.009
Kendilik Algısı	1284.35	7.06	8	.53

Çizelge 16.2'ye bakıldığında yalnızlık değişkeni ile bağımlı değişken arasındaki ilişkinin manidar olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Kendilik algısı değişkeninin ise istatistiksel anlamda sosyal ağ sitelerini kullanmada istatistiksel anlamda önemli olmadığı görülmektedir ($p>0.05$)

Çizelge 16. 3

Parametre Tahmini Tablosu

Kullanılan Site		B	Sh	Sd	p
Facebook	İntercept	4,41	3,67	1	,23
	Yalnızlık	-,073	,05	1	,18
	Kendilik algısı	,028	,02	1	,22
Twitter	İntercept	-1,31	4,38	1	,76
	Yalnızlık	,00	,06	1	,93
	Kendilik algısı	,02	,02	1	,37
İnstagram	İntercept	6,72	3,66	1	,06
	Yalnızlık	-,10	,05	1	,05
	Kendilik algısı	,01	,02	1	,41
Snapchat	İntercept	-1,22	4,63	1	,79
	Yalnızlık	-,02	,06	1	,75
	Kendilik algısı	,03	,02	1	,21
Youtube	İntercept	5,93	3,77	1	,11
	Yalnızlık	-,11	,05	1	,04
	Kendilik algısı	,02	,02	1	,29
Swarm	İntercept	-10,66	19,35	1	,58
	Yalnızlık	-,18	,19	1	,35
	Kendilik algısı	,17	,16	1	,27
Wikipedia	İntercept	6,76	5,53	1	,22
	Yalnızlık	-,12	,09	1	,17
	Kendilik algısı	-,02	,03	1	,54
Badoo	İntercept	8,39	13,06	1	,52
	Yalnızlık	-,29	,22	1	,17
	Kendilik algısı	,02	,08	1	,73

Çizelge 16.3'e bakıldığında Youtube sitesini kullanmada yalnızlık değişkenin etkili olduğu görülmektedir ($p<0.05$).Diğer siteler üzerinde yalnızlık ve kendilik algısı değişkenin yordayıcı etkisinin olmadığı görülmektedir.

Bu analiz sonuçlarına göre lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri, en çok kullandıkları sosyal ağ sitesini anlamlı bir biçimde yordamaktadır. Öğrencilerin yalnızlık düzeylerine bağlı olarak sadece Youtube adlı video paylaşım sitesi kullanımının yordayabildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu yalnızlık düzeyleri daha yüksek olan öğrencilerin Youtube adlı video paylaşım sitesini daha fazla kullandığı biçiminde yorumlanabilir. Analizin bir diğer bulgusuna göre ise öğrencilerin kendilik

algı düzeylerinin en çok kullandıkları sosyal ağ sitelerini anlamlı bir biçimde yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 17

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algularının ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin Sosyal Ağları Ne Kadar Süredir Kullandıklarını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Model 9		Tahmin edilen değişken: Süre				
	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	2.40	.44		5.41	.000		
Yalnızlık	.001	.006	.009	.19	.84	.02	.008
Kendilik	-.003	.003	-.04	-.87	.38	-.04	-.03
R=.046	$R^2=0.002$						
$F_{2,511}=.547$	p=.579						

Çizelge 17'ye göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, yalnızlık ile sosyal ağların ne kadar süredir kullanıldığı arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=-0.02$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-0.008$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile sosyal ağların ne kadar süredir kullanıldığı arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=-0.04$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-0.03$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu bulgulara göre öğrencilerin kendilik alguları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların ne kadar süredir kullanıldığı arasında pratikte çok da anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenemez. Yine elde edilen sonuçlar öğrencilerin hem kendilik algularının hem de yalnızlık düzeylerinin sosyal ağların ne kadar süredir kullanıldığını istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde yordamadığı biçiminde yorumlanabilir. $p>0.05$

Çizelge 18

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algularının ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin Sosyal Ağları Ne kadar Sıklıkla Kullandıklarını Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Model 10		Tahmin edilen değişken: Kullanım Sıklığı				
	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	2.92	.68		4.28	.00		
Yalnızlık	.00	.01	-.002	.19	.96	.009	-.002
Kendilik	-.003	.004	-.02	-.87	.55	-.02	-.02
R=0.02	$R^2=0.001$						
$F_{2,51}=.19$	p=0.82						

Çizelge 18'e göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, yalnızlık ile sosyal ağların ne kadar sıklıkla kullanıldığı arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=0.009$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-0.002$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile sosyal ağların ne kadar sıklıkla kullanıldığı arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=-0.02$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-0.02$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu bulgulara göre öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların ne kadar sıklıkla kullanıldığı arasında pratikte çok da anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenemez. Yine elde edilen sonuçlar öğrencilerin hem kendilik algılarının hem de yalnızlık düzeylerinin sosyal ağların ne kadar sıklıkla kullanıldığını istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde yordamadığı biçiminde yorumlanabilir. $p>0.05$

Çizelge 19

Lise Öğrencilerinin Kendilik Alguları ve Yalnızlık Düzeylerinin Öğrencilerin Sosyal Ağlarda Harcadıkları Süreyi Yordamasına Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Model 11		Tahmin edilen değişken: Harcanan Süre				
	B	Std. Hata	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	2.41	.56		4.30	.00		
Yalnızlık	.01	.008	.08	1.71	.08	.11	.07
Kendilik	-.007	.004	-.09	-2.04	.04	-.12	-.09
R=.14	$R^2=0.02$						
$F_{2,511}=5.73$	$p=.003$						

Çizelge 19'a göre yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişkenler arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, yalnızlık ile sosyal ağlarda harcanan süre arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=0.11$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=.07$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Kendilik algısı ile sosyal ağlarda harcanan süre arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişkinin ($r=-.128$) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun $r=-.09$ olarak hesaplandığı görülmektedir.

Öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağlarda harcadıkları süre arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu, lise öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağlarda harcadıkları süreyi

anlamli olarak açıklayabildiği sonucuna ulaşılmıştır. $F_{2,511}=5.73$ $R=0.14$, $R^2=0.02$, $p<.05$. Yalnızlık ve kendilik algısı birlikte, harcanan süre değişkeni toplam varyansının yaklaşık %2.2'ünü açıklamaktadır.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin sosyal ağların kullanım alışkanlıkları-harcanan süre üzerindeki göreli önem sırası; Yalnızlık ve Kendilik algısıdır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise sadece kendilik algısı değişkeninin sosyal ağların kullanım alışkanlıkları-harcanan süre değişkeninin anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. Yalnızlık değişkeni ise sosyal ağların kullanım alışkanlıkları-harcanan süre değişkeni üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Bu analiz sonucuna göre lise ğrencilerinin kendilik algılarının, öğrencilerin sosyal ağlarda harcadıkları süreyi yordadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, kendilik algılarını daha olumlu hisseden öğrencilerin sosyal ağlarda daha az zaman geçirdikleri biçiminde yorumlanabilir. Analizin bir diğer bulgusuna göre ise öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağlarda harcanan süreyi anlamlı bir biçimde yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin Kendilik Algılarının Demografik Değişkenlere Göre Yordanması

Bu bölümde Sosyal Karşılaştırma leğine ait analizlere dayanarak örnekleme oluşturan öğrencilerin kendilik algılarının araştırmanın süreksiz değişkenlerine (cinsiyet, sınıf, okul türü, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumu) göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan fark analizleri ve yorumlar yer almaktadır.

Çizelge 20

Lise ğrencilerinin Kendilik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek zere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	t-testi	
				t	p
Kız	189	82.37	15.53	.07	.97
Erkek	325	82.48	16.20		

Çizelge 20'de görüldüğü gibi, örnekleme grubunu oluşturan öğrencilerin kendilik algılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine

yönelik yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. ($t=.07$; $p>.05$).

Analiz sonucuna göre araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin kendilik algılarının anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı ve her iki cinsiyet grubunun da olumlu kendilik algısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 21

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının Sosyal Ağ Sitelerine Üyelik Durumlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	t-testi	
				t	p
Evet	428	82.1	16.1	.88	.38
Hayır	36	83.8	14.9		

Çizelge 21’de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin kendilik algılarının herhangi bir sosyal ağ sitesine üyelik durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. ($t=.88$; $p>.05$).

Analiz sonucuna göre öğrencilerin sosyal ağlara üye olup olmamalarına göre kendilik algılarının anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal ağlara üye olan ve üye olmayan her iki öğrenci grubunun da olumlu kendilik algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 22

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının Sınıf Düzeylerine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Gruplar	N, $\bar{x}$ ve ss değeri				ANOVA Sonuçları				
	N	$\bar{x}$	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
9.sınıf	179	84.62	14.24	G.Arası	1976.24	3	658.7	2.61	.05
10.sınıf	162	79.81	16.80	G.İçi	128478.83	510	251.9		
11.sınıf	137	82.64	16.55	Toplam	130455.08	513			
12.sınıf	36	82.75	16.56						
Toplam	514	82.44	15.94						

Çizelge 22’de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin kendilik algılarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda

grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. ($F=2,61$; $p=,05$). Bu işlemin ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklı olduğunu belirlemek amacıyla tamamlayıcı analizlere geçilmiştir. Bu amaçla hangi post-hoc analizinin kullanılacağına karar verilirken öncelikle varyansların homojenliği denetlenmiş, varyansların homojen olduğu bulunmuştur ($LF= 1.86$; $p>.05$). Bu nedenle varyansların homojen olduğu durumlarda yaygınlıkla kullanılan Tukey analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 23

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının Hangi Sınıf Düzeyleri Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonrası Post-Hoc Tukey Testi Sonuçları

Sınıf	Sınıf(j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
9.Sınıf	10.Sınıf	4.80	1.72	0.28
	11.Sınıf	1.97	1.80	0.69
	12.Sınıf	1.87	2.89	0.91
10.Sınıf	9.Sınıf	-4.80	1.72	0.28
	11.Sınıf	-2.82	1.84	0.41
	12.Sınıf	-2.93	2.92	0.74
11.sınıf	9.Sınıf	1.97	1.80	0.69
	10.Sınıf	2.82	1.84	0.41
	12.Sınıf	-.10	2.97	1.00
12.sınıf	9.Sınıf	-1.87	2.89	0.91
	10.Sınıf	2.93	2.92	0.74
	11.Sınıf	.10	2.97	1.00

Çizelge 23'te görüldüğü gibi, öğrencilerin kendilik algılarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc Tukey testi sonucunda 9. sınıf grubu ile 10. Sınıf grubu arasında 9. sınıf grubu lehine istatistiksel olarak ($p<.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Diğer boyutlar arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

ANOVA ve Tukey Testi analiz sonuçlarına göre 9.Sınıf öğrencilerinin 10.Sınıf öğrencilerine göre kendilik algılarının farklılaştığı ve 9.sınıf öğrencilerinin 10.sınıf öğrencilerine göre daha olumlu bir kendilik algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. 9. sınıfların ileri bir okul düzeyine başlamaları nedeniyle olgunlaştıkları ve büyüdüklerine olan inançlarının pekişmesi ve bu değişimi kişisel gelişimleri için bir başarı olarak görmeleri buna karşın 10.sınıflarda bu inancın yerini var olan konuma

alışma ve yeni kişisel hedeflerin ortaya çıkması (alan seçimi, ders başarısı, karşı cins ile etkileşimler vb.) nedeniyle beklenti ve doyum düzeylerindeki değişim aralarındaki farklılaşmaya sebep olabilir.

Çizelge 24

Lise Öğrencilerinin Kendilik Algılarının Okul Türlerine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Gruplar	N, $\bar{x}$ ve ss değeri				ANOVA SONUÇLARI				
	N	$\bar{x}$	ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	p
Anadolu lisesi	201	80.85	16.99	G.arası	447.52	2	447.5	1.76	.17
Meslek lisesi	158	83.06	14.94	G.içi	253.54	511	253.5		
İ.Hatip lisesi	155	83.89	15.44	Toplam	130455.0	513			
Toplam	514	82.44	15.94						

Çizelge 24'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin kendilik algı puanlarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1.76; p>.05$).

Analiz sonucuna göre Anadolu liseleri, Mesleki ve Teknik Anadolu liseleri ve Anadolu İmam Hatip liselerine devam eden öğrencilerin kendilik algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Her üç lise grubu öğrencilerinin de olumlu kendilik algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre Yordanması

Bu bölümde UCLA Yalnızlık Ölçeğine ait analizlere dayanarak örnekleme oluşturan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin araştırmanın süresiz değişkenlerine (cinsiyet, sınıf, okul türü, herhangi bir sosyal medya sitesine üyelik durumu) göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan fark analizleri ve yorumları yer almaktadır.

Çizelge 25

Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Hesap	N	$\bar{x}$	ss	t-testi	
				t	p
Kız	189	45.3	7.6	.75	.45
Erkek	325	44.9	6.7		

Çizelge 25'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. ($t=.75$; $p>.05$).

Analiz sonucuna göre araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı ve her iki cinsiyet grubunun da orta yalnızlık düzeyine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 26

Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Sosyal Ağ Sitelerine Üyelik Durumlarına Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Hesap	N	$\bar{x}$	ss	t-testi	
				t	p
Evet	428	45.1	7,2	.76	.44
Hayır	86	44.5	6,1		

Çizelge 26'da görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin herhangi bir sosyal ağ sitesine üyelik durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. ($t=-.76$; $p>.05$).

Analiz sonucuna göre öğrencilerin sosyal ağlara üye olup olmamalarına göre yalnızlık düzeylerinin anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal ağlara üye olan ve üye olmayan her iki öğrenci grubunun da orta düzeyde yalnızlığa sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 27

Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin Sınıf Düzeylerine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Gruplar	N, $\bar{x}$ ve ss değeri			ANOVA Sonuçları					
	N	$\bar{X}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
9.sınıf	179	44.70	6.83	Gruplar arası	213.29	3	71.09	1.47	.23
10.sınıf	162	44.55	6.93	Gruplar içi	25472.5	510	49.9		
11.sınıf	137	45.91	7.36	Toplam	25685.8	513			
12.sınıf	36	46.25	7.62						
Toplam	514	45.08	7.07						

Çizelge 27’de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=1,47; p>,05$).

ANOVA analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan 9.,10.,11. ve 12.sınıf öğrencilerinin genel olarak yalnızlık düzeylerinin anlamlı bir düzeyde farklılaşmadığı ve dört sınıf düzeyindeki öğrencilerinde orta düzeyde yalnızlığa sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Çizelge 28

UCLA Yalnızlık Ölçeği Puanının Okul türü Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Gruplar	N, $\bar{X}$ ve ss değeri			ANOVA SONUÇLARI									
	N	$\bar{X}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p				
Anadolu lisesi	201	44.92	7.22	Gruplar arası	9.47	2	4.73	.94	.91				
Meslek lisesi	158	45.20	6.46							Gruplar içi	25676.4	511	50.24
İ.Hatip lisesi	155	45.18	7.50										
Toplam	514	45.08	7.07										

Çizelge 28’de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($F=.94; p>.05$).

Analiz sonucuna göre Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu lisesi ve Anadolu İmam Hatip lisesine devam eden öğrencilerin yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı ve her üç lise grubundaki öğrencilerinin orta düzeyde yalnızlığa sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM 5

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma süreci içerisinde ele edilen veriler doğrultusunda yapılan istatistiksel analizlere ilişkin sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar ve Tartışma

Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarının Kendilik Algısı ve Yalnızlık Düzeylerine Göre Yordanmasına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Öğrencilerin kendilik algı düzeylerinin, sosyal ağ kullanım amaçlarını yordayıp yordamadığına ilişkin yapılan analizler sonucunda öğrencilerin kendilik algı düzeylerinin sosyal ağların araştırma, işbirliği, iletişimi sürdürme amaçlı kullanımını yordadığı; iletişim başlatma, iletişim kurma, içerik paylaşma ve eğlence amaçlı kullanımını ise anlamlı olarak yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kendilik algı düzeyleri ile araştırma, işbirliği, iletişimi sürdürme alt faktörleri arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuca göre öğrencilerin kendilik algı düzeyleri olumlu yönde arttıkça sosyal ağların araştırma, işbirliği, iletişimi sürdürme amaçlı kullanım oranları da artmaktadır. Araştırmanın bu bulguları, lise öğrencilerinin olumlu kendilik algıları sayesinde çevrelerine ilişkin bakış açılarının olumlu olmasına bu doğrultuda diğer insanlarla etkileşim kurabilmelerine ve çevrelerinde neler olup bittiğine yönelik merak duygularının artmasına katkı sunduğu biçiminde yorumlanabilir.

Toker (2016) tarafından Facebook kullanımı temel alınarak yapılan araştırmada, araştırmaya katılanların Facebook kullanımını öncelikli olarak kişisel doyum elde etmek, ikinci olarak eğlence, üçüncü olarak bilgi edinmek, dördüncü olarak sosyal etkileşim, beşinci olarak iletişim ve son olarak tanıtım ve ekonomi amaçlı kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Karşılaştırmalı bir yorum yapıldığında öğrencilerin kendilik algılarının sosyal ağların araştırma, işbirliği, iletişimi sürdürme amaçlı kullanımını yordaması ile Toker'in (2016) kullanıcıların Facebook kullanımında kişisel doyum elde etmek, bilgi edinmek ve sosyal etkileşim amaçlı kullanım motivasyonları bulgusu birbirlerini destekleyici bir niteliğe sahiptir. Bu doğrultuda öğrencilerin kendilik algılarının sosyal ağların içerik paylaşma ve eğlence amaçlı kullanımını yordamaması

ile Toker'in (2016) kullanıcıların Facebook kullanımında eğlence amaçlı kullanım motivasyonu bulgusu araştırma sonuçlarının birbirlerine zıt olan noktalarını oluşturmaktadır.

Tufan Yeniçıktı (2016) tarafından sosyal medya kullanım motivasyonlarına ilişkin yapılan çalışmada kullanıcıların Facebook'u ilk olarak bilgi alma/verme, ikinci olarak iletişim/sosyalleşme amaçlı kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma sonucu ile karşılaştırmalı bir yorum yapılacak olursa öğrencilerin kendilik algılarının, sosyal ağların araştırma, işbirliği ve iletişimi sürdürme amaçlı kullanımını yordaması bulgusu ile Tufan Yeniçıktı'nın (2016) Facebook'un öncelikli olarak bilgi alma/verme ve iletişim/sosyalleşme amaçlı kullanılması bulgusu her iki araştırma sonucunu birbirini destekleyici bir noktaya taşımaktadır. Ancak Tufan Yeniçıktı'nın (2016) çalışmasında kullanıcılar arasında Twitter kullanımındaki en önemli amacın vakit geçirmek ve paylaşım motivasyonlarının olması sonucu ile öğrencilerin kendilik algılarının sosyal ağların içerik paylaşma amaçlı kullanımını yordamaması sonucu araştırmaların birbirlerinden ayrılan noktalarını oluşturmaktadır.

Öğrencilerin kendilik algı düzeylerinin, sosyal ağ kullanım amaçlarını yordayıp yordamadığına ilişkin yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular Deniz'in (2012) sosyal ağ kullanımı ve sosyal ağlarda benlik algısına ilişkin yapmış olduğu çalışma ile de paralellik göstermektedir. Deniz (2012) araştırmasında sosyal ağlarda öğrencilerin sosyal anlamdaki benlik algılarının yüksek olduğu ve öğrencilerin sosyal ağlarda kendilerini daha rahat hissettikleri ve iletişim sürdürebildikleri bulgularına ulaşmıştır. Deniz'in (2012) araştırma bulgusu ile öğrencilerin kendilik algılarının sosyal ağların işbirliği ve iletişim sürdürme amaçlı kullanımını yordaması bulgusu birbirlerini destekleyici bir niteliğe sahiptir.

Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin, sosyal ağ kullanım amaçlarını yordayıp yordamadığına ilişkin yapılan analizler sonucunda öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağların araştırma ve iletişim kurma alt faktörlerini yordadığı; işbirliği, iletişim başlatma, iletişim sürdürme, içerik paylaşma ve eğlence alt faktörlerini yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların araştırma ve iletişim kurma amaçlı kullanımları arasında düşük düzeyde negatif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Bu sonuca göre öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin artmasına bağlı olarak sosyal ağların araştırma ve iletişim kurma amaçlı kullanımı azalmaktadır. Araştırmanın bu bulgularına neden olarak; hoş olmayan bir duygu durumu olan yalnızlık duygusunun uzun süreli olması beraberinde öğrencilerin bu duygu durumunun

etkisiyle çevrelerine yönelik meraklarını ve ilgilerini kaybetmelerine ve etkileşim kurabilecekleri diğer insanlardan uzaklaşmalarına neden olduğu biçiminde yorumlanabilir.

Bardak ve Alkar (2016) tarafından sosyal ağların kullanım amaçlarının üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerine olan etkisinin incelendiği araştırma da tanıma ve tanınma amaçlı sosyal ağ kullanımı ile eğitim amaçlı sosyal ağ kullanımının yalnızlık üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bardak ve Alkar'ın (2016) bu bulgusu öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağların araştırma ve iletişim kurma amaçlı kullanımını yordadığına dair araştırma bulgusunu destekleyici bir niteliğe sahiptir.

Doğan ve Karakuş (2016) tarafından yapılan çalışmada ise lise öğrencilerinin romantik ilişkilerde ve aile ilişkilerinde yalnızlığın sosyal ağların kullanımını yordadığı fakat sosyal ilişkilerde yalnızlığın sosyal ağların kullanımını yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma bulgusu Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin, sosyal ağların işbirliği, iletişim başlatma, iletişim sürdürme amaçlı kullanımın yordamağı bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Alışkanlıklarının Kendilik Algısı ve Yalnızlık Düzeylerine Göre Yordanmasına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın ikinci alt amacı olan “Öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri sosyal ağ kullanım alışkanlıklarının (günlük kullanım miktarı, kullanım sıklıkları, sosyal ağ tercihleri) anlamlı birer yordayıcısı mıdır?” sorusu bağlamında öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri sosyal ağlara üyelik, kullanılan site, sosyal ağlardaki geçirilen süre, sosyal ağ kullanım sıklığı ve ne zamandan beri sosyal ağ kullanıldığı yönünden incelenmiştir.

Bu doğrultuda yapılan analizler sonucunda öğrencilerin kendilik algılarının sadece sosyal ağlarda geçirilen süreyi yordadığı bulunmuş diğer değişkenler için herhangi bir yordayıcı etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kendilik algıları ile sosyal ağlarda harcanan süre arasında düşük düzeyde negatif yönde bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Bu da bize öğrencilerin kendilik algıları pozitif yönde arttıkça sosyal ağlarda geçirilen sürenin azaldığını göstermektedir. Bu bulgu kendilik algıları olumlu yönde artan öğrencilerin sosyal, akademik ve kişisel bir takım ilgi ve ihtiyaçlarını gerçek yaşamda karşılama eğilimine daha fazla girdikleri ve sosyal ağlara

bu yüzden daha az zaman ayırdıkları biçiminde yorumlanabilir. Deniz (2012) Facebooku aktif olarak kullanan ve bir yıldan fazla sosyal ağlara üyeliği olan öğrencilerin olumlu bir benlik algısına sahip olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Deniz'in (2012) elde ettiği bulgular, öğrencilerin kendilik algıları ile sosyal ağlarda harcanan süre arasındaki negatif yönlü ilişki bulgusunun tersi yönündedir. Öğrencilerin sahip oldukları kendilik algıları sosyal ağlarda geçirilen süreyi anlamlı bir biçimde yordamaktadır fakat öğrencilerin kendilik algıları ile sosyal ağlarda geçirilen süre arasında negatif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ kullanım alışkanlıklarını yordayıp yordamadığına bakıldığında ise öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin kullanılan sosyal ağ sitesi ve sosyal ağlarda harcanan süre gibi değişkenleri yordadığı bulunmuştur. Yapılan analiz doğrultusunda öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin özellikle Youtube adlı video paylaşım sitesi üzerinde yordayıcı etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin yalnızlık düzeyleri arttıkça Youtube adlı video paylaşım sitesini tercih oranlarının da arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu sonuca bağlı olarak son yıllarda Youtube adlı sitede Youtuber adı verilen fenomenlerin sayılarının artması ve bunların ergenlik dönemine hitap edebilecek şekilde yoğun içerik üretmeleri, sahip oldukları ilişkilerden beklenti ve doyum elde edemeyen lise öğrencilerinin bu sosyal ağ sitesine yönelmesine ve youtuber adı verilen kişilerle kendilerini daha kolay özdeşleştirmelerine neden olduğu biçiminde yorum yapılabilir.

Yalçın (2015) lise öğrencilerinin sosyal medya kullanımları ile yalnızlık ve depresyon düzeylerine yönelik yapmış olduğu çalışmada; öğrencilerin yalnızlık düzeyleri sosyal ağ kullanım tercihlerini etkilemektedir. Öğrencilerin Facebook, Instagram ve Twitter gibi sosyal ağ hesaplarına sahip olması ile yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu bulmuştur. Yalçın'ın (2015) araştırma sonucu bu çalışmada elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir.

Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağlarda geçirilen süreyi de yordadığı bu araştırmanın bir başka bulgusudur. Elde edilen verilere göre öğrencilerin yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağlarda geçirilen süre arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Bu da bize öğrencilerin yalnızlık düzeyleri arttıkça sosyal ağlarda harcanan sürenin arttığı ve öğrencilerin sosyal ağlarda daha fazla zaman geçirdiğini göstermektedir. Bu bulgu farklı sebeplerden dolayı yalnız hisseden öğrencilerin sosyal ağlarda istedikleri yönlerini ön plana çıkarabilecek biçimde profil oluşturabilmeleri ve iletişim kurarken daha rahat davranabilmeleri nedeniyle gerçek yaşamda beklentilerini karşılamayan ilişkiler yerine bu tarz platformlara daha fazla

yönelerek yalnızlık duygularını ödünleme çabası içerisine girdikleri biçimde yorumlanabilir. Bu bulguya benzer biçimde Yalçın'ın (2015) yapmış olduğu araştırmada da yoğun internet ve sosyal medya kullanımının yalnızlık düzeyleri ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aksak (2017) ise yapmış olduğu çalışmada farklı sonuçlara ulaşmıştır. Aksak'ın (2017) araştırma bulgularına göre lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri sosyal medyayı günlük ortalama kullanım süresine bağlı olarak farklılaşmamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin farklı sürelerde sosyal medya kullanımlarının yalnızlık durumunda etkili olduğu ancak anlamlı ölçüde bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin herhangi bir sosyal ağ hesabına üyelik durumunu anlamlı bir biçimde yordayıp yordamadığına ilişkin analiz sonuçlarına göre yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ hesabı üyeliğini yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguya benzer bir biçimde Aksak'da (2017) yalnızlık ölçeği puanlarının herhangi bir sosyal medya platformuna üye olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağları ne kadar süredir kullandıklarını yordayıp yordamadığına ilişkin yapılan analizler sonucunda öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağları ne kadar süredir kullandıklarını yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgudan farklı bir biçimde Aksak (2017) 1 yıldan az süredir sosyal medya kullanan öğrencilerin 3-4 yıldır sosyal medya kullanan öğrencilere göre yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin Kendilik Algılarının Demografik Değişkenlere Göre Yordanmasına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan “Lise Öğrencilerinin kendilik algıları demografik değişkenlere (cinsiyet, okul türü, sosyal ağ sitesi üyeliği, sınıf düzeyi) göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?” sorusu bağlamında, öğrencilerin kendilik algıları sınıf, cinsiyet, sosyal ağ sitesi üyeliği ve okul türü yönünden incelenmiştir.

Öğrencilerin kendilik algı düzeylerinde kız ve erkek öğrenciler için anlamlı bir düzeyde farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kendilik algı düzeylerinde her iki cinsiyet için de yüksek puanlar elde edilmiştir. Bu da hem kız hem de erkek öğrencilerin olumlu bir kendilik algısına sahip olduğunu göstermektedir. Koç (2007) yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin algıladığı benlik saygılarının cinsiyete

göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Deniz’de (2012) erkek ve kız öğrencilerin benlik algıları arasında anlamlı bir düzeyde farklılık olmadığı bulgusuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin kendilik algılarının, sosyal ağ sitesi üyeliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin yapılan analiz sonucunda öğrencilerin sosyal ağ sitesi üyelik durumlarına göre kendilik algılamalarında herhangi bir farklılaşmanın olmadığı ve sosyal ağ sitelerine üye olan ve olmayan öğrencilerin olumlu kendilik algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Saraç’da (2014) öğrencilerin kendilik algılamalarında herhangi bir sosyal ağ sitesine üye olup olmamaya göre bir farklılaşma olmadığı bulgusuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin kendilik algılarının, sınıflara göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analiz sonucunda; 9.sınıf öğrencilerinin 10.sınıf öğrencilerine göre daha olumlu bir kendilik algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer sınıflar için anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Çankaya (2007) ise yapmış olduğu çalışmada 9.sınıf ve 10.sınıf öğrencileri arasında algıladıkları benlik saygıları açısından bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin kendilik algılarının, okul türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik yapılan analiz sonucunda okul türüne göre öğrencilerin kendilik algılarının anlamlı bir düzeyde farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya alınan üç okul türü (Anadolu lisesi, Mesleki ve Teknik Lise, İmam Hatip Lisesi) içinde öğrencilerin olumlu bir kendilik algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Deniz’de (2012) benzer bir biçimde okul türüne göre öğrencilerin benlik algılamalarında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Koç (2007) ise yapmış olduğu çalışmada farklı sonuçlara ulaşmıştır. Bu çalışmada Anadolu lisesine devam eden öğrencilerin daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin Yalnızlık Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre

Yordanmasına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan “Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri, demografik özelliklerine (sınıf, cinsiyet, sosyal ağ sitesi üyeliği, okul türü) göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?” sorusu bağlamında, öğrencilerin yalnızlık düzeyleri sınıf, cinsiyet, sosyal ağ sitesi üyeliği ve okul türü yönünden incelenmiştir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin kız ve erkek öğrencilerde anlamlı olarak farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Her iki cinsiyetteki öğrencilerin de düşük düzeyde yalnızlık duygusuna sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bayraktar da (2016) benzer bir biçimde kız ve erkek öğrencilerin yalnızlık düzeylerinde bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yalçın (2015) ise erkek öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin kızlara göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Aksak da (2017) lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin cinsiyete bağlı olarak farklılık gösterdiği ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu analiz sonuçları literatürde yalnızlığın cinsiyete dayalı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik sonuçların değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Farklı toplumsallaşma süreçlerinden geçen kız ve erkeklerin ikili ilişkilere olan bakış açılarının değişiklik gösterebileceği ancak sosyal ihtiyaçların baskısının yadsınamaz bir biçimde ortaya çıktığı ergenlik döneminde her iki cinsiyet grubunun da yalnızlıktan kaçınma davranışları göstermelerinin doğal olduğu yorumu bu analiz sonuçlarından çıkartılabilir.

Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ siteleri üyeliğine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonucunda öğrencilerin yalnızlık düzeyinin anlamlı olarak farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Sosyal ağ sitelerine üye olan ve olmayan her iki öğrenci grubunun da düşük düzeyde yalnızlık duygusuna sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eni de (2017) benzer olarak lise öğrencilerinin sosyal medya kullanımına yönelik tutumları ile yalnızlık algıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonucunda öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin öğrenim gördükleri 9.,10.,11. ve 12.sınıflar için anlamlı olarak farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Dört sınıf grubunda da öğrencilerin düşük düzeyde yalnızlık duygusuna sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Eni'de (2017) çalışmasında lise öğrencilerinin algıladıkları yalnızlık düzeyleri ile öğrenim gördükleri sınıflar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yalçın'da (2015) araştırma bulgularında da öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıfa veya yaşa göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulgusuna ulaşmıştır. Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılaşmadığı bulgusundan farklı olarak Aksak'ın (2017) çalışmasında ise lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin sınıflara bağlı olarak farklılık gösterdiği; 9., 10. ve 11. sınıfa devam eden öğrencilerin yalnızlık

düzeylerinin 12. sınıfa devam eden öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin, okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonucunda öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin okul türüne göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya alınan her üç okul türü içinde (Anadolu lisesi, Mesleki ve Teknik Lise, İmam Hatip Lisesi) öğrencilerin düşük düzeyde yalnızlık duygusuna sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma bulgusuna benzer olarak Aksak'da (2017) lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin okul türüne bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulgusuna ulaşılmıştır. Güler Yılmaz (2012) ise meslek lisesinde okuyan öğrencilerin genel liselerde okuyan öğrencilere göre yalnızlık puanlarının daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına dayanarak, araştırmacılara ve uygulayıcılara bir takım önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Bu araştırma Şanlıurfa ili Haliliye ilçesinde öğrenim gören lise öğrencileriyle yapılmıştır, farklı il veya ilçelerde öğrenim gören lise öğrencileriyle veya farklı öğrenim seviyesindeki örneklem gruplarıyla da çalışılabilir.
2. Bu araştırma da İlişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal ağların kullanım alışkanlıkları ve amaçları arasındaki ilişkiye yönelik nitel çalışmalar yapılabilir.
3. Bu araştırma da kendilik algı düzeyleri ve yalnızlık düzeylerinin öğrencilerin sosyal ağ kullanım alışkanlıklarını ve amaçlarını yordayıp yordamadığı incelenmeye çalışılmıştır. Bu bağımsız değişkenlerin dışında başka bağımsız değişkenler de kullanılarak öğrencilerin sosyal ağ kullanım alışkanlıkları ve amaçları yordanabilir.
4. Bu araştırma MEB'e bağlı liselerde yapılmıştır. Bu araştırma özel okullarda da yapılarak öğrencilerin kendilik algıları ve yalnızlık düzeylerinin sosyal ağ kullanım alışkanlıkları ve amaçlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı sınıanabilir.

5. Bu araştırmada kız öğrencilerin eğitim sürecine katılımının daha düşük olması nedeniyle örneklem grubundaki erkek öğrenci sayısı daha fazla olmuştur. Farklı çalışmalarında kız-erkek sayısının eşit olmasına dikkat edilebilir.
6. Bu araştırma da orta seviyede sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrenciler çoğunlukla örnekleme oluşturmuştur. Farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrenciler üzerine yoğunlaşarak çalışmalar yapılabilir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Öğrencilere okullar bünyesinde doğru ve sağlıklı sosyal ağ ve teknoloji kullanımını konusunda bilgilendirici seminerler, yaratıcı drama etkinlikleri ve broşür hazırlama gibi farkındalık yaratıcı çalışmalar yapılabilir.
2. Okullarda öğrencilerin yakınlık ihtiyaçlarını giderebileceği ve bu biçimde yalnızlık duygularını engelleyebilecekleri grup çalışmaları, sanat ve spor aktivitelerine yönlendirici çalışmaların yapılabilmesi için çeşitli kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla işbirliği zeminleri oluşturulabilir.
3. Okullarda mevcut bulunan psikososyal müdahale ekipleri daha işlevsel bir hale getirilerek öğrencilerin olumlu kendilik algısına sahip olmalarına ve yalnızlık duygularının olumsuz etkilerinin önlenmesine yönelik çalışmalar daha sistemli ve planlı bir biçimde yapılabilir.
4. Öğretmenlere sağlıklı internet ve sosyal ağ kullanımını, uygun iletişim kurma teknikleri ve yalnızlığın olumsuz etkilerinin giderilebilmesine yönelik önleyici müdahaleler konusunda yetkin olabilmeleri için hizmet içi eğitim olanakları yaratılabilir.

KAYNAKLAR

- Aksak, M. (2017). Farklı Lise Türlerine Devam Eden Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları ile Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Alabay, M. (2014)). Web Teknolojilerinin Gelişimi ve Hayatımıza Etkileri. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.
<https://dralabay.wordpress.com/2014/08/29/web-teknolojilerinin-gelisimi-ve-hayatimiza-etkileri/>
- Aydın, E.İ. (2016). Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Bir Araştırma: Anadolu Üniversitesi Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,35, 373-386.
- Argın, F.S. (2013). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi.(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aronson, E., Wilson, T.D. ve Akert, R.M. (2012). *Sosyal Psikoloji* (Çev. O.Gündüz). İstanbul: Kaknüs Yayınları (Orijinal eserin yayım tarihi:1973)
- Andreassen,S.C.,Pallesen,S.&Griffiths,D.M. (2017). The Relationship Between Addictive Use of Social Media, Narcissism, and Self-esteem: Findings From a Large National Survey. *Addictive Behaviors*, 64,287–293.
- Asıcı, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Affetme Özelliklerinin Öz-Duyarlık ve Benlik Saygısı Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Amaghanı, F.F. (2016). 10. ve 11.sınıf Öğrencilerinin Yalnızlık ve Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Kadıköy İlçesi Örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Balat, G. U. ve Akman, B. (2004). Farklı Sosyal-Ekonomik Düzeydeki Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (2), 175-183.

Bardak F.,Alkar,Y.Ö.(2016). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ağları Kullanım Amaçlarına Göre İnternet Bağımlılığı ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Bağımlılık Dergisi, 21 (7), 55-65.

Baumeister , R F.,Campbell, J.D., Krueger, J. I., and Vohs,K.D. (2003 May). Does High Self-Esteem Cause Better Performance, Interpersonal Success, Happiness, Or Healthier Lifestyles? Pysychological Science In The Public Interest, 4, 1- 44.

Bayraktar, E. (2016). Tek Ebeveynli, Lisede Okuyan Ergenlerde Algılanan Yalnızlık Düzeyleri İle Öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Bedir, A. (2016). Sosyal Medya Kullanımının Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Bem, D.J. (1967). Self-Perception: An Alternative Interpretation of Cognitive Dissinace Phenomena. Psychological Review.74,183-200.

Bem, D. J. (1972). Self-Perception Theory. New York: Academic Press Inc.

Berber-Çelik, Ç. ve Odacı, H. (2011). Kendilik Algısı ve Benlik Saygısının Problemler İnternet Kullanımı Üzerindeki Yordayıcı Rolü. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, 22-24 September 2011 Fırat University, Elazığ.

Boyd, D. ve Ellison, N. B. (2007). "Social Network Sites: Definition, History, And Scholarship" *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13 (1), 210-230.
26 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x/full>

Burger, M. J. (2006). *Kişilik* (Çev. Sarıoğlu Erguvan, D.İ.). İstanbul: Kaknüs Yayınları
No 269. (Orijinal eserin yayım tarihi 2007)

Büyüköztürk, Ş., Çakmak-Kılıç, E.,Akgün, E. Ö.,Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012).
Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi

Cacioppo, J. T. and Patrick, W. (2008). *Loneliness: Human Nature and the Need for Social Connection* New York: W. W. Norton and Company.

Calder, B. J. and Staw, B. M. (1974, Jan). The Self-Perception of Intrinsic and Extrinsic Motivation. *Faculty Working Papers*. 15.Aralık 2017'de alınmıştır. Web:
<http://www.archive.org/details/selfperceptionof135cald>

Castellacci, F. and Viñas-Bardolet, C. (2017). Internet Use and Job Satisfaction. *TIK Working Papers on Innovation Studies*, 20170126, 1-36. 25 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.

Web: http://www.sv.uio.no/tik/InnoWP/tik_working_paper

Cormode G. and Krishnamurthy,B. (2008). Key Differences Between Web 1.0 and Web 2.0. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.

<http://journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/2125>

Ceylan, S.M. (2015). *Kişilerin Sosyal Açından Kendilik Algısı ve Problem Çözme Becerileri ile İnternet Bağımlılığı İlişkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Chen Liang, Y., Chang Ling,C., & Yeh Sheng,C.(2017). Emotion Classification of YouTube Videos, 101, 40–50. 29 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.

<https://www.elsevier.com/locate/dss%20sayfa%2040>

- Cooley, C. H. (1922). The Social Self -- 1. The Meaning of ". In *Human Nature and the Social Order* (p. 168---210). New York: Charles Scribner's Sons.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik Danışma Kuram ve Uygulamaları* (T.Ergene, Çeviren). Ankara: Metis Yayıncılık. (Orijinal eserin yayım tarihi 2005).
- Çağır, G. (2010).Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri ile Algılanan Esenlik Halleri ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Çankaya, B.(2007).Lise I.ve II. Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Benlik Saygısının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çarkçı, Ö. (2017). Sosyal Medyanın Tüketici Davranışlarına Etkisi, Twitter Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelebi, P. (2009). Türkiye’de İnternet Ortamında Toplumsal Cinsiyetin Kuruluşu: Bloglar (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çelenoğlu, A. (2011). Evli Bireylerin, Bağlanma Stillere ve Kendilik Algısına Göre Evlilikte Yaşanan Sorunlarla Başa Çıkma Yollarının İncelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinkaya, D.M. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımının Psikolojik İyi Oluş ve Yalnızlık İlişkisinde Aracı Rolü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

- Çokluk,Ö.,Şekercioğlu,G. ve Büyüköztürk,Ş. (2016). Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi No. 14749.
- Demir, A. (1989). Ucla Yalnızlık Ölçeği'nin Geçerlik Ve Güvenirliği. Psikoloji Dergisi, 7(23), 14-18.
- Demir, Ö.(2017). Yetişkin Bireylerde Kendilik Algısı ve Bağlanma Stilllerinin Aleksitimi Üzerindeki Etkisi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demirtaş, A. S. (2007). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeyleri ile Stresle Başa Çıkma Düzeyleri Arasındaki İlişki. (Yayınlanmış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Deniz, A. (2012). Sosyal Ağ Kullanımı Ve Sosyal Ağlarda Benlik Algısı: Muğla İli Örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Depeli, G. (2015). Kadın Bloggerlar: Yeni Dil, Yeni Kadınlık, Yeni Tartışmalar. Cyprus International University Folklor/Edebiyat, 83, 271-294.
- Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı. Afyon Kocatepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu, Afyonkarahisar.
- Dijk, V. J. (2016).*Ağ Toplumu* (Çev. Sakin, Ö.). İstanbul: Kafka Yayınları No 12280. (Orijinal eserin yayım tarihi 1999)
- Dikme, G. (2013). Üniversite Öğrencilerinin İletişimde ve Günlük Hayatta Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları (Kadir Has Üniversitesi Örneği) (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

- Dilek H., Aksoy, B.A. (2013). Ergenlerin Benlik Saygısı ile Anne-Babalarının Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14, 95-109.
- Din ,N., Yahya, S. and Kassim, R. S. R. (2011,Dec). Online Social Networking for Quality of Life. Procedia - Social and Behavioral Sciences 35 (2012), 713 – 718.
- Doğan, T., Çetin, B. ve Sungur, M.Z. (2009). İş Yaşamında Yalnızlık Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 10, 271-277.
- Doğan U. ve Karakuş, Y. (2016). Lise Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanımının Yordayıcısı Olarak Çok Boyutlu Yalnızlık. Sakarya University Journal of Education, 6(1), 57-71
- D'Souza, Q. (2006). *Web 2.0 Ideas for Educators*. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı. <http://www.teachinghacks.com/audio/100ideasWeb2educator.pdf>
- Duy, B. (2003). Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Grupla Psikolojik Danışmanın Yalnızlık ve Fonksiyonel Olmayan Tutumlar Üzerine Etkisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eni, Ş. (2017). Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanma Sıklığının Yalnızlık Algılarına Etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Epstein, S. 1973. The self-concept revisited a theory of a theory. American Psychol. 28, 404-16.
- Eren, N. (2016). Yetişkinlerin Bağlanma Stillerine göre Bireylerin Öfkeyi İfade Etme Tarzları, Kendilik Algısı ve Sosyal Problem Çözme Becerisi Arasındaki İlişkinin

İncelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erkul, E.R.(2009). Sosyal Medya Araçlarının (Web 2.0) Kamu Hizmetleri ve Uygulamalarında Kullanılabilirliği. Türkiye Bilişim Derneği, 116, 96-101. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı. Web: <http://www.digitaldevlet.org/web2.0.pdf>

Ernst, J. M. and Cacioppo, J. T. (1999). Lonely hearts: Psychological perspectives on loneliness. *Applied and Preventive Psychology*, 8, 1–22.

Ernst, J. M. and Cacioppo, J. T. (2000). Lonely Hearts: Psychological Perspective on Loneliness. *Applied and Preventive Psychology*, 8(1), 1-22.

Ertürk, D.Y. ve Eray, E.T. (2016). Fenomenolik bir kavram olarak Kendilik ve Sosyal Ağlarda Kendilik Sunumu ile Narsistik Eğilimler İlişkisi: İletişim Fakültesi (İ.Ü.İ.F.) Öğrencileri Üzerine Bir Ön Çalışma. *Intermedia International e-Journal*, 3(1),12-29.

Facebook. (2017). Company Info. 23 Aralık 2017 tarihinde <https://newsroom.fb.com/company-info/> adresinden alınmıştır.

Facebook. (2017). Products. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı. <https://newsroom.fb.com/company-info/>

Falk, B. E. and Basset, S. D. (2017). Brain and Social Networks: Fundamental Building Blocks of Human Experience. *Trends in Cognitive Science*, 21, 674-690.

Festinger, L.(1954). A Theory of Social Comparison Processes, s.1-16. 22 Ocak 2018 tarihinde ulaşıldı.Web: <http://hum.sagepub.com/content/7/2/117>

Field, A. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS (Second Ed.)*. London: Sage Publication.

Frankl, E.V. (2017). *İnsanın Anlam Arayışı* (Çev. S.Budak). İstanbul: Okuyan Us Yayın. No:29. (Orijinal eserin yayım tarihi 1946).

Fromm, E. (1995). *Sevme Sanatı* (Çev. Salman, Y.). İstanbul: Pavel Yayınevi No:57.(Orijinal eserin yayım tarihi 1956)

Gecas, V.(1982). *The Self Consept*. Annual Review of Sociology,8,1-33.

Gençer, S. L. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Durumlarının İnternet Kullanım Profilleri ve Demografik Özelliklere göre Farklılıklarının İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

George, D. ve Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update (10a ed.). Boston: Pearson

Gerjets, P., Schorr –Hellenthal, T. (2008). Competent İnformation Search in the World Wide Web: Development and Evaluation of a Web Training for Pupils. Computers in Human Behavior, 24, 693–715. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı. Web: <https://ac.els-cdn.com>

Griffin, J. (2010). *The Lonely Society*. London: Mental Healt Foundation.11.12.2017’de alınmıştır.

Web: https://www.mentalhealth.org.uk/sites/default/files/the_lonely_society_report.pdf

Göktepe, G. (2015). Liseli Ergenlerde Bağlanma Stilleri, Kendilik Algısı ve Kişilerarası İlişkilerin İncelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Griffin, J. (2010). *The Lonely Society?* Glasgow: The Mental Health Foundation

Güler, M. ve Yetim, Ü. (2008). Ebeveyn Rolüne İlişkin Kendilik Algısı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Türk Psikoloji Yazıları, 11, 34-43

- Güler Yılmaz, M.(2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Utangaçlık Düzeyleri Arasındaki İlişki (İstanbul İli Tuzla İlçesi Örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gürültü, E. (2016). Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları Ve Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Hubackova,S., Golkova,D.(2014). Podcasting in foreign language teaching. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 143, 143 – 146.
- İmamoğlu, S. (2008). Genç Yetişkinlikte Kişilerarası İlişkilerin Cinsiyet, Cinsiyet Roller ve Yalnızlık Algısı Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniveristesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- İşlek, M. S. (2012). Sosyal Medyanın Tüketici Davranışlarına Etkileri: Türkiye“deki Sosyal Medya Kullanıcıları Üzerine Bir Araştırma. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- James, W. (1890). *The principles of psychology*. New York: Holt.
- Kalender, E.M. (2016). Fen Lisesi Ve Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarının İncelenmesi (Kütahya İli Örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Fakültesi, Afyon.
- Karacan, E., İşcan, C. ve Şener, Ş. (1998). “Klinik ve Terapi Sürecinin Kendilik Psikolojisi Açısından Değerlendirilmesi: Bir Ergen Olgu Sunumu”. Klinik Psikiyatri. 1: 51-55.
- Karakoç, E. ve Taydaş, O. (2013). Bir Serbest Zaman Etkinliği Olarak Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımı İle Yalnızlık Arasındaki İlişki: Cumhuriyet

Üniversitesi Örneği. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi,7, 33-45

Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 31. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karşlı, Esra. (2008). *Kişilerarası Tarz, Kendilik Algısı, Öfke ve Psikosomatik Bozukluklar*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kaya, M. (1997). *Ailede Anne-Baba Tutumlarının Çocuğun Kişilik ve Benlik Gelişimindeki Rolü*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 9(12), 193-204.

Kılıç Özgüner H. (2011). *Kurumsal Blog Sahibi Olmanın Şirketlerin Gelir ve Kârına Etkisi: Fortune 500 Üzerinde Bir Araştırma*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 6, 139-162.

Kılıçkaya, O. (2017). *Olimpik Sporcuların Kişi Markalaşması Aracı Olarak Sosyal Medyayı Kullanım Alışkanlıkları: Twitter Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Koçak, E. (2008). *Ergenlerde Yalnızlığın Yordayıcısı olarak Benlik Saygısı ve Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzlarının İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Koçak, N. G. (2012). *Bireylerin Sosyal Medya Kullanım Davranışlarının Ve Motivasyonlarının Kullanımlar Ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi: Eskişehir'de Bir Uygulama*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Koç, V.(2007). *Kişilerarası Tarz, Kendilik Algısı ve Depresyon*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Kohut, H. (1998). *Kendiliğın Yeniden Yapılanması* (Çev.O.Cebeci).Metis Yayınları No:4.(Orijinal eserin yayım tarihi:1977)
- Kozaklı, H. (2006). Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Karşılaştırılması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Kramer, C.N and Winter, S.(2008, Jan). Impression Management 2.0: The Relationship of Self-Esteem, Extraversion, Self-Efficacy, and Self-Presentation Within Social Networking Sites. *in Journal of Media Psychology Theories Methods and Applications*, 20(3), 106—116.
- Kulaksızoğlu, A.(1999). *Ergenlik Psikolojisi* (2. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Lars Christian Sønderby, B.A.(2013). Loneliness: An Integrative Approach. *Journal of Integrated Social Sciences*, 3(1), 1-29.
- Lasgaard, M. (2006). Ensom Blandt Andre: En Psykologisk Undersøgelse af Ensomhed hos unge in Danmark. 5, 3-8. 6 Ocak 2018 tarihinde ulaşıldı.Web:<https://www.sdu.dk/.../psykologi/.../28c+ensom+blandt+an>.
- Lenhart, A.(2009). Teens and mobile phones over the past five years: Pew Internet looks back; Pew Internet and American Life Project. 1-17. 4 Aralık 2017’de <http://www.pewinternet.org/Reports/2007/Social-Networking-Websites-and-Teens.aspx>
- Liu, D. and Baumeister, F.R. (2016). Social Networking Online and Personality of Self-Worth: A Meta-Analysis. *Journal of Research in Personality*, 64 (2016), 78-89.
- Livingstone, S., Haddon,L., Görzig, A. and Ólafsson, K. (2011) EU kids online: final report. London School of Economics & Political Science, 1-57. 20 Temmuz 2017 tarihinde ulaşıldı.Web: <http://eprints.lse.ac.uk/39351/>

- Marcus, H. (1977 Feb). Self-Schemata And Processing Information About The Self. *Journal of Personality and Social Psychology*, 35, 63-78.
- Martin, F. (2007). From web1.0 to web3.0: get the point in a picture. Frederic Martin is OnSugar.10 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.
Web: <http://fredericmartin.onsugar.com/2173105/>
- Masterson, J. F. (2010). *Gerçek Kendilik*. (Çev. P.Üzeltüzenci). İstanbul: Litera Yayıncılık. No:58. (Orijinal eserin yayım tarihi:1985)
- McConnell, A. R. and Strain, L. M. (2007). Content and structure of the self. In C. Sedikides & S. Spencer (Eds.) *The self in social psychology* (pp. 51-73). New York: Psychology Press.
- McKay, T. M., Konowalczyk, S., Andrettac, R. J and Cole, C. J.(2017, Jul). The direct and indirect effect of loneliness on the development of adolescent alcohol use in the United Kingdom. *Addictive Behaviors Reports*, 6, 65-70.
- Mead, H.G. (1934). *Mind, Self, and Society from the Standpoint of a Social Behaviorist*. Chicago: University of Chicago Press.
- Michela, J. L., Peplau, L. A. ve Weeks, D. G. (1982). Perceived dimensions of attributions for loneliness. *Journal of Personality and Social Psychology*. 43(5), 929- 936.
- Montemayor, R.& Eisen, M. (1977). The Development of Self-Conceptions from Childhood to Adolescence. *Developmental Psychology*, 13, 314-319.
- Morkoç-Kekeç, D., Erdönmez, C. (2015). Web 2.0 Uygulamalarının Eğitim Süreçlerine Etkisi: Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3), 335-346.
- Murugesan, S. (2007). Understanding Web 2.0. *It Professional*. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.<http://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=4287373>

Nakilcioğlu, İ. (2007). İletişimden Bilişime: İnternet Kültüründen Kesitler. Akademik Bilişim Konferansı, Kütahya.

Nişancı, N.Z., Mayatürk-Akyol, E., Özmutaf, M.N. (2016,Nisan). Farklılıklar Kapsamında Davranış Tarzları Ve Bireysel Performans: Beyaz Ve Mavi Yakalı Çalışan Perspektifi. Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. , 287-307.

OECD Digital Economy Outlook. (2017, November 23).Paris, Organisation for Economic Cooperation and Development(OECD) . 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı. Web: <http://www.oecd.org/sti/broadband/broadband-statistics/>

Oktay, B. (2010). Bağlanma, Kendilik Algısı, Kişilerarası İlişki Tarzları ve Öfke Değişkenleri Açısından Bir Değerlendirme (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

O'Reilly, T. (2005, September 30). What Is Web 2.0 - Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı. <http://www-public.tem.tsp.eu/~gibson/Teaching/TeachingReadingMaterial/OReilly07.pdf>

Otrar, M. ve Argın, S.F. (2014). Ergenlerin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarının Çok Boyutlu İncelenmesi. Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama, 5, 3-22.

Ök, F. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Motivasyonları (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Özkan, B. ve McKenzie, B. (2008). Social Networking Tools For Teacher Education 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı. https://www.westga.edu/~bmckenzi/word/social_networking.pdf

Özodaşık, M. (1989), *Yalnızlığın Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

Peplau, L.A. and Perlman, D. (1998) .Loneliness. In Friedman, H.(Eds.), *Encyclopedia of Mental Health* (p.571-581). University of California, Riverside, CA: USA.14 Kasım 2017 tarihinde ulaşıldı.
http://www.peplaulab.ucla.edu/Peplau_Lab/Publications_files/Perlman%20%26%20Peplau%2098.pdf

Peplau, L.A. and Perlman, D. (1984). Loneliness research: A survey of empirical findings. L. A. Peplau ve S. E. Goldston (Ed.). *Preventing the harmful consequences of severe and persistent loneliness içinde* (s. 13-47). Rockville, MD: National Institute of Mental Health.

Perlman, D. and Peplau, L. A. (1981). *Toward a Social Psychology of Loneliness*. In R. Gilmour, & S. Duck (Eds.), *Personal Relationships: 3. Relationships in Disorder* (pp. 31-56). London: Academic Press.

Pittman, M. and Reich, B. (2016,Sep). *Social Media and Loneliness: Why an Instagram Picture may be Worth more than a Thousand Twitter Words*. *Computers in Human Behavior*, 62, 155-167.

Pornsakulvanich, V. (2017) *The Influence of Self-monitoring and Facebook Usage on Social Support*. *Kasetsart Journal of Social Sciences*,xxx,1-6.

Rogers, R.C. (2003). *Etkileşim Grupları* (Çev. Erbil, H.). İstanbul: Doruk Yayımcılık. Orijinal eserin yayım tarihi 1970).

Russel, W. D. (1984). *Sound and emotional loneliness: An examination of Weiss's typology of loneliness*. *Journal of Personality and Social Psychology*,46, 1313-1321.

- Safran, J. (1990). Towards a Refinement of Cognitive Therapy in the Light of Interpersonal Theory: I.Theory. *Clinical Psychology Review*,10,87-105. 13 Ocak 2018 tarihinde ulaşıldı.
http://www.safranlab.net/uploads/7/6/4/6/7646935/cognitive_interpersonal_theory_1990.pdf
- Saraç, N.(2014).8.Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygıları ile Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişki (Beykoz İlçesi Örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Ünicersditesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Scheidt, L. A. (2009). Diary weblogs as genre. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.
https://www.academia.edu/233600/Diary_weblogs_as_genre
- Scott, G. G., Boyle,A.E., Czemiawska, K. and Courtney,A. (2017). Posting Photos on Facebook: The İmpact of Narcissism, Social Anxiety, Loneliness, and Shyness. *Personality and Individual Differences*, xx, xxx.-xxx
- Shavelson, R.J. & Stanton, G.C. (1976, Jan). Self-Concept: Validation of Construct Interpretations. *Review of Educational Research*, 46, 407-441. 15 Ocak 2018 tarihinde ulaşıldı.Web:<https://www.researchgate.net/publication/269462101>
- Shih, W. C., Tseng, S. S., & Yang, C. T. (2008). Wiki-based rapid prototyping for teaching-material design in e-Learning grids. *Computer & Education*, 57 (3), 1037-1057.
- Simons,J., Capio, M.C., Adriaenssens,p., Delbroek, H. and Vandebussche, I. (2012,Jan). Self-concept and Physical Self-concept in Psychiatric Children and Adolescents. *Research in Developmental Disabilities*, 33, 874–881.
- S. M. Tura (Eds), *Heinz Kohut Kendiliğin Çözümlemesi* (s.7-13). İstanbul: Metis Yayınları.

- Spies Shapiro, L.A., Margolin G.(2014). Growing Up Wired: Social Networking Sites and Adolescent Psychosocial Development. *Clin Child Fam Psychol Rev.* 17(1), 1–18.
- Steinberg, L. (2007). *Ergenlik* (Çev. F. Çok). İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları. (Orijinal eserin yayım tarihi 1985).
- Steiner, H. and Feldman,S.S. (2008). Genel Prensipler ve Özel Problemler. I.D.Yalom & H.Steiner (Edt.), *Ergen Terapisi* (Çev. Y.Ö. Şallı). (s.19-55).İstanbul: Prestij Yayınları.
- Sullivan, H. S. (1953). *The interpersonal theory of psychiatry*. New York
- Symons, K., Ponnet, K., Walrave, M., & Heirman, W. (2017,August). A Qualitative Study into Parental Mediation of Adolescents' İnternet Use. *Computers in Human Behavior*, 73, 423-432. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.Web: <https://ac.els-cdn.com>.
- Şahin, N. H. ve Durak, A. (1994). Kısa Semptom Envanteri: Türk Gençleri için Uyarlanması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9 (31), 44-56.
- Şahin, N. H. & Şahin, N. (1992). Adolescent guilt, shame, and depression in relation to sociotropy and autonomy. *The World Congress of Cognitive Therapy*, Toronto, June 17-21.
- Şentürk, H.(2016). Öğrencilerin Sosyal Ağ Sitelerindeki(SAS) Günlük ve Akademik Bilgilerin Güvenirliğiyle İlgili Görüşleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Tabachnick, B.G. and Fidell, L.S. (2013) *.Using Multivariate Statistics*. Pearson, Boston.
- Taylor, S. E., Peplau,L.A. and Sears.D.L. (2006) (Twelfth edition) *Social Psychology*, New Jersey, Prentice Hall.

Toker, H. (2016).Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında Facebook Kullanımı: Selçuk Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Tufan Yeniçıktı, N. (2016). Sosyal Medya Motivasyonları: Facebook ve Twitter Kullanıcıları Üzerine Kullanımlar ve Doyumlar Araştırması.(Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Turner, R.H.(1976). The Real Self: From Institution to Impulse. American Journal of Sociology,81, 989-1016.

Tutar, H., Altınöz, M. ve Çakıroğlu, D. (2009). İş görenlerin kendilik algılarının bireysel özellikler bakımından değerlendirilmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, 489-496.

TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi.(2017,Aralık).Ankara, TÜBİTAK ULAKBİM. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.
<http://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/ulaknet-tarihcesi>

Twitter. (2017). Help. Twitter 27 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.<https://help.twitter.com/tr/new-user-faq>

University of Washington. (2013, February 24). Washington, DC: University of Washington. 24 ocak 2018 tarihinde ulaşıldı.
http://faculty.washington.edu/jdb/452/452_chapter_08.pdf.

Usluel,K.Y., Demir, Ö. ve Cinar, M. (2014, June). Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği. ResearchGate. 27 Eylül 2017 tarihinde ulaşıldı.
https://www.researchgate.net/publication/263083553_Sosyal_Aglarin_Kullanim_Amaclari_Olcegi

Valkenburg, P.M., Piotrowski,J.T.(2017). Plugged in: How Media Attract and Affect Youth, New Haven,NJ: Yale University Press.

- Vural, Z. B. A. ve Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. Yaşar Üniversitesi Dergisi, 20 (5), 3348-3382. 23 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı.
<http://www.tasam.org/Files/Icerik/File> adresinden alınmıştır
- Yalçın, G. (2015). Sosyal Medyanın Yoğun Kullanımının İleri Ergenlikte Yalnızlık ve Depresyona Etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yalom, I. (2002). *Bağışlanan Terapi* (Çev. Z.İ.Babayiğit).İstanbul: Kabalcı Yayınevi No:141 (Orijinal eserin yayım tarihi 2001).
- Yalom, I. (2002). *Grup Psikoterapisinin Teori ve Pratiği* (Çev.A.Tangör ve Ö.Karaçam). İstanbul: Kabalcı Yayınevi No:184 (Orijinal eserin yayım tarihi 1970).
- Yılmaz-Aslan, H. (2016). Bir Derleme: Benlik Kavramına İlişkin Bazı Yaklaşımlar Ve Tanımlamalar. Sosyal Bilimler Dergisi, 48, 79-89.
- Yörükoğlu, A. (2007). Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar. (13.Baskı), İstanbul: Özgür Yayınları.
- Zhao, S. (2006). Do Internet Users Have More Social Ties? A Call for Differentiated Analyses of Internet Use. Journal of Computer-Mediated Communication, 11, 844–862. 25 Aralık 2017 tarihinde ulaşıldı. <https://ai2-s2-pdfs.s3.amazonaws.com>

EKLER

EK A: İntihal Raporu

EK B: Etik Kurulu Onayı

EK C: Veri Toplama Araçlarının Uygulanmasına Yönelik İzin Belgesi

EK D: Kişisel Bilgi Formu

EK E: UCLA Yalnızlık Ölçeği

EK F: Sosyal Karşılaştırma Ölçeği

EK G: Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği

EK H: UCLA Yalnızlık Ölçeği Kullanım İzni

EK I: Sosyal Karşılaştırma Ölçeği Kullanım İzni

EK İ: Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği Kullanım İzni

EK A: İntihal Raporu

02.10.2018

Turnitin

Turnitin Orjinallik Raporu	
İşleme kodu: 02-Eki-2018 16:58 +03 NUMARA: 1012316969 Kelime Sayısı: 17198 Gönderildi: 1	Benzerlik Endeksi %20
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KENDİLİK ALGILARI VE YALNIZLIK DÜZEYLERİNİN SOSYAL AĞ KULLANMA ALIŞKANLIKLARI VE AMAÇLARINI YORDAMA GÜCÜ Mehmet Kılıç tarafından	
1% match (22-Ara-2017 tarihli öğrenci ödevleri) Submitted to Harran Üniversitesi on 2017-12-22	Kaynağa göre Benzerlik İnternet Sources: %16 Yayınlar: %11 Öğrenci Ödevleri: %10
1% match (19-Haz-2017 tarihli internet) http://www.ices-uebk.org/dosyalar/files/ices2017ozetkitabi_v1.pdf	
1% match (30-Ara-2014 tarihli internet) http://www.researchgate.net/publication/263083553_Sosyal_Alarm_Kullanm_Amalar_Iei	
1% match (01-Tem-2013 tarihli öğrenci ödevleri) Submitted to Yeditepe University on 2013-07-01	
1% match (yayınlar) CAHİDEH, Fatih, ÇAYLAK, Betül, YILMAZLAR, Okan, YILMAZ, Kübra and GÜL, KARA, Selvin. "Psikolojik Danışmanların Yabancılaşmalar Üzerinde Öz Yeterlik". Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2017.	
1% match (25-Eki-2015 tarihli internet) http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/2014.4.jret.pdf	
< 1% match (yayınlar) TUTAR, Hasan, ALTINOZ, Mehmet and ÇAKIROĞLU, Demet. "İşgösterenlerin kendilik algılarının bireysel özellikler bakımından değerlendirilmesi". Selçuk Üniversitesi, 2009.	
< 1% match (04-Haz-2018 tarihli internet) http://oaupeitimdergi.oau.edu.tr/Makaleler/1260584992_2_%20makale.pdf	
< 1% match (18-Şub-2015 tarihli internet) http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/jret.2015.1.pdf	
< 1% match (02-Nis-2014 tarihli internet) http://www.researchgate.net/publication/232066842_Examining_of_Multirole_Intelligence_Due_to_Some_Variables	
< 1% match (24-Haz-2015 tarihli internet) http://kybete.anasolu.edu.tr/tezler/2012/676516.pdf	
< 1% match (10-Mar-2014 tarihli internet) http://tricroproperties/coursehero.com/	
< 1% match (09-Tem-2003 tarihli internet) http://www.ctv.com.tr/fulltext/411_51.pdf	
< 1% match (03-Ara-2015 tarihli internet) http://www.researchgate.net/profile/Necati_Cemaloglu/publication/277720859_Yksekkretim_rencilerinin_Tketim_Deerleri_ile_Memnuniyet_Dzeyleri_Arasndaki_iki/links/55721dd908aa	
< 1% match (15-Ağu-2018 tarihli öğrenci ödevleri) Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) on 2018-08-15	
< 1% match (20-Eyl-2013 tarihli internet) http://www.edam.com.tr/kuvesb/pdf/tr/7a404a844bdec9d9492976a0aaac5459rc1AM.pdf	
< 1% match (yayınlar) EKŞİ, Halil, İSMÜK, ESRA and PARLAK, Simel. "OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARINDA İS DOYUMUNUN YORDAYICISI OLARAK PSİKOLOJİK DANIŞMA ÖZYETERLİĞİ VE DİNLEME BECERİLERİ". Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2015.	
< 1% match (09-Tem-2013 tarihli öğrenci ödevleri) Submitted to Yeditepe University on 2013-07-09	
< 1% match (13-Ağu-2014 tarihli internet) http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/12_otrar.pdf	
< 1% match (yayınlar) ÇELİKALELİ, Öner and AKBAŞ, Ahmet. "Sinif Öğretmeni Adaylarının Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutumlarını Yordamada Fen Bilgisi Öğretimi Öz-Yeterlik İnançları". Mersin Üniversitesi, 2007.	
< 1% match (05-Eyl-2013 tarihli öğrenci ödevleri) Submitted to Yeditepe University on 2013-09-05	
< 1% match (23-Tem-2018 tarihli öğrenci ödevleri) Submitted to Ege Üniversitesi on 2018-07-23	
< 1% match (21-Haz-2016 tarihli internet) http://www.haberler.com/ortaokul-ve-lise-ogrencilerinin-sosyal-medyaya-5048539-haberi/	
< 1% match (15-Haz-2016 tarihli öğrenci ödevleri) Submitted to Cumhuriyet University on 2016-06-15	
< 1% match (28-Eki-2016 tarihli internet) http://readqur.com/doc/211327/10-%E2%80%9314-june-2015-gost%C4%B1var--macedon%C4%B1a-1-culuslararas%C4%B1	
< 1% match (05-Haz-2014 tarihli internet) http://globalmediajournaltr.yeditepe.edu.tr/makaleler/GMJ_6_sayi_Bahar_2013/pdf/Akyazi_Tutgun.pdf	
< 1% match (03-Tem-2018 tarihli öğrenci ödevleri) Submitted to Istanbul Gelisim University on 2018-07-03	
< 1% match (yayınlar) BAHADİR, Elif and ÖZDEMİR, Ahmet Sükrü. "ÖĞRETİM ADAYLARININ AKADEMİK BASARILARININ SINIFLANDIRILMASINDA LOJİSTİK REGRESYON ANALİZİ YAKLAŞIMI". Erzurum Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bl., 2013.	
< 1% match (27-Tem-2015 tarihli internet) http://easrv.atauni.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1001/efif_aky%C3%BCz_tez.pdf?sequence=1&isAllowed=y	
< 1% match (28-Mar-2012 tarihli internet) http://www.okntasarim.net/default.asp?savfa=content&pageID=55	
< 1% match (10-Haz-2013 tarihli öğrenci ödevleri) Submitted to Yeditepe University on 2013-06-10	
< 1% match (22-Tem-2017 tarihli öğrenci ödevleri)	

https://turnitin.com/newreport_printview.asp?eq=0&eb=1&esm=5&oid=1012316969&sid=0&n=0&m=2&svr=302&r=9.737382076409551&lang=tr

1/12

EK B: Etik Kurul Onayı

Biruni Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

30.04.2018

Sayın Dr.Ebru ÖZTÜRK

Biruni Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu yapılan inceleme sonucunda planladığı “Lise Öğrencilerinin Kendilik Algıları Ve Yalnızlıkdüzeylerinin Sosyal Ağ Kullanma Alışkanlıklarını ve Amaçlarını Yordama Gücü” isimli araştırmanızın kurulumuzun 30.04.2018 tarihli toplantısında etik yönden uygun olduğuna karar verilmiştir.

Etik Kurul Başkanı
Prof.Dr.Can Polat EYİGÜN

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURUL KARARI

Tarih: 30.04.2018 Toplantı Sayısı:15	Karar No: 2018/15-39 Dr.Ebru ÖZTÜRK'ün planladığı "Lise Öğrencilerinin Kendilik Alguları Ve Yalnızlık düzeylerinin Sosyal Ağ Kullanma Alışkanlıklarını ve Amaçlarını Yordama Gücü" konulu araştırma incelendi, yapılan inceleme sonucunda araştırmanın etik yönden uygun olduğuna karar verildi.
---	---

ÜYELER

Adı soyadı	Alanı	Bölümü	Katılım	İmza
Prof.Dr.Can Polat EYİĞÜN	Tıp Fakültesi	Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji A.D	Etik Kurul Başkanı	
Doç.Dr.Leman ŞENTURAN	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Hemşirelik Bölümü	Etik Kurul Başkan Yardımcısı	
Prof.Dr.Fatma ÇELİK	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Beslenme ve Diyetetik Bölümü	Üye	
Doç.Dr.Şölen HİMMETOĞLU	Tıp Fakültesi	Tıbbi Biyokimya A.D.	Raportör	
Doç.Dr.Burcu KARADUMAN	Diş Hekimliği Fakültesi	Periodontoloji A.D.	Üye	
Dr.Öğr.Üyesi.Ayşe Tuba CEYHUN	Eğitim Fakültesi	Zihin Engelliler Bölümü	Üye	
Dr.Öğr.Üyesi.Yonca ZENGİNLER	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü	Üye	

EK C: Veri Toplama Araçlarının Uygulanmasına Yönelik İzin Belgesi

T.C.
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 26292541-602.04.01-E.17719804
Konu : Mehmet KILIÇ'ın
Anket İzni

26.10.2017

Sayın : Mehmet KILIÇ
Biruni Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümü Öğrencisi
İSTANBUL

"Lise Öğrencilerinden Kendilik Algısı ve Yanlızlık Düzeyinin Sosyal Ağ Kullanma Alışkanlıklarını Yordama Gücü " konulu teziniz için 2017-2018 eğitim öğretim yılında Müdürlüğümüze bağlı Liselerde ki öğrencilere dilekçeniz ekindeki anketi uygulama isteğiniz değerlendirilmiş olup;

İlgili anketin eğitim öğretim faaliyetini aksatmadan, gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanmasında herhangi bir sakınca görülmemiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Mehmet Arif KIRIKÇI
İl Millî Eğitim Müdür V.

Adres: Necmettin Cevheri Cad. No: 20 İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Haliliye/Şanlıurfa
Elektronik Ağ: <http://sanliurfa.meb.gov.tr>
e-posta: arge63@meb.gov.tr

Bilgi için: BİRGÜL ZERAY

Tel: 0 (414) 280 63 57
Faks: 0 (414) 280 63 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 1b4a-bdcc-3bab-886e-2a5f kodu ile teyit edilebilir.

EK D:Kişisel Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler;

Bu ölçek; sizlerin sosyal ağ sitelerine ilişkin alışkanlıklarınızı ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıda araştırma konusu ile ilgili alışkanlıklarınızı belirlemeye yönelik ifadeler bulunmaktadır. Ölçeğin cevaplama süresi yaklaşık 15 dakikadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, ifadeye ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı liste üzerindeki ayrılan yere işaretleyiniz. Araştırmanın kesin ve doğru sonuçlar vermesi için lütfen ölçek maddelerine samimi yanıtlar veriniz. Vereceğiniz bilgiler yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılacağından adınızı yazmanıza gerek yoktur.

Katılımlarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Mehmet KILIÇ

Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

1) Cinsiyetiniz:

a.( ) Kız b. ( ) Erkek

2) Sınıfınız düzeyiniz:

a.( ) 9 b.( ) 10 c.( ) 11 d.( ) 12

3) Okul türünüz:

a.( ) Anadolu Lisesi b.( ) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi c. ( ) Anadolu İmam Hatip Lisesi d. ( ) Ç.P.L

4) Ailenizin aylık geliri

a. ( ) 0 – 500 b.( ) 500 – 1000 c. ( ) 1000 – 2000 d. ( ) 2000 – 3000 e. ( ) 3000 üzeri .

5) Herhangi bir sosyal ağ sitesine üyeliğiniz var mı?

a. ( ) Evet b. ( ) Hayır

6) Ne kadar süredir sosyal ağ sitelerini kullanıyorsunuz?

a. ( ) 1 yıldan az b. ( ) 1-3 yıl c. ( ) 4-6 yıl d. ( ) 6 yıldan fazla

7) Sosyal ağ sitelerini kullanım sıklığınız nedir?

a.( ) Her gün bir kereden fazla b. ( ) Her gün bir kere c. ( ) Haftada bir kereden fazla d.( ) Haftada bir kere e. ( ) Ayda birkaç kere

8) Sosyal ağ sitelerine her girdiğinizde harcadığınız ortalama süre ne kadardır?

a. ( ) 5-10 dk b.( ) 11-30 dk c.31-60 dk d.61-120 dk e.121 dk ve daha fazla

9) Sosyal ağ sitelerine en çok hangi ortamdan bağlanıyorsunuz?

(Sadece 1 madde işaretleyiniz)

- a. Ev
- b. İnternet cafe
- c. Kablosuz ağ bulunan herhangi bir yer
- d. Diğer (.....)

10) Sosyal ağ sitelerine bağlanmak için en fazla hangi aracı kullanıyorsunuz?

(Sadece 1 madde işaretleyiniz)

- a. Masaüstü bilgisayar
- b. Dizüstü bilgisayar
- c. Mobil cihazlar (Cep telefonu, İPhone, Tablet vb.)

11) En çok hangi sosyal ağ sitesini kullanıyorsunuz?

(Sadece 1 madde işaretleyiniz)

- a. Facebook
- b. Twitter
- c. İstagram
- d. Snapchat
- e. Youtube
- f. Flickr
- g. Swarm
- h. Tinder
- i. Myspace
- j. Wikipedia
- k. Bebo
- l. Netlog
- m. Blogger
- n. Tumblr
- o. Wordpress
- p. Badoo
- q. Diğer.....

12. En faydalı sosyal ağ sitesi hangisidir?

(Sadece 1 madde işaretleyiniz)

- a. Facebook
- b. Twitter
- c. İstagram
- d. Snapchat
- e. Youtube
- f. Flickr
- g. Swarm
- h. Tinder
- i. Myspace
- j. Wikipedia
- k. Bebo
- l. Netlog

- m.** Blogger
- n.** Tumblr
- o.** Wordpress
- p.** Diğer.....

EK E:UCLA Yalnızlık Ölçeği

SIRA NO	AÇIKLAMA	Hiç	Nadiren	Bazen	Sık sık
	<p>Aşağıda çeşitli duygu ve düşünceleri içeren ifadeler verilmektedir. Sizden istenilen her ifade de tanımlanan duygu ve düşünceyi ne sıklıkta hissettiğinizi ve düşündüğünüzü her biri için tek bir rakamı daire içine alarak belirtmeniz.</p> <p>Ben bu durumu HİÇ yaşamam.</p> <p>Ben bu durumu NADİREN yaşarım.</p> <p>Ben bu durumu BAZEN yaşarım.</p> <p>Ben bu durumu SIK SIK yaşarım.</p>				
1	Kendimi çevremdeki insanlarla uyum içinde hissediyorum.	1	2	3	4
2	Arkadaşım yok.	1	2	3	4
3	Başvurabileceğim hiç kimse yok	1	2	3	4
4	Kendimi tek başınaymışım gibi hissetmiyorum.	1	2	3	4
5	Kendimi bir arkadaş grubunun parçası olarak hissediyorum.	1	2	3	4
6	Çevremdeki insanlarla bir ortak yönüm var.	1	2	3	4
7	Artık hiç kimseyle samimi değilim.	1	2	3	4
8	İlgilerim ve fikirlerim çevremdekilerce paylaşılıyor.	1	2	3	4
9	Dışa dönük bir insanım.	1	2	3	4
10	Kendime yakın hissettiğim insanlar var.	1	2	3	4
11	Kendimi grubun dışına itilmiş hissediyorum.	1	2	3	4
12	Sosyal ilişkilerim.	1	2	3	4
13	Hiç kimse beni gerçekten iyi tanımıyor.	1	2	3	4

14	Kendimi diğer insanlardan soyutlanmış hissediyorum.	1	2	3	4
15	İstedğim zaman arkadaş bulabilirim.	1	2	3	4
16	Beni gerçekten anlayan insanlar var.	1	2	3	4
17	Bu derece içime kapanmış olmaktan dolayı mutsuzum.	1	2	3	4
18	Çevremde insanlar var ama benimle değiller.	1	2	3	4
19	Konuşabileceğim insanlar var.	1	2	3	4
20	Derdimi anlatabileceğim insanlar var.	1	2	3	4

EK F: Sosyal Karşılaştırma Ölçeği

Kendilik Algısı Değerlendirmesi

Sizin de bildiğiniz gibi, hepimiz arada sırada kendimizi diğer insanlarla karşılaştırır ve kişiliğimize ilişkin bazı değerlendirmeler yaparız. Bu değerlendirmeler sonucunda kendimizle ilgili bazı fikirler ediniriz. **Sizin de kendinizle ilişkili bazı kişisel görüşleriniz** mutlaka vardır. Şimdi lütfen aşağıdaki maddeleri tek tek okurken, her bir maddedeki sıfatın hangisinin sizi daha iyi yansıttığını düşünün. **Sizi en iyi yansıtan sayıyı** bularak üzerine (X) işareti koyun. Sayılar **küçüldükçe “sol” taraftaki** sıfatların sizi en iyi yansıttığı; **büyüdükçe “sağ” taraftaki** sıfatların **sizi en iyi yansıttığı** anlamına gelmektedir.

Yetersiz	1	2	3	4	5	6	Yeterli/üstün
Beceriksiz	1	2	3	4	5	6	Becerikli
Başarısız	1	2	3	4	5	6	Başarılı
Sevilmeyen biri	1	2	3	4	5	6	Sevilen biri
İçe dönük	1	2	3	4	5	6	Dışa dönük
Yalnız	1	2	3	4	5	6	Yalnız değil
Dışta bırakılmış	1	2	3	4	5	6	Kabul edilmiş
Sabırsız	1	2	3	4	5	6	Sabırlı
Hoşgörüsüz	1	2	3	4	5	6	Hoşgörülü
Söyleneni yapan	1	2	3	4	5	6	İnisiyatif sahibi
Korkak	1	2	3	4	5	6	Cesur
Kendine güvensiz	1	2	3	4	5	6	Kendine güvenli
Çekingen	1	2	3	4	5	6	Atılgan
Dağınık	1	2	3	4	5	6	Düzenli
Pasif	1	2	3	4	5	6	Aktif
Kararsız	1	2	3	4	5	6	Kararlı
Antipatik	1	2	3	4	5	6	Sempatik
Boyun eğici	1	2	3	4	5	6	Hakkını arayıcı

Sahin, N.H., Sahin, N. (1992). Adolescent Guilt, Shame and Depression in Relation to Sociotropy and Autonomy Paper presented at the World Congress of Cognitive Therapy, June 17-23, Toronto, Canada, 1992.

EK G: Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği

(1: Kesinlikle katılmıyorum - 7: Kesinlikle katılıyorum)

Maddeler	1	2	3	4	5	6	7
1) Sosyal ağları herhangi bir sorunla ilgili çözüm yolları bulmak için kullanırım.							
2) Sosyal ağları merak ettiğim ya da ilgi duyduğum bir konu hakkında bilgi aramak için kullanırım.							
3) Sosyal ağları görüşlerimi destekleyecek materyaller (fotoğraf, video ve yazı vb.) bulmak için kullanırım.							
4) Sosyal ağları arkadaşlarımla herhangi bir konu ya da durum hakkında işbirliği yapmak için kullanırım.							
5) Sosyal ağları ortak ilgi alanına sahip kişilerle bir araya gelmek için kullanırım.							
6) Sosyal ağları belli bir amaçla ilgili görev paylaşımı için kullanırım.							
7) Sosyal ağları sosyo-kültürel etkinlik düzenlemek için kullanırım.							
8) Sosyal ağları ortak bir amaç oluşturmak için kullanırım.							
9) Sosyal ağları etkinliklerden haberdar olmak için kullanırım.							
10) Sosyal ağları yeni arkadaşlıklar kurmak için kullanırım.							
11) Sosyal ağları arkadaşlarıma yüz yüze söyleyemediğim şeyleri söylemek için kullanırım.							
12) Sosyal ağları samimi olmadığım arkadaşlarımla iletişim kurmak için kullanırım.							
13) Sosyal ağları arkadaşlarımla sohbet etmek (anlık iletişim, sesli ve görüntülü iletişim) için kullanırım.							
14) Sosyal ağları arkadaşlarımla mesaj alış-verişi için kullanırım.							
15) Sosyal ağları iletişim bilgilerini bilmediğim							

arkadaşlarıma ulaşmak için kullanırım.							
16) Sosyal ağları eski arkadaşlarımı bulmak için kullanırım.							
17) Sosyal ağları arkadaşlarımla iletişimimi sürdürmek için kullanırım.							
18) Sosyal ağları arkadaşlarımla bağlantımı koparmamak için kullanırım.							
19) Sosyal ağları herhangi bir konu hakkında içerik (resim, video ve metin vb.) oluşturmak için kullanırım.							
20) Sosyal ağları görüşlerimi desteklemek için oluşturduğum görselleri (resim ve video vb.) paylaşmak için kullanırım.							
21) Sosyal ağları fotoğraf albümü oluşturmak için kullanırım.							
22) Sosyal ağları video albümü oluşturmak için kullanırım.							
23) Sosyal ağları kişisel etkinlik günlüğü oluşturmak için kullanırım.							
24) Sosyal ağları komik paylaşımlara (söz ve karikatür vb.) bakmak için kullanırım.							
25) Sosyal ağları mutsuz olduğumda beni mutsuz eden etkenlerden uzaklaşmak için kullanırım.							
26) Sosyal ağları komik paylaşımlar(söz ve karikatür gibi) yapmak için kullanırım.							

EK H: UCLA Yalnızlık Ölçeği Kullanım İzni

RE: UCLA Yalnızlık Ölçeği Kullanım izni

AD

Ayhan Demir <aydemir@metu.edu.tr>

26.10 (Per), 16:58

Siz

Yalnızlık.pdf

382 KB

UCLA puanlama 2017...

13 KB

2 ekin (396 KB) Tümünü indir Tümünü OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

Merhaba Mehmet, ekte ölçeğin makalesi ve puanlamasını gönderiyorum.

Kolay gelsin..

Ayhan

From: mehmet kılıç [mailto:mehmetkic.pdr@hotmail.com]**Sent:** Wednesday, October 25, 2017 4:16 PM**To:** aydemir@metu.edu.tr**Subject:** UCLA Yalnızlık Ölçeği Kullanım izni

Merhaba Sayın Hocam,

Ben Biruni Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programında yüksek lisans yapmaktayım. Lise öğrencileri çalışması yapmaktayım. Eğer izniniz olursa UCLA Yalnızlık Ölçeğini kullanmak istiyorum. Saygılar, iyi günler dilerim.

EK I: Sosyal Karşılaştırma Ölçeği Kullanım İzni

Re: Sosyal Karşılaştırma Ölçeği kullanım izni

HA Handan Deniz Ayalp <hdenizayalp@gmail.com>
31.10 (Sal) , 02:29
Siz ↕

31.10.2017 08:49 tarihinde yanıt verdiniz.

Sosyal Karsilastirma ... 99 KB Sosyal karsilastirma-b... 97 KB Adolescent guilt,sha 221 KB
3 ekin (417 KB) Tümünü indir Tümünü OneDrive - Kişisel konumuna kaydet

Aşağıda bulunan izin yazısı ve söz konusu ölçeğe ilişkin materyaller, Prof. Dr. Nesrin Hisli Şahin gönderilmektedir.

Sayın Kılıç,

Sosyal Karşılaştırma Ölçeği'ni araştırma amaçlı olarak kullanmanızda benim açımdan bir sakı bulunmamaktadır. Ancak sizden önemli ricam, Ölçeğin başka kopyalarını değil; size gönderdi bilgilerini ve ölçeğin ilk sayfasında belirtilmiş olan kaynağı da kullanmanızdır. Söz konusu çal gönderiyorum. Çalışmanızda başarılar dilerim.

27 Ekim 2017 04:46 tarihinde Nesrin Hisli Sahin <nesrinhislisahin@gmail.com> yazdı:

----- Yönlendirilmiş ileti -----

Gönderen: mehmet kılıç <mehmetkic.pdr@hotmail.com>

Tarih: 25 Ekim 2017 09:02

Konu: Sosyal Karşılaştırma Ölçeği kullanım izni

Alıcı: "nesrinhislisahin@gmail.com" <nesrinhislisahin@gmail.com>

Merhaba Sayın Hocam,

Ben Biruni Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programında yüksek lisans yapmaktayım.Lise öğrencile ilgili bir tez çalışması yapmaktayım. Eğer izniniz olursa Sosyal Karşılaştırma Ölçeğini tez çalışmamda kullanmak ist dilerim.

EK İ: Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği Kullanım İzni

Re: Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeği kullanım izni

ömer Demir <omerdemir@hacettepe.edu.tr>
25.10 (Çar), 15:44
Siz; Murat cınar (murat_cinar@rocketmail.com) ↵

25.10.2017 15:51 tarihinde yanıt verdiniz.

Merhaba Hocam,
Ölçeği kullanabilirsiniz. Ölçek maddelerine ve ölçeğinin psikometrik özelliklerinin yer aldığı makaleye sosyal ağ he ulaşabilirsiniz.
Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum.

On 25 Oct 2017 15:40, "mehmet kılıç" <mehmetkic.pdr@hotmail.com> wrote:

Merhaba Sayın Hocam,

Ben Biruni Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık programında yüksek lisans yapmaktayım.Lise öğrencile kullanımı ile ilgili bir tez çalışması yapmaktayım. Eğer izniniz olursa Sosyal Ağların Kullanım Amaçları Ölçeğini tez e istiyorum.Saygılar,iyi günler dilerim.

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı: Mehmet Kılıç

Doğum Tarihi: 01.11.1991

Telefon: 0542 606 63 93

E-Posta Adresi: mehmetkcl.pdr@hotmail.com

Öğrenim Durumu:

2015-2018:Gaziantep Üniveristesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezsiz Yüksek Lisans Programı, Gaziantep

2009-2013:Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı, Tokat

2005-2009:Orhangazi Lisesi, Şanlıurfa

2002-2005: 2002 Vakıflar İlköğretim Okulu, Şanlıurfa

2002-1997:Osman Ertörer İlköğretim Okulu, Şanlıurfa

İş Deneyimi:

2016- 2018:Cengiz Topel İlköğretim Okulu

2013-2016: Suruç 11 Nisan Kemal Kılıç Çok Programlı Lisesi

Eğitim ve Sertifikalar:

Çocuk Değerlendirme Testleri Eğitimi

Sınıfta Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Eğitici Eğitimi Kursu

Çocuk Koruma Kanunu Danışmanlık Tedbiri Kararları Uygulayıcı Yetiştirme Kursu

Psikoeğitim Uygulayıcı Eğitimi Kursu